

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**VI Всеукраїнської студентської
науково-практичної конференції**

**«РОМАНО-ГЕРМАНСЬКІ МОВИ В
СУЧАСНОМУ МІЖКУЛЬТУРНОМУ
ПРОСТОРІ»**

Полтава-Старобільськ

2020

**Збірник матеріалів VI Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції
«Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі»**

**Міністерство освіти та науки України
Державний заклад «Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка»**

Кафедра романо-германської філології ЛНУ

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
VI Всеукраїнської студентської науково-практичної
конференції**

**«РОМАНО-ГЕРМАНСЬКІ МОВИ В СУЧАСНОМУ
МІЖКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ»**

Полтава – Старобільськ

2020

Рецензенти:

Дмитренко В.І. - доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри всесвітньої літератури та російського мовознавства ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Кобзар О.І. - доктор філологічних наук, професор кафедри ділової іноземної мови Полтавського університету економіки і торгівлі.

Збірник матеріалів VI Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі» (14 квітня 2020 року, Полтава – Старобільськ) / за заг. ред. О.М. Биндас ; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». – Старобільськ : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2020. – 118 с.

До збірника увійшли матеріали VI Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі».

Збірник розрахований насамперед на молодих науковців, магістрантів та студентів вищих навчальних закладів.

*Рекомендовано до друку вченою радою факультету іноземних
мов Луганського національного університету
імені Тараса Шевченка
(протокол №9 від 28 квітня 2020 року)*

ЗМІСТ

Секція 1. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОМАНО – ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА 7

1. **Батюк К.С.**
ОСОБЛИВОСТІ ГРАМАТИЧНИХ І ЛЕКСИЧНИХ НОРМ
У ПЕРЕКЛАДАХ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ПІСЕНЬ
АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ
2. **Бішляга Н.О.**
ПОБАЖАННЯ ТА ВИБАЧЕННЯ ЯК МОВЛЕНЄВИЙ
АКТ
3. **Бондаревська С.С.**
РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ МЕНТАЛЬНОСТІ
АМЕРИКАНЦІВ У ФРАЗЕОЛОГІЇ
4. **Воробйова В.В.**
МОЛОДІЖНИЙ СЛЕНГ ЯК ЕЛЕМЕНТ СУЧАСНОГО
ДИСКУРСУ
5. **Гречишкіна К.Д.**
ВИКОРИСТАННЯ СТІЙКИХ ВИРАЗІВ З ДІЄСЛОВОМ
«TENER» В ІСПАНСЬКІЙ МОВІ
6. **Іванова І.Б.**
ЧИННИКИ ВИНИКНЕННЯ НЕОЛОГІЗМІВ У ТЕКСТАХ
НІМЕЦЬКОМОВНОГО ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ
7. **Козуб О.О.**
ПЕРЕКЛАД АНГЛІЙСЬКОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ СФЕРИ
ДИЗАЙНУ ТА МОДИ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ
8. **Козуб О.О.**
ВПЛИВ ДЕЯКИХ ІСТОРИЧНИХ АСПЕКТІВ НА
РОЗВИТОК ТА ПЕРЕКЛАД ТЕРМІНОЛОГІЇ У СФЕРІ
МОДИ

9. **Лазаренко Є.В.**
РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ОБРАЗУ ЖІНКИ В АНГЛОМОВНІЙ
ФРАЗЕОЛОГІЇ
10. **Лихачова В.О.**
ОСОБЛИВОСТІ ВЖИВАННЯ ДІЄСЛІВ В ІСПАНСЬКІЙ
МОВІ
11. **Лихопій В.І.**
ПОРІВНЯННЯ ЯК ОДИН ІЗ ЗАСОБІВ ВИРАЗНОСТІ
ІДІОСТИЛЯ МАРКА ЛЕВІ НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ
«ДЕ ТИ?»
12. **Нос І.В.**
ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ «ПАТРІОТИЗМ» У
РОМАНІ РОМЕНА ГАРІ «ПОВІТРЯНІ ЗМІЇ»
13. **Пасічна Є.В.**
СЕМАНТИКА ТЕРМІНІВ НА ПОЗНАЧЕННЯ
АПАРАТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОМП'ЮТЕРІВ
14. **Торопцева А.І.**
ПОНЯТТЯ ГЕНДЕРУ У СУЧАСНОМУ НАУКОВОМУ
ЛІНГВІСТИЧНОМУ ДИСКУРСІ
15. **Халімон О.Г.**
АМЕРИКАНІЗМИ У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ
ТА СПОСОБИ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ
16. **Чучманова К.В.**
ЗАПОЗИЧЕННЯ ГРЕЦЬКОГО ТА ЛАТИНСЬКОГО
ПОХОДЖЕННЯ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ
17. **Шехавцова П.М.**
ПРЕЗЕНТАЦІЯ КЛАСИФІКАЦІЇ ЕВФЕМІЗМІВ НА
ОСНОВІ ТЕОРІЇ ПОЛІТИЧНОЇ КОРЕКТНОСТІ
18. **Мурзич М.Ю.**
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК
АУДІЮВАННЯ У ШКОЛЯРІВ

Секція 2. СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ПРОСТОРІ **75**

1. **Балацька О.Б.**
ГЕНДЕРНІ СТЕРЕОТИПИ В ЗАСОБАХ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ:
СУТНІСТЬ ТА ЗМІСТ ПОНЯТТЯ «ГЛЯНЦЕВИЙ ЖУРНАЛ»
2. **Зерарі Разан**
МІЖКУЛЬТУРНИЙ СКЛАДНИК У НАВЧАННІ
УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ
3. **Комлик Н.Ю.**
КРОС – КУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ У НАВЧАННЯ
ІНОЗЕМНОЇ МОВИ
4. **Назарова І.В.**
ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕВФЕМІЗМІВ У СУЧАСНІЙ
АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ
5. **Сбітнєва Л.М.**
НЕОЛОГІЗМИ У СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ
ЛЕКСИКОНІ

Секція 3. СВОЄРІДНІСТЬ РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ **90**

1. **Андрієць Ю.В.**
ТЕМА ПОКЛИКАННЯ ТА САМОСВІДОМОСТІ
ВІКТОРІАНСЬКИХ ЖІНОК ЗА РОМАНОМ ДЖ.ЕЛІОТ
«МІДДЛМАРЧ»
2. **Бандурова Т.М.**
СТИЛІСТИЧНО-СИМВОЛІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ
ЖАНРУ ФЕНТЕЗІ
3. **Васильєва О.В.**
ТЕМА СМЕРТІ У ТВОРЧОСТІ ФЕДЕРІКО ГАРСІА
ЛОРКИ

4. **Данильченко Ю.А.**
СВОЄРІДНІСТЬ ГОТИКИ В МАЛІЙ ПРОЗІ ДЖ. Ш. ЛЕ
ФАНЮ НА ПРИКЛАДІ НОВЕЛИ «GREEN TEA»
5. **Іванова Д.І.**
ОСОБЛИВОСТІ САТИРИ ДЖ. СВІФТА
6. **Коломак І.О.**
ВПЛИВ ФІЛОСОФІЇ ДОБИ ВІДРОДЖЕННЯ НА
ФОРМУВАННЯ ТРАГЕДІЇ ЯК ЖАНРОВОЇ
ОСОБЛИВОСТІ ТВОРЧОСТІ К. МАРЛО
7. **Сбітнєва О.Ф.**
МОВНІ ТА СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ
СТВОРЕННЯ КОМІЧНОГО ЕФЕКТУ В ХУДОЖНІХ
ТВОРАХ
8. **Сідельнікова М.Л.**
ЕМОЦІЙНО-ЕКСПРЕСИВНА ЛЕКСИКА В РОМАНІ
«ТРИ ТОВАРИЩІ» Е. РЕМАРКА
9. **Шарук М.В.**
ТЕМАТИКА ФАНТАСТИЧНИХ ТВОРІВ СТІВЕНА
КІНГА

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ
ФІЛОЛОГІЇ ТА ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА**

Батюк К.С., студентка

Демченко Н.О., к.пед.н., доцент

ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ

**ОСОБЛИВОСТІ ГРАМАТИЧНИХ ТА ЛЕКСИЧНИХ
НОРМ У ПЕРЕКЛАДАХ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ПІСЕНЬ
АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ**

У зв'язку з широкою популярністю англомовних пісень в Україні виникає необхідність у їхньому перекладі. На сьогодні тенденція до порушення граматичних та лексичних норм при перекладі з української на англійську мову в сучасних піснях, порівняно з минулим, є дійсно дуже помітною, і тому виникає потреба у вивченні лексичних та граматичних особливостей текстів-перекладів англомовних пісень.

Відповідно до поставленої мети ми проаналізували і узагальнили граматичні і лексичні особливості перекладу та їх існуючі приклади при перекладі, простежили проблему перекладу з української на англійську з метою збереження ритми, порівнявши тексти-оригінали популярних українських пісень з текстами-перекладами, а також виконали глибокий лінгвістичний аналіз українських народних пісень «Гей, Ви, Стрільці січовії», «Ой, чий то кінь стоїть» англійською мовою за допомогою англоукраїнського словника. Методика даного наукового дослідження базується на різних формах аналізу: контекстно-описовому, цілісному й перекладацькому. Основний метод, що широко використовується в науковому дослідженні – компоративний.

По-перше, ми підкреслюємо, що зберегти повністю зміст текстуоригіналу у перекладі доволі проблематично, тому що основними показниками пісні як жанру лірики є строфічна будова, повторюваність віршів строфи, розмежування заспіву та приспіву, виразна ритмізація, музичність звучання, синтаксичний паралелізм та проста синтаксична будова. Всі ці компоненти пісні дуже складно перекласти автору перекладачу, оскільки дуже часто багатьох слів не існує у мові перекладу. Саме тому автор часто використовує такі прийоми як транслітерація,

художні засоби як метафора, складні граматичні конструкції по типу *Mix Conditionals or Conditionals Sentences*.

По-друге, адекватний переклад текстів має великий вплив на сприйняття слухачем пісні, і тому ми дослідили відповідність перекладу, щоб бути більш наближеним до мови народу. Окрім цього, слід звернути увагу і на роль самого перекладача, оскільки він не просто перекладає тексти пісень, а додає до цього своє уявлення, почуття, емоції та власні знання, зберігаючи при цьому авторський стиль і основну думку. Лінгвістичний аналіз різножанрової пісні є необхідним тому, що мова будь-якого автора є багатоплановою і різноманітною, а тому має мовні інкрустації, без розуміння яких інколи не зрозуміло, про що йдеться у тексті пісні, або утворюється неправильне сприйняття її головного сенсу та її музичної цінності. Аналізуючи текст, потрібно «прислухатися» до мови оригіналу, розуміти початковий задум.

По-третє, перекладач звертає увагу на лексико-граматичні трансформації, тобто на структурні та лексикосемантичні розходження між англійською та українською мовами, які вимагають під час перекладу перебудови синтаксичної структури речення або лексичних змін. Оскільки лексика тісно пов'язана з граматикою, то дуже часто внаслідок трансформацій одночасно відбуваються лексичні та граматичні зміни.

Розглянемо англійський переклад української народної пісні «Гей, ви, стрільці Січовії». Перший і другий рядки пісні-оригіналу в перекладі Альони Акжур [1]:

«Hey, You, Striltsi from Ukraine, one, two, three;
All the girls do love you madly, one, two, three».

Інколи автор-перекладач вживає слова, яких дійсно не існує в англійській мові, наприклад, стрільці січовії перекладено як «*striltsi from Ukraine*». Відповідно до словника: «стрільці» – «*shooters*» [1, с. 773], а ось переклад «Січовії» не знайдено. В даному випадку автор використовує прийом транслітерації, оскільки «*striltsi*» - це власна назва українського військового формування, яке існувало в певному історичному проміжку (1914-1918). Оскільки в англійській мові відсутній переклад назви «Січовії», то автор перекладає значення даного слова «*Striltsi from Ukraine*» як пояснення. Продовжуючи аналізувати другу частину другого рядка помічаємо, що деякі слова української пісні а саме: «мліє» дієсл. – «*die with delight*» [1, с. 246] та іменник «серце» ім. – *heart* [1, с. 410] було

замінено на словосполучення «do love» – любити [1, с. 210] та «madly» adv. – шалено, несамовито, сильно, дуже [1, с. 520]. У цьому разі автор використовує емотивну емфатичну контрукцію з підсилювальним дієсловом «do» та прислівник «madly», що додає емоційного забарвлення та виділяє даний вислів у контексті. Подібну лексичну емфатичну конструкцію автор використовує у рядку «Oh, be sure», застосовуючи прийом експлетиву – вживання вставних емфатичних одиниць типу to be sure. Всі використані автором методи заміни слів сприяють зростанню інтересу до сприйняття даної пісні.

При перекладі письменники часто використовують прийом компресії шляхом заміни надлишкових елементів на більш сміливі одиниці. Вони розширюють або зменшують обсяги твору, використовуючи безліч художніх засобів, додаючи власні нюанси. Яскравим прикладом є речення «під ним коник дуже жвавий», який автор перекладає як «Oh, be sure, and his horse is like a devil». У даному випадку особистим наповненням є такий художній засіб як порівняння «like a devil», яким автор замінює «alive» – жвавий [1, с. 39], за словником «to be like» – бути схожим на, бути як [1, с. 506], «devil» – диявол, чорт, демон [1, с. 235]. «Oh, be sure» за словником «oh» – ох, ах, ой [1, с. 597], «to be» – бути [1, с. 82], «sure» – впевнений [1, с. 795]. Подібні художні засоби зустрічаються при аналізі як українського тексту, так і англійського тексту-перекладу неодноразово, наприклад, «серце мліє» – перенесення властивостей живого на неживі – персоніфікація, або, «вода холодна і сумна» – автор хотів передати сум стрільців за те, що вони «три дні хліба не їли, лиш одну воду пили», тобто, знову ж таки можемо прослідкувати використання такого художнього засібу як персоніфікація.

Отже, у нашій роботі ми розглянули багатоаспектне вивчення текстів та особливості граматичних і лексичних норм у перекладах українських народних пісень англійською мовою.

Література

1. Переклад пісні «Гей, ви, стрільці Січовії» за авторством Ігора Борко "Patriotychnipisni. UkrainianCollection". – Київ: ТОВ «АстраРекордс», 2008.

URL:<http://umka.com/eng/catalogue/folk-2/patriotychni-pisni-ukrainianmp3songs-patriotic-about.html>

2. Малишев В. Ф. Новий англо-український, українсько-англійський словник. – Харків: «Єдинорог», 2000.

3. ШмігерТ. В. «Олександр Фінкель – теоретик українського перекладу» // Григорій Кочур і український переклад: Матеріали міжнар. наук.-практ. конф., К.; Ірпінь, 27-29 жовт. 2003 р. / Редкол. О. Чередниченко (голова) та ін. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2004. – с. 272-278.

4. Карабан В. І. Переклад англійської художньої літератури / В. І. Карабан. – Вінниця: Нова книга, 2001. – Ч. II. – 303 с.

5. Федоров А. В. Основа загальної теорії перекладу / А.В. Федоров. – М.: Філологія ТРИ, 2002. – 416 с.

Бішляга Н.О., студентка

Смоляник М.С., викладач

Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків

ПОБАЖАННЯ ТА ВИБАЧЕННЯ ЯК МОВЛЕННЄВИЙ АКТ

Експресивність мови є досить популярною лінгвістичною проблемою, оскільки вона пов'язана з емоційним відношенням людей, що спілкуються між собою. Експресивність являє собою саме таку лінгвістичну категорію, яка реалізується в першу чергу в мові та мовленні. Вона проникає в усі сфери діяльності людей.

Актуальність цього дослідження зумовлена його відповідністю основним положенням антропоцентричної парадигми сучасного мовознавства, яка вбачає в людині як об'єкт, так і суб'єкт мови та мовлення, джерело інтенцій. Для цих МА спільною інтенцією є ввічливість, небажання образити адресата.

Ми проаналізували різні види мовленнєвих актів, та вирішили більш детально розглянути два: акт побажання та вибачення. На нашу думку, саме ці види мовленнєвих актів більш за все присутні в нашому повсякденному житті.

Наприклад з моменту публікації Дж. Серлом ідей відносно мовленнєвої теорії зацікавленість щодо мовленнєвих актів збільшується, в тому числі щодо мовленнєвого акту вибачення. Він став популярним об'єктом вивчення. Згодом дослідження

розширювалось та почався аналіз функцій вибачення. Численні публікації свідчать про зацікавленість вчених та важливість цього акту. Акт побажання також є дуже важливим, бо включає в себе елемент ввічливості. А ввічливість є основним визначником усіх людських інтеракцій, яка впливає на їх успішність. Побажання висловлює почуття благовоління, вираз цього почуття сприяє встановленню або підтримці контакту з іншими членами суспільства.

Мовленнєвий акт побажання призначений для експліцитної передачі міжособистісних стосунків у процесі комунікації, пов'язаних із ввічливим ставленням співрозмовників одне до одного. Висловлювання побажання представляє собою індивідуалізовані побажання, наприклад: *«Ich wünsche Ihnen von Herzen, dass Sie endlich einen guten Job finden»*. [приклад наш] або ритуальні кліше, що вимовляються на підсвідомому рівні, наприклад: *«Gute Nacht, Alles Gute, Laß es dir gut gehen, Gute Reise»*. [приклад наш].

С. Мартен-Кліф [1, с. 164, 167] розрізняє тільки два підтипи позитивних побажань, причому не на основі їх ситуативної прихильності, а на основі їх пропозиціональних особливостей, а саме :

1) побажання добробуту виражається з приводу спільних свят, наприклад: *«Frohe Weinachten»* [приклад наш], з приводу початку нового відрізка часу і з приводу індивідуальних знаменних дат в житті людини, наприклад: *«Alles Gute zum Geburtstag und viel Glück!»* [приклад наш]. Позитивні побажання супроводжують також прийняття їжі і напоїв, наприклад: *«Guten Appetit!»*, а також вимовляються при відвідуванні хворих - побажання здоров'я і одужання, наприклад: *«Gute Besserung!»* [приклад наш].

2) побажання успіху (успішне завершення дії, сприятливі умови її здійснення) відноситься до майбутньої діяльності адресата, при цьому мова може йти як про регулярні діяльності (робота за професією, заняття спортом, творча діяльність), наприклад: *«Viel Glück im Wettbewerb!»*, так і про одноразові дії (поїздка або іспит), наприклад: *«Gute Reise!, Viel Glück bei der Prüfung»*. [приклади наших]

И. Соса-Майор, що зіставляє функціонування розмовних кліше в німецькій та іспанській мовах, поділяє побажання в залежності від індивідуальності приводу для них :

1) на тости і застільні побажання, наприклад: «*Auf deine Gesundheit!*»;

2) загальні побажання добробуту, наприклад: «*Mach 's gut! Alles Gute!*»;

3) специфічні ситуативні побажання: «*Behüt dich Gott, Vater!*»;

4) побажання з приводу подій приватного (наприклад, день народження) і колективного (наприклад, Різдво) характеру, наприклад: «*Guten Rutch, Frohe Weihnachten*». [5]

Принципово важлива відмінність висловлювань побажання від висловлювань інших мовленнєвих актів полягає в тому, що вони порушують деякі принципи кооперативного спілкування, наприклад, вони ,всупереч правилам, повідомляють адресату загальновідому, банальну інформацію, наприклад: «*Heute hast du Geburtstag und ich wünsche dir alles Gute!*» [приклад наш]. Проте, висловлювання побажання відповідає нормі і реалізується відповідно до того, «як прийнято». Отже, головним моментом в значенні побажання і успішності цієї мовленнєвої дії є існуюча в тому чи іншому суспільстві традиція. Такі традиційні приводи для побажання класифікуються лінгвістами з різних точок зору. Наприклад, Г. Хінделанг [2, с. 67], який розглядає ритуальні побажання, ділить їх за ситуативно-тимчасовими критеріями на сезонні побажання, наприклад: «*Frohe Ostern!*», побажання, обумовлені часом доби, наприклад: «*Gute Nacht!*» і побажання, обумовлені випадком, наприклад: «*Gute Fahrt!*».

Вибачення представляє собою «парадний» приклад експресивних мовленнєвих актів, коли мова йде про обговорення аспектів «соціальний ритуал» і «щирість або нещирість». У концепції С. Браун, П. Левінсон [3, с. 68, 187] мовленнєві акти вибачення розглядаються як акти, які «підривають» обличчя мовця (що вибачається) і «зміцнюють» особу адресата: вибачення завдає шкоди авторитету, який говорить, тоді як авторитет адресата від вибачення виграє.

Дж. Серль розглядає вибачення як стандартний приклад експресивних мовленнєвих актів, ілюкативна мета яких полягає в тому, щоб «висловити названий в умовах щирості стан, пов'язаний з позначеним в пропозиціональному змісті станом речей». Експресиви, за Дж. Серлем, не мають ніякої установки на зовнішній світ, так як той, хто говорить не намагається «ні привести світ у відповідність зі словами, ні привести слова в відповідність зі світом» [4, с. 34].

У свою чергу прохання про вибачення можна поділити на такі різновиди в залежності від реалізації ними додаткових інтенцій, що розширюють «горизонт» інтенціонального сенсу:

1) визнання факту вчинення дії, що ущемляє імідж адресата (прийняття відповідальності):

«Ihr Benehmen ist ein schlechtes Beispiel für Kinder. – Ich sehe meinen Irrtum ein und möchte mich entschuldigen». [приклад наш];

2) вираження небажання виконувати дію, що заподіяла шкоди:

«Leider habe ich dir nicht geholfen. Ich habe dir beleidigt. Verzeih mir, das habe ich nicht gewollt». [приклад наш];

3) обіцянка не здійснювати в майбутньому дій, що ущемляють імідж адресата:

«Ich habe mich geirrt und ich verspreche, dass ich nie wieder dich belügen werde, du kannst mir wieder vertrauen. Verzeih mir, bitte». [приклад наш];

4) компенсація збитку або пропозиція компенсації збитку:

«Entschuldigen Sie für diese Unannehmlichkeit im Hotel, wir will wollen einen Verlust begleichen». [приклад наш].

Нерідко дієслова вибачення використовуються в поєднанні з модальними дієсловами (наприклад *müssen*, *können*). Це відбувається, коли ми говоримо про інцидент, який стався деякий час назад, а не безпосередньо перед моментом мовлення.

Модальне дієслово *müssen* інтенсифікує прохання про вибачення, оскільки його додавання виявляє об'єктивність провини: провина настільки очевидна, що вибачення є неминучим, наприклад: *«Na ja, ich war unsanft, weil er einen schlechten Eindruck auf mich gemacht hat. Ich muss mich entschuldigen».* [приклад наш]

Модальне дієслово *können* зустрічається у проханні про вибачення, яке виражено у формі питання, наприклад: *«Ich war so dumm und ich verspreche, dass ich das nie wieder tun werde. Kannst du mir meine Dummheit verzeihen?»* [приклад наш]

Узагальнюючи вищенаведені думки, можна дати загальне, широке визначення вибачення як комплексної мовленнєвої дії, що здійснюється мовцем для психологічної корекції несприятливого стану справ, що наступив з його вини, що супроводжується (імпліцитно вираженим) визнанням власної провини і, власне, емоційним станом жалю і / або каяття з приводу того, що сталося, а також (знову ж імпліційованною) обіцянкою не здійснювати надалі негожих дій або (факультативним) виправданням / поясненням причин своїх недоречних дій.

Здійснюючи аналіз висловлень побажання, ми прийшли до висновку, що можна констатувати сильну формалізованість цих мовленнєвих актів, які лише зрідка «розбавляються» елементами персоналізації. Важливою особливістю є те, що індивідуалізовані побажання пронизані позитивними емоціями і свідчать про тепле, чуйне ставлення мовця до партнера. При формуванні інтенціонального сенсу використовуються типізовані, клішовані форми, що переміщують емотивний зміст на другі позиції.

Стосовно вибачення ми прийшли до висновку, що емоційний та оціночний сенс не є дуже затребуваними, якщо мова не іде про щире прохання про вибачення за якусь дуже сильну провину. Цей акт представляє собою спробу відновити комунікативну рівновагу до того, як була вчинена певна дія, що призвела до певного результату.

Література

1. Marten-Cleef S. Gefühle ausdrücken. Die expressiven Redeakte / S. Marten-Cleef. – Göttingen : Kümmerle Verlag, 1991. – 371 S.
2. Hindelang G. Skizze einer Sprechhandlungstaxonomie / G. Hindelang // Münstersches Logbuch zur Linguistik. – 1978. – Nr. 2. – S. 50–67.

3. Brown P., Levinson S. Politeness - Some universals in language usage. – Cambridge: Cambridge University Press, 1987. – 345 р.

4. Серль Дж. Классификация иллокутивных актов // Новое в зарубежной лингвистике. – Вып. 17: Теория речевых актов. М., 1986. С. 184.

5. Трофимова Н.А. Экспрессивные речевые акты в диалогическом дискурсе. Семантический, прагматический, грамматический анализ: Монография. – СПб.: Изд-во ВВМ, 2008. – 376 с. [Електронний ресурс] / Н. А. Трофимова - 2008. – Режим доступу до ресурсу: <https://docplayer.ru/36202338-Ekspressivnye-rechevye-akty.html>

Бондаревська С.С, студентка

Шехавцова С.О., д.пед.н., проф.

ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ

РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ МЕНТАЛЬНОСТІ АМЕРИКАНЦІВ У ФРАЗЕОЛОГІЇ

Мова є відображенням історії та культури народу, тому зміни, які відбуваються в житті суспільства, можна чітко простежити у фразеологічному складі мови. Фразеологія – одна з найбільш образних і «консервативних» мовних підсистем. У мові закріплюються і стають фразеологічними одиницями саме ті вирази, які відображають і передають спосіб життя і спосіб мислення, характерний для даного суспільства. Саме фразеологія надає розуміння культури і менталітету певного народу [1].

Актуальність дослідження обумовлена тим, що фразеологія викликає все більший інтерес з боку вчених-лінгвістів, тому що фразеологізми вважаються одним з найяскравіших проявів національно-культурної специфіки мови. Також фразеологічні одиниці відображають менталітет американського народу, це необхідно для того, щоб краще розуміти їхню мову і культуру.

Мета – довести зв'язок фразеологізмів з національним характером англійців і показати, як фразеологічні одиниці відображають менталітет англійського народу.

Термін «фразеологія» був введений швейцарським ученим Ш. Баллі в 1905 році. Далі було багато вчених, які досліджували фразеологію, як окрему лінгвістичну дисципліну, серед яких: А. В. Кунін, Е. Д. Поліванов, М. Т. Тагієв, В. П. Жуков, А. І. Смирницький, Н. Н. Амосова, В. В. Виноградов.

Фразеологія – це один з розділів науки про мову, що вивчає фразеологізми; це лінгвістична дисципліна, що вивчає стійкі поєднання слів з повністю або частково переосмисленим значенням. Отже, фразеологізм, або фразеологічна одиниця – стійке за складом і структурою, лексично неподільне і цілісне за значенням словосполучення, яке виконує функцію окремої лексичної одиниці.

Важливою ознакою фразеологізмів є метафоричність, образність, стійкість, відтворюваність, цілісність значення. Утворюються фразеологізми в результаті метафоричного переносу, переосмислення значень вільних словосполучень. У кожній мові ця метафоричність народжується на основі особливостей свого мислення, що пов'язано з культурними та історичними особливостями країни.

Вивчення ментальності народу через мову, а саме через фразеологію конкретної мови, є відносно новим і перспективним напрямком сучасного мовознавства. У створенні фразеологізмів величезну роль відіграє людський фактор, так як переважна більшість фразеологізмів пов'язана з людиною, її інтересами і різноманітними сферами діяльності.

В даний час під менталітетом можна розуміти, по-перше, психологічні особливості, властиві всім представникам тієї чи іншої нації і які відрізняють їх від всіх інших людей. По-друге, національний менталітет – це і сукупність психологічних рис і якостей, які є у більшості представників даної нації.

У мовному плані менталітет відбивається у фразеологізмах мови, які найкращим чином репрезентують особливості національного характеру і основні цінності, властиві даному народу [2].

У сучасній англійській мові фразеологізми не з'являються з тих джерел, з яких виходили раніше. Наприклад, поява фразеологізмів ніяк не пов'язана зараз з повір'ями, міфами і біблійними прототипами. Це обумовлено тим, що в стародавні часи, дані джерела походження фразеологізмів грали ключову роль в розумінні навколишнього світу. Але в зв'язку з бурхливим розвитком людства, свідомість, цінності і пріоритети людей змінюються, і мовний лад мови змінюється відповідно.

Таким чином, фразеологічні одиниці сучасного світу виходять з абсолютно різних пластів, таких як політика, спорт, наука, технології, зброя та ін. Джерел сучасних фразеологізмів величезна кількість. Це обумовлено стрімким зростанням потенціалу країни в різних напрямках [3].

Матеріалом для дослідження став «Словник американських ідіом: 8000 одиниць», а також інтернет-сайти, які показують національний характер жителів США.

Під час проведення дослідження було виявлено, що менталітет американців чітко проявляється в таких речах, як:

1) Бережне ставлення до часу, бо люди розписують свої справи по годинам, американці це розуміють і поважають час один одного. Таку особливість національного характеру можна побачити у таких фразеологізмах, як: *time flies* – час проходить дуже швидко; *beat the clock* – закінчити щось до закінчення часу, до крайнього терміну; *at the eleventh hour* – майже занадто пізно або в самий останній момент; *make up for lost time* – наздогнати, зробити щось інтенсивне, щоб надолужити згаяне протягом тривалого періоду; *ship has sailed* – упущена можливість, упущений постріл; *in one stroke* – негайно, в той же час.

2) У США дуже поширене таке соціальне явище, як благодійний збір коштів. Це проявляється у таких фразеологізмах: *(as) cold as charity* – надзвичайно холодно; *charity begins at home* – потрібно допомогти родині і близьким друзям, перш ніж допомагати іншим.

3) Релігія є значимим чинником формування національного характеру американців. Наприклад: *between the devil and the deep blue sea* – ви перебуваєте в дилемі; важкий вибір; *devil is in the detail* – дрібні речі в планах і схемах, які часто не помічаються, згодом можуть спричинити серйозні проблеми; *face your demons* – якщо ви стикаєтесь зі своїми

демонами, ви стикаєтесь зі своїми страхами або чимось, чого ви намагаєтесь уникати.

4) Значимість будинку в житті людини – це особлива риса, властива кожному американцю. Саме тому існує багато фразеологізмів зв'язаних з цим: а home truth – незручна правда, яку ви не хочете чути; home (away) from home – де вам так само зручно, як і в вашому власному будинку; to bring something home to someone – змусити когось усвідомити і прийняти всю значимість чого-небудь; to drive something home – наполягати або повторювати точку зору, поки вона не буде чітко зрозуміла; to get on like a house on fire – дуже добре ладити з кимось; to home in on – наблизитися до мети.

5) Особливе ставлення англійців до домашніх тварин – кішок і собак. До тварин вони ставляться набагато краще, ніж до власних дітей. І це підтверджується тим, що в англійській мові існує величезна кількість прислів'їв і приказок, в яких фігурують домашні тварини: call the dogs off or call off the dogs – перестати погрожувати, переслідувати кого-небудь; better to be a live dog than a dead lion – краще бути живим боягузом, ніж мертвим героєм; а cory cat – людина, яка копіює або наслідує діям іншого; cool cat – фраза, яка використовується для опису модної людини, також використовується, коли мова йде про людину, яка дуже спокійна; cat's cradle – це вираз відноситься до чогось надто складного.

6) Ставлення до грошей, багатства. Задоволення, яке доставляється багатством і успіхом, виражається в багатьох фразеологізмах: а penny for your thoughts? – що ти думаєш про це? а quick buck – гроші, які було легко заробити; money does not grow on trees – гроші нелегко придбати; one man's trash is another's treasure – то, що марно для однієї людини, може бути цінним для іншої.

7) Американці приділяють особливу увагу охороні навколишнього середовища, і кожна людина розуміє свою персональну відповідальність за дбайливе ставлення до природних ресурсів, і грамотну утилізацію відходів. Це пов'язане з тим, що вони ретельно стежать за своїм здоров'ям і ставляться з особливою уважністю до всього, що може згубно позначитися на їхньому фізичному здоров'ї. Таку поведінку можна помітити у постійному використанні фразеологізмів, пов'язаних з природою, наприклад: а shrinking violet – сором'язлива людина; out of the

woods – поза небезпекою; the grass is always greener on the other side – ситуації інших людей завжди здаються переважаючими свої; to bark up the wrong tree – слідувати неправильного способу думок, робити помилкові припущення або помилки; to hold out an olive branch – запропонувати примирення.

8) Конфіденційність. Американці дуже дбайливо ставляться до свого особистого життя і не люблять обговорювати особисті речі, особливо при спілкуванні з малознайомими людьми [4]. Завдяки такій особливості, з'явилися фразеологізми: in private – наодинці, віч-на-віч; конфіденційно; private eye – приватний, неофіційний погляд, то ж що і приватний детектив; private war – кровна помста; dark secret – частина інформації, яка є надзвичайно приватною та конфіденційною, зазвичай має на увазі збентеження, звинувачення або ганьба; private enterprise – щось, що переслідують, часто незаконно, як засіб особистої вигоди; carry a secret to (one's) / the grave – Зберігати (не розкривати) секрет на все життя.

Виходячи з цього, вважається, що ідеалом американців служить незалежність, приватність, освіченість, гідність, чесність і безкорисливість, вишукана ввічливість, стриманість в словах, емоціях і вчинках, здатність пожертвувати часом і грошима для доброї справи, наполегливість в досягненні поставленої мети. Також їх особливість полягає в дбайливому ставленні до будинку, роботи та відпочинку, закону, релігії і навколишнього середовища.

Таким чином, можна зробити висновок, що всі ці особливості дозволяють найбільш точно зрозуміти менталітет і культуру американської нації через призму фразеології.

Література

1. Пастухова Д. В. Перевод фразеологизмов с национально-культурным компонентом. Костанай, 2018, - 30 с.
2. Кузнецова А. В. Национальный менталитет: историко-методологический аспект. - Нижнекамск, 2011. - 7 с.
3. Происхождение фразеологических единиц в современном английском языке. [Електронний ресурс]:

https://studbooks.net/2094919/literatura/proishozhdenie_frazeologicheskih_edinit_sovremennom_angliyskom_yazyke

4. Менталитет американцев. [Електронний ресурс]: <https://www.hl-dating.com/pages/interesting/Mentalitet-amerikancev-i-russkih>

5. Makkaï Adam. Словарь американских идиом: 8000 единиц. [Електронний ресурс]: http://lib.ru/ENGLISH/american_idioms.txt

Воробйова В.В., магістрантка

Шехавцова С.О., д. пед. н., проф.

ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ

МОЛОДІЖНИЙ СЛЕНГ ЯК ЕЛЕМЕНТ СУЧАСНОГО ДИСКУРСУ

У світлі сучасних глобалістичних тенденцій у всіх областях людської діяльності зростає не тільки роль іноземних мов, а й конструктивне сприйняття національних культур. Посилюється інтерес до вивчення мови, дискурсу, мовної особистості в їх взаємозв'язку з феноменом національної культури. В умовах сучасного розвитку суспільства роль мови як невід'ємної складової життя людини постійно зростає, все більшого значення набувають процеси, що відбуваються в ній. Соціальні зміни, безумовно, значно впливають на розвиток мови та проявляються на всіх її рівнях – від фонетичного до синтаксичного.

Експресивність, образність, жвавість, рухливість складу, деяке соціальне кодування – всі ці якості розмовного пласту сучасної лексики привертати і привертають увагу багатьох науковців, серед яких Б. А. Ларін, Т. Г. Нікітіна, Г. В. Бикова, В. Д. Девкін та ін.

Подолання бар'єру між живою розмовною мовою і сферою публічного спілкування стало потужним стимулом для розширення вживання сленгу: з одного боку, сленг став вживатися практично у всіх комунікативних ситуаціях, що перш за все можливо тільки в ситуаціях невимушеного спілкування. Одночасно почався процес інтенсивного збагачення словникового складу сленгу. Тенденції до дослідження особистісної орієнтованості мови, до соціальних, культурних та прагматичних чинників вплинули на те, що

молодіжний сленг став сприйматися як специфічний культурний феномен, як особлива система ідеалів, для якої характерна унікальна естетика і особливі засоби її вербального втілення. Ці чинники спричинили розширення традиційного кола питань у сфері дослідження молодіжного дискурсу. Приділяється увага вивченню мовних жанрів молодіжного сленгу, його гендерних особливостей, мовної особистості підлітка. Лексичні одиниці, що вживаються молоддю, можна з упевненістю вважати справжнім матеріалом для вивчення соціокультурних особливостей цієї соціальної групи [3, с.124].

Загальновідомо, що комунікативна функція, по праву, вважається основним функціональним завданням молодіжного сленгу. Лінгвістичні новоутворення, що відрізняються особливими індивідуальними рисами і виникають в рамках окремої соціальної групи, перш за все, націлені на встановлення контакту з однолітками і реалізацію спілкування. Особливої уваги також заслуговують явища синонімії в області сленгу. Синонімічні ряди включають елементи, яким властиво наявність загальних ознак. Найуживаніше слово має більш загальне значення, воно зазвичай стилістично нейтрально. Навколо нього об'єднуються його синоніми, що мають більш приватне значення. Група слів, об'єднаних такими синонімічними відносинами, становить так званий синонімічний ряд, що є відносно незамкненою системою, в якій можливі зміни, що виникають внаслідок розвитку лексичної системи мови [1, с.606].

Варто зазначити, що молодіжний соціолект представлений лаконічними, але змістовними номінаціями явищ свого мікросоціуму, що сприяє досягненню найбільшої виразності мовлення і дає можливість реалізації всіх мовних завдань, а саме - висловом всіх почуттів і емоцій по відношенню до співрозмовника, а також окремих об'єктів. Таким чином, здійснюється експресивна функція мови. Серед основних експресій слід, головним чином, виділити гумор, що дозволяє звернути на себе увагу співрозмовника і зробити свій вислів більш яскравим [2, с.213-214]. В рамках мовлення молоді, також, реалізується креативна функція мови. Концепт соціолекту протилежний помпезності і пафосу, сфера його вживання не обмежена будь-якими стандартами, а тому

він дає можливість застосовувати ті чи інші лексеми як інструмент самореалізації в мові або навіть словесної зброї.

Таким чином, можна зробити висновок, що мова молодіжного сленгу сповнена нестандартних лексичних одиниць, які служать для передачі емоційного стану мовця, додають його висловам експресивності, лаконічності, стислості та образності, а також сприяють поширенню широкого кола використання сленгізмів серед молоді. Цей особливий пласт лексики мови має різні джерела поповнення та потребує подальшого вивчення для точного розуміння сучасного мовлення.

Література

1. Алимова Г.Ю. Молодежный сленг и разговорная речь в современной лингвистике / Г.Ю Алимова// Молодой ученый, 2017. - №12. - С. 606-608.
2. Береговская Э. М. Молодежный сленг: формирование и функционирование / Э. М Береговская// Вопросы языковедения. – 2002. – 354 с.
3. Иванова Н. С. Язык молодежи и его субкультурная природа / Н. С Иванова// Известия УрГУ, Филология. 2006. – № 50. – С. 122–128.

Гречишкіна К.Д., студентка

Шкарлет В.О., викладач

ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ

ВИКОРАСТАННЯ СТІЙКИХ ВИРАЗІВ З ДІЄСЛОВОМ «TENER» В ІСПАНСЬКІЙ МОВІ

Кожна мова світу унікальна та має певні особливості у своєму використанні. Мови збагачені фразеологізмами, ідіомами та стійкими виразами з певними дієсловами. Мовлення чи правила граматики подібні до конструктора чи пазлів, де кожна деталь, наприклад, частини мови, особливості їх вживання, наголоси, звуки, букви мають велике значення для того, щоб ми могли зібрати повну картину – повністю оволодіти мовою.

Розмовляючи рідною мовою, ми автоматично використовуємо фрази, які вже закріпилися в нашій свідомості, наприклад, *брати участь, робити світлини, працювати за комп'ютером* [3, с.6]. Також чималий словниковий запас дає нам можливість широко застосовувати у мовленні синонімічні вирази, що допомагає краще висловити свої думки. Та вивчаючи іноземну мову, нам слід приділити увагу фразовим дієсловам, бо може навіть не існувати синоніма до певного слова.

Слід приділити увагу саме використанню одного зі стійких словосполучень в іспанській мові. Це дієслово *tener*, яке перекладається як мати (бути у наявності) та має багато значень, коли використовується з різними словами. Виділяють найпоширеніші вирази з цим дієсловом:

tener hambre - бути голодним;
tener calor – спекотно/відчувати жар;
tener frío – холодно/ відчувати холод;
tener suerte – мати удачу/бути успішним;
tener sed – відчувати спрагу;
tener sueño – спати;
tener razón – бути правим;
tener dudas – мати сумніви;
tener ... años – бути в якомусь віці;
tener miedo – відчувати страх;
tener prisa – поспішати;
tener ganas de + inf – мати бажання щось зробити;
tener que ... - потрібно (щось робити) [1, с.21].

Різні джерела можуть надавати різноманітні приклади щодо використання стійких виразів з дієсловом *tener*: *tener paciencia* – бути терплячим, *tener éxito* – бути успішним; *tener necesidad* – відчувати потребу в чомусь; *tener gripe* – хворіти на грип; *tener vergüenza* – соромитися/ відчувати сором; *tener la culpa* – бути винним; *tener derecho* – мати право; *tener cuidado* – бути обережним [2, с.35], що дає нам можливість збагачувати словниковий запас і бути більш компетентними у використанні

Для людини, яка вивчає іспанську мову, особливо для майбутніх перекладачів та педагогів, є актуальним правильно володіти стійкими виразами мови, які мають синтаксичні й семантичні особливості побудови та вміти застосовувати їх у мовленні. Слід розмовляти грамотно й передавати свої думки не тільки запам'ятовуючи окремі слова, а й правильно їх поєднувати, а отже використовувати у мові. Фразові дієслова існують у мові в тісному зв'язку з лексикою, їх вивчення допомагає краще пізнати їх будову. Тому вони характеризуються певними специфічними особливостями, що при правильному їх використанні допоможе ширше висловити свої думки, але ці особливості обов'язково потрібно враховувати при перекладі.

Література

1. Курс іспанської мови - El libro, – 92с.
2. Шипілова О. Як вчити іноземні мови, 2012. – 284с.
3. Н.В. Іванова, Граматика іспанської мови. – Видавництво Каро, 2016 – 160с.

Іванова І.Б., студентка

Смоляник М.С., викладач

Національний технічний університет «Харківський
політехнічний інститут», м. Харків

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ НЕОЛОГІЗМІВ У ТЕКСТАХ НІМЕЦЬКОМОВНОГО ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ

Поповнення словникового складу як німецької, так і будь-якої іншої мови, є безперервним процесом. Бурхливий розвиток сучасного світу, політико-соціальні зв'язки з іноземними державами, вплив науково-технічного прогресу, а також істотні зміни в соціально-економічному середовищі ведуть до постійної модифікації словникового складу сучасної німецької мови. Фактично, на сьогоднішній день німецька мова переживає справжній вибух в неології. Глобальні зміни, що відбуваються в

економічному і політичному середовищі не тільки Німеччини, але й усього світу спричинили появу безлічі нових слів. Так як слово, перш за все, виконує змістовну функцію, то саме воно фіксує всі зміни, що відбуваються в суспільстві, яким воно піддається.

З точки зору В. Н. Ярцевої, поява великої кількості неологізмів в мові обумовлена, перш за все, соціальною потребою людини в найменуванні нових предметів і явищ, а також деякими внутрішньомовними факторами, до яких дослідник відносить тенденцію до економії, уніфікації, системності мовних засобів, варіюванню номінацій з різною внутрішньою формою, етимологією, стилістичною спрямованістю і т. д. Більшість дослідників неологізмів в німецькій мові спираються на класифікацію неологізмів Р. Клаппенбах і В. Штайніц:

1. Neuwörter – цю групу складають слова, що увійшли в німецьку мову протягом останніх 25 років;

2. Neuprägungen – група слів, які увійшли в німецьку мову протягом останніх 25 років, проте утворених на основі вже існуючих німецьких лексичних одиниць;

3. Neubedeutungen – в цю групу входять семантичні і стилістичні неологізми з новим значенням або новим відтінком значення.

Серед основних критеріїв, пропонованих різними дослідниками для виокремлення та класифікації неологізмів, слід зазначити хронологічний, експресивно-стилістичний і функціональний критерій мовного простору.

Аналіз лексики німецької мови, як і будь-якого іншого мови, показує, як розвиток будь-якої галузі людської діяльності неминуче тягне за собою появу нових слів.

Сучасна політична мова відрізняється утворенням неологізмів на основі власних імен політичних діячів, що спочатку емоційно маркує медійний дискурс, посилюючи полісемантичність прецедентного феномена.

Хотілося б розглянути особливості нових лексичних і фразеологічних одиниць німецького політичного дискурсу та їх функціонування в інших мовах. Німецький дискурс ЗМІ, що є відображенням політики одного з основних європейських держав, генерує велику кількість нових лексем і фразеологізмів.

Перший деонім, дієслово *merkeln*, пов'язаний з виборами в бундестаг в 2002 р Невдача зі створенням правлячої коаліції викликала емоційну реакцію тоді ще молодого політика – А. Меркель зареклася висловлюватися на політичні теми. Коли в 2005 р вона стала канцлером Німеччини, в ЗМІ з'явилося дієслово *merkeln* зі значенням «не діяти, базікати, не сказати нічого по суті, відмовчуватися».

У 2015 р дієслово, утворене від прізвища канцлера ФРН, навіть очолило список найбільш популярних слів німецького молодіжного сленгу. Слово *merkeln* стало лідируючим за даними рейтингу, складеного німецьким видавництвом словників «Langenscheidt», яке проводило конкурс «Молодіжний слово року». Дієслово, як повідомляє автор видання «Politico» Дж. Джонстон, має негативну семантику - «байдикування, ухилення від відповідей на прямі запитання і ще відкладання рішень на невизначений термін» («In the words of young Germans, just 'merkeln'»), «Politico», 08.03.2015).

Необхідно відзначити, що при повідомленні про дану новину в україномовних ЗМІ виникли певні складнощі перекладу – справа в тому, що української мови не властиво освіту дієслів від власних назв, тим більше від прізвищ політиків.

У 2017 році одним з популярних фразеологізмів політичного дискурсу стала неологізма, що має в німецькій мові два варіанти: *Europa der verschiedenen Geschwindigkeiten* і *Europa der zwei Geschwindigkeiten*. Після брекзита на саміті ЄС А.Меркель висловилася на користь такої доктрини подальшого розвитку, яка передбачає посилення інтеграції ядра Євросоюзу без озирання на позицію інших держав-членів, в нього не входять. Даний фразеологізм виник ще в минулому столітті на зорі формування Євросоюзу і знову став актуальним у зв'язку з кризовими явищами останніх років. У німецьких медіа *Europa der verschiedenen Geschwindigkeiten* має, як правило, позитивне коннотативне значення. Це цінне для деяких областей політики рішення: *Merkel für Europa der verschiedenen Geschwindigkeiten. Wohin soll sich die EU entwickeln? Die Mitgliedstaaten sind uneins. Bundeskanzlerin Merkel schlägt eine Lösung vor, die sich in manchen Politikfeldern*

Збірник матеріалів VI Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі»
schon bewährt hat («Faz» 2017); це свідчення того, що Німеччина сильна.

Переклад неологізмів – це не просте завдання для перекладача, однак найбільше труднощів пов'язано зі з'ясуванням значення нового слова, адже переклад неологізмів, значення яких вже відомо перекладачеві, значно легший і здебільшого залежить від того, до якого типу слів належить певний неологізм. Окрім цього, під час перекладу текстів політичного дискурсу слід слідкувати за змістом, а також докласти якомога більше зусиль аби уникнути викривлення конотації тексту, адже дуже часто поганий переклад може зіпсувати стосунки навіть між країнами. Оскільки політичні відносини ніколи не стоять на одному місці, їх розвиток забезпечить регулярну появу нових неологізмів, що робить тему даного дослідження актуальною і в майбутньому.

Література

1. Архипенко Л.М. Іншомовні лексичні запозичення в українській мові: етапи і ступені адаптації (на матеріалі англіцизмів у пресі кінця XX початку XXI ст.): дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 / Л.М. Архипенко. – Х., 2005. – 314 с
2. Салимова, Д. А. Двужычье и перевод. теория и опыт исследования[Текст]: монография / Д. А. Салимова, А. А. Тимерханов. - Москва:Флинта Наука, 2012. - 277с
3. Зеленецкий А.Л., Новожилова О.В. Теория немецкого языкознания. Учебное пособие. — М.: Академия, 2003. — 400 с.
4. Neues aus dem Musterzimmer vom Hotel ALLES PALETTI – Karls Erlebnis Dorf [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=gZnt2txG7Tw>
5. Öchsner T. Weniger Schummeleien um Hartz IV [Електронний ресурс] / Thomas Öchsner. – Süddeutsche Zeitung. – 15.03.2012. – Режим доступу: <http://www.sueddeutsche.de/wirtschaft/sozialbetruenger-in-deutschlandweniger-schummeleien-um-hartz-iv-1.1309335>

ПЕРЕКЛАД АНГЛІЙСЬКОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ СФЕРИ ДИЗАЙНУ ТА МОДИ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

В даному дослідженні присутня спроба виокремити способи перекладу термінів моди 21 століття з англійської мови на українську. Оскільки, більшість гляцевих журналів базувалися на британських і американських стандартах, англійська мова, маючи статус міжнародної мови сучасної індустрії моди, служить основою уваги перекладу термінів моди на українську.

Термін (лат. terminus — межа, край) – слово або словосполучення, що означає чітко окреслене спеціальне поняття якої-небудь галузі науки, техніки, мистецтва, суспільного життя тощо. Цікаво те, що сам термін «термінологія» являється ілюстрацією необхідності впорядкування спеціальної лексики.

Поштовх інтенсивного розвитку української термінології відбувся вже не так і давно, лише в другій половині 19-го століття. А 20-ті роки 20 століття взагалі назвали «золотим десятиліттям» української термінології. Вперше, її розвиток відбувався за чітким планом і державним фінансуванням. Загальновідомо, що зародження і розвиток індустрії моди відбувався тільки у XX, що дає мало часу для розвитку термінології у даній галузі. Хоча для людини даний період являється доволі тривалим, але для перекладу термінів окремого напрямку галузі, це майже ніщо. Таким чином, спостерігається процес розширення термінів у сфері моди, наприклад те, що за недавній час вважали лише одним словом-терміном «кофта» тепер має велику кількість варіантів розгалуження: кофта, джемпер, світшот, пуловер, толстовка, фуфайка, кардиган, френч, жакет, водолазка, худі, туніка, лонгслив, бомбер і т.д. Різницею всього цього являється дизайн, сезон або її належність до окремої галузі використання в минулому або тепер.

Багато вчених в своїх роботах виділяють характерні ознаки терміна. Але ми слідом за Д.С. Лотте будемо опиратися на ознаки, виявлені і представлені в його книзі

«Основи побудови науково-технічної термінології. Питання теорії та методики» [1].

Основним прийомом перекладу термінів є знаходження еквіваленту в мові перекладу. Але оскільки розвиток сфери моди і дизайну в Україні розпочався не так давно, в українській мові існує зовсім невелика кількість еквівалентів англійських термінів. У наш час виникає дуже багато неологізмів у мовах провідних країн даної сфери, тож доводиться прибігати до різних способів їх перекладу. Основні способи перекладу термінів моди:

1) транскрипція або транслітерація – спосіб перекладу, під час якого за допомогою українських літер передається звучання або написання англійського слова-терміну. (*brand* – бренд; *label* – лейбл. Для адаптації в україномовних журналах мод використовують комбінування експлікації та транслітерації, наприклад, *cade* – кади, дорогоцінна шовкова тканина для пошиття одягу класу «Люкс» і вечірніх суконь);

2) калькування – спосіб заміни морфем чи слів в усталених словарних одиницях оригіналу їх лексичними відповідниками в мові перекладу. (*extra full skirt* – широка пишна спідниця; *nightcap* – нічний чепчик)

При перекладі, нерідко використовують комбіновані способи, наприклад, калькування разом з транскрибуванням або транслітерацією. (*uniform* – «униформа», *polyester* – «полиэстер»);

3) описовий переклад – заміна лексичної одиниці мови оригіналу словосполученням, що описує її значення, надає більш повне пояснення значення в мові перекладу. (*Derbys* – черевики з відкритою шнурівкою. Іноді їх називають «блюхерсами» на честь пруського маршала Блюхера, солдати якого в битві під Ватерлоо вперше носили черевики з відкритою шнурівкою; *Oxfords* – черевики із закритою шнурівкою. Вважають, що саме це класичне взуття ідеально підходить для будь-яких офіційних заходів і практично до всіх костюмів) [2, 155].

Даний спосіб використовується, якщо передача значення неологізму трьома вище даними способами неможлива або має труднощі пов'язані з відповідником культурних реалій.

Проаналізувавши 100 одиниць, перекладених на українську мову, термінів моди з Британського сайту Vogue на 2020 рік, можна зробити такий висновок:

35% - використовується спосіб перекладу транслітерація/транскрипція;

30% - використовується калькування;

28% - використовується комбінований спосіб;

7% - використовується описовий спосіб;

Мода (від лат. «modus») – міра, спосіб, припис, правило, образ. Характерна відмінність якої є швидка розповсюдженість та часта зміна стильових тенденцій [3, с. 344].

При перекладі термінів сфери моди та дизайну, перекладачеві потрібно мати доволі широкий кругозір, доволі об'ємні фонові знання, розбиратися з реаліями та розуміти, що дана сфера пов'язана з продажами і перекладені терміни мають бути, як зазначається в ознаках терміну, «милозвучними» та «сучасними», оскільки повинні приваблювати потенційних споживачів.

Відомо, що серед усього різноманіття нових моделей взуття різних відомих брендів, з'явилася тенденція вживати замість значення виду взуття, назви брендів. Наприклад: «Найки» (*Nike*), «Конверси» (*Converse*), «Ванси» (*Vans*), «Беленси» (*New balance*), «Лубутени» (*Christian Louboutin*), «Уггі» (*UGG*), де ми також бачимо прийоми транскрипції та транслітерації в комбінації з калькуванням.

Дана тема дослідження являється дуже цікавою для лінгвістів, оскільки такий шалений темп запозичення іноземних термінів дає вже не теоретичну загрозу зникнення термінів-еквівалентів з української мови назовсім. Тож, маючи еквіваленти до термінів *slippers* і *shoes*, які раніше перекладались і використовувались в спілкуванні українською мовою як «тапочки» та «взуття», на сьогоднішній день модно вживати в спілкуванні запозичені слова: «шузи» (взуття), «сліпери» (тапочки), «голди» (прикраси із золота) і т.д. Така ситуація ставить під загрозу

зникнення споконвічно українські слова, оскільки вони переходять в пасивний запас.

Висновки. Сфера моди та дизайну розвивається мега темпами, а розповсюдження модних стандартів і модних нововведень має інтернаціональний характер. Саме тому, ми і маємо таку велику кількість транслітерованої та комбінованої лексики з англійської мови, в яку, в свою чергу, були запозичені терміни з провідних країн індустрії моди. Також, ми помітили, що частіше всього запозичені слова з англійської мови перекладаються за допомогою транслітерації/транскрипції.

Постійно зростає інтерес сучасної лінгвістики і мовознавства до різних аспектів перекладу термінів галузі моди. Оскільки, кожного року представляються нові слова в даній галузі, які представляють нові області знання і вводять нові поняття, які потребують семантичного аналізу, а також аналізу передачі терміну при перекладі.

Література

1. Лотте Д.С. Основы построения научно-технической терминологии. Вопросы теории и методики М.: Изд-во АН СССР, 1961. — 160 с.
2. Бояркина В Д О некоторых особенностях новой глагольной лексики// Новые слова и словари новых слов. - Л , 1983. С. 93-102.
3. Орленко Л.В. Терминологический словарь одежды: около 2000 слов. – М.: Легпромбытиздат, 1996. – 344 с.
4. Vogue link [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела: <https://www.vogue.co.uk>

ВПЛИВ ДЕЯКИХ ІСТОРИЧНИХ АСПЕКТІВ НА РОЗВИТОК ТА ПЕРЕКЛАД ТЕРМІНОЛОГІЇ У СФЕРІ МОДИ

Данна стаття являється спробою виокремити найпоширеніший спосіб перекладу термінів моди 21 століття з англійської мови на українську. Жодна сфера діяльності не може існувати без особистих термінів галузі, так само як і жодне суспільство не може існувати без своєї мови. Сучасне життя суспільства пов'язане з тенденціями моди. Здебільшого, все, що нас оточує так чи інакше являється тенденцією моди минулого або теперішнього, і має свою назву, свій термін.

Формування української термінології відбувалося за несприятливих умов, тому термінологія галузевих одиниць не мала можливості природно розвиватися. Україна проходила як часи процвітання так і часи занепаду, а разом з нею такі ж часи проходив і сам розвиток терміносистем [1, с. 17-25].

Як стверджує видатний науковець і член Наукового товариства імені Тараса Шевченка А.І. Вовк, становлення та розвиток української терміносистеми пройшов через шість основних періодів [2, с. 88–100]. Перший період, становить собою, період стихійного нагромадження термінологічної лексики (IX – перша половина XIX ст.). В цей же час відбувалося гальмування української наукової мови до середини XIX ст. через заборону спілкування та будь-якого використання української мови письмово.

Другий період, це період другої половини XIX ст. – початку XX ст. В 1873 році у Львові було засновано Наукове товариство імені Тараса Шевченка, яке з 1892 р. стало першим українським науковим центром. Саме в цьому товаристві був весь концентрат термінологічної праці провідних вчених кінця XIX – початку XX ст. Оскільки термінологи НТШ (Наукового товариства імені Тараса Шевченка) мали різні погляди на розвиток української термінології, науковці розділилися на дві групи: 1) прихильники

традиційного народного термінотворення, на її основі та за всіма її правилами. (В. Левицький, І. Пулюй, І. Верхратський,); 2) прихильники розвитку термінології методом впровадження інтернаціоналізмів. (І. Горбачевський, С. Рудницький, М. Вікул, А. Семенцов). В цей же період була запроваджена термінологічна теорія, запропонована одностайна термінологія та номенклатура.

Третій період стає найпопулярнішим та найбільш плідним для української термінології, оскільки репресії та заборони української мови були припинені, а утворення наукових товариств помітно зросло. Над виробленням української термінології працювали українські наукові товариства, головами яких були М. Грушевський, І. Огієнко, В. Вернадський, тощо.

Четвертий період А.І. Вовк назвав періодом «золотого десятиріччя» (1921–1931), в якому були сформульовані основи термінотворення, наприклад: термінологія має бути традиційно народною; у разі відсутності готового терміна в українській мові, то потрібно створити його з мовних морфем; і лише в разі непридатності новоствореного терміна, запозичувати науковий термін з мови-джерела; термін має бути зрозумілий; назва поняття має бути точна й однозначна; термін повинен бути придатний для творення похідних термінів; термін має добре звучати і бути економним [3, с. 115-160].

П'ятий період, період функціонування української термінології 1932–1990 років. Офіційно, українську мову не забороняли, але її розвиток був використаний у політичному напрямі. Саме в цей період, вона фактично втратила свою автентичність і стала більш схожою на російську. Упродовж 1933–1935 років 14,5 тис. українських термінів були замінені російськими відповідниками (бурштин – янтар, копальня – шахта, линва – трос) [2, с. 88–100].

Шостий період, період сучасного розвитку української термінології (90-ті роки XX ст. – початок XXI ст.). В даний період, основним завданням науковців-фахівців було унормувати галузеві термінології. Вчені, враховуючи знання і відкриття своїх попередників, набагато глибше занурилися в теорію термінології, у вимоги до окремого терміна та визначили основні принципи термінотворення. З даного періода, а саме з 1992 року настає

розквіт для терміносистеми, видаються десятки різних словників, проводяться наукові семінари та конференції. Українська мова поширюється в соціальному просторі. Визначальною характеристикою стає законодавче закріплення за нею статусу державної, тому у зв'язку з цим розширюється поле її суспільного функціонування [4, с. 15–20].

Утворення термінів відбувається з прагненням до чіткої системи. Терміни виникають у професійному середовищі і вживаються лише у термінній функції.

Саме з ХХ ст. мода перестала бути надбанням аристократів і людей високого статусу, увійшовши в життя всіх представників українського соціуму. Сфера вживання термінології моди набагато ширша, а ніж окремо взята професійна галузь, оскільки лексику моди використовують не тільки фахівці даної галузі, а звичайні споживачі, які купують одяг, взуття, читають журнали і т.д. [5, с. 224].

Відомо, що слово «мода» (французьке «mode» та німецьке «Mode») утворилося від латинського «modus» - міра, правило, приписання, засіб, образ. В англійській мові також існує слово «mode», але в значенні «мода» вона використовується нечасто, ніж у німецькій та французькій. Основним словом для відображення моди служить слово «fashion». Крім того, мода в англійській мові позначається словом «vogue», а також низкою близьких за значенням слів: «fad» (примха), «fancy» (схильність, пристрасть), «craze» (загальне захоплення, манія)» [6, с. 4].

Лексема «fashion» має кілька значень, а саме: сукупність смаків і поглядів, пануючих у певному суспільному середовищі в певний звичайно недовгий час; зразки предметів, що відповідають таким смакам (звичайно про одяг); манера поведінки, звичаї.

В свою чергу, в українській мові лексема «мода» несе значення безпосередньо саме моди, бо стиль має зовсім інше значення, то в англійській мові все навпаки, незалежно від значення, ми можемо виразити цю лексему як: fashion, style, mode, vogue [7, с. 221].

Кожна країна створює свою мову одягу і моди. Терміни одягу розповідають про побут та історії як українського народу так й інших країн, розповідають про сучасні тенденції моди і культури.

Становлення сучасної української індустрії моди відбувається за допомогою переосмислення західного досвіду і формування сучасного україномовного дискурсу моди, заснованого, перш за все, на перекладних і адаптованих для українського читача текстах глянцеви́х журналів, науково-популярних видань з історії та теорії моди, а також публіцистичної літератури.

Термін - це багатопланове і багатофункціональне поняття науки термінознавства, яке відіграє важливу роль у науковій комунікації.

Переклад терміна, це не просто заміна слова мови оригіналу словом мови перекладу. Переклад терміна – це точне відтворення оригінального терміна засобами іншої мови за умови збереження змісту й стилю [8, с. 104].

Основними способами перекладацьких трансформацій термінів моди з англійської моди на українську є: нульовий переклад, еквівалентний переклад, підбір аналогу, транскрипція, транслітерація, калькування, експлікація (описовий переклад), комбінований.

1) Нульовий переклад – перенесення іншомовного терміна в оригінальному написанні латинецею в український варіант. (наприклад, *haute couture collection*. –колекція *haute couture*. Даний спосіб перекладу використовується більше для глянцеви́х видань, щоб привернути увагу та зацікавити читача;

2) Еквівалентний переклад – пошук терміна відповідного за значенням у мові перекладу. (наприклад, *style-стиль*, *sew-шити*, *portfolio-портфоліо*, *collection-колекція*, *trend-тенденція* тощо.)

В українському перекладі обрані нижче ідіоми мають еквіваленти. Одна з груп ідіом сфери моди / *fashion* – і включає утворені конструкції (*to be in / out of fashion* – бути в моді / не в моді, *to come in / out of fashion* – входити в моду / виходити з моди і т.д.)

3) Аналог – мовна одиниця вихідної мови передається одиницею мови перекладу, яка визиває подібну реакцію у читача (наприклад, *fashion* –мода, форма, образ, стиль, вид, фасон, манера, спосіб).

4) Транскрипція/транслітерація – спосіб, який застосовують до неасимільованих або частково асимільованих запозичених слів.

(наприклад, *New Look* – Нью Лук; *bikini* – бікіні; *brand* – бренд; *label* – лейбл;) Транскрипцією, зачасту, перекладаються запозичені терміни; [9].

5) Калькування – за Л.С. Бархударовим, [10] «це передача без еквівалентної лексики вихідної мови за допомогою заміни її складових частин – морфем або слів (у випадках стійких словосполучень) їх прямими лексичними відповідниками.»(наприклад, *high fashion wardrobe* – гардероб високої моди; *jogging pants* – штани для пробіжки; *accessory* – «аксесуар»; *high fashion* – «висока мода»; *ultra-femme* – надзвичайно жіночна) Фразеологізми, які перекладаються за допомогою способу калькування ("dressed in the height of fashion" – "одягнений за останньою модою").

6) Експлікація – заміна лексичної одиниці мови оригіналу на словосполучення, що описує її значення, а саме надає більш розгорнуте пояснення значення відповідної лексичної одиниці в мові перекладу. (наприклад, *Derbys* – черевики з відкритою шнурівкою. Іноді їх називають «блюхерсами» на честь пруського маршала Блюхера,; *Monkstraps* – туфлі з пряжками, у перекладі з англійської – «ремені монахів», через подібність їх пряжок із кріпленнями на сандаліях ченців; *Oxfords* – черевики із закритою шнурівкою; *Whorts* – зимові шорти, які носяться поверх теплих панчів; *Swagger coat* – пальто вільного крою з фалдами.) [11, с. 155].

Існує велика кількість фразеологізмів присвячених одягу, які відтворюються в українській мові з англійської за допомогою описового перекладу ("*dressed to kill*" – "людина вдягнута дуже святково"; "*not a hair out of place*" – "людина, яка має чудовий вигляд").

7) Комбінований – поєднання двох і більше способів перекладу в одному (наприклад, *cade* – кади, дорожочінна шовкова тканина для пошиття одягу класу «Люкс» і вечірніх суконь); Для адаптації в україномовних журналах мод , найчастіше використовують метод комбінування експлікації та транслітерації.

Широко застосовується переклад додавання змішаного транскодуванням і нульового перекладу. Ці трансформації використовуються при перекладі назв відомих міжнародних

друкованих та інтернет видань (наприклад, журнал "Харперс БАЗААР" ("Harper's Bazaar")), торгових марок (торгова марка "ДюПонт" ("DuPont"), "Крістіан Діор" ("Christian Dior"), "Гермес" ("Hermès")).

Основними способами перекладу неологізмів індустрії моди є транскрипція (shoebooty – шуботи), калькування (ultra-femme – надзвичайно жіночна) та описовий переклад (whorts – зимові шорти, які носяться поверх теплих панчіх).

Матеріалом даного дослідження на виявлення найбільш популярного способу в перекладі термінів моди являються автентичні тексти і терміни взяті з англomовного інтернет-сайту модного журналу Vogue.

Проаналізувавши 100 одиниць, перекладених на українську мову, термінів моди з Британського сайту Vogue на 2020 рік, можна зробити такий висновок:

35% - використовується спосіб перекладу транслітерація/транскрипція;

30% - використовується калькування;

28% - використовується комбінований спосіб;

7% - використовується описовий спосіб;

Тож, при перекладі термінів з Інтернет джерел, які містять термінологію індустрії моди, перекладач обов'язково повинен мати досить чітке уявлення про вітчизняну та іноземну термінологію даної сфери, а також про особливості відтворення даних текстів. Оскільки у XX ст. модні журнали, а тим паче теперішні інтернет ресурси сфери моди ще не існували або не розповсюджувалися в такому обсязі, то суспільство не потребувало такого стрімкого перекладу термінології в галузі моди як на цей час. Перекладач бере на себе велику відповідальність в тому, якою мовою сьогодні розповідають про моду, оскільки від цього залежить ставлення аудиторії до культури, яка тільки недавно почала розвиватися в даному напрямку. Також, базуючись на теоретичних положеннях дискурсу моди, ми виявили її основне поняття. Мода – це єдність звичок, цінностей та смаків, установлених в конкретній ситуації і в конкретний період часу. Являється невичерпним двигуном виробництва, розвитку та постійної потреби в перекладі термінів даної галузі. Проаналізував способи перекладу термінів, було

з'ясовано, що найбільш поширеними способами перекладу являються: транслітерація/транскрипція та калькування. Також відомо, що часто перекладач потребує використовувати комбінований метод для досягнення адекватного перекладу. Вибір вище указаних методів перекладу пояснюється відсутністю відповідного еквівалента в мові перекладу та відсутністю часу на його пошук з таким стрімким розвитком термінології моди, саме тому дані способи являються найпоширенішими серед перекладачів

Література

1. Козловський В.О. Термінологічні уваги / В. О. Козловський // Бібліотечний журнал. – 1926. – Ч. 6–8. – С. 17–25.
2. Вовк А.О. Наукова мова і політика української термінології / А.О. Вовк. – 1979. – Ч VII. – С 88- 100. [3, 88–100].3. Шевельов Ю.О. Українська мова в першій половині двадцятого століття. Стан і статус / Ю.О. Шевельов. – Нью-Йорк, 1987. – 295с. [2, 115–160].
4. Масенко Л.К. Українська мова у XX столітті / Л.К. Масенко. – К., 2005. – 250с [4, 15–20].5. Коваленко Г. М. Англійська лексика моди XX - XXI століть: дисертація кандидата філологічних наук: 10.02.04 / Коваленко Ганна Миколаївна. - К, 2005. - 224 с.
6. Гофман А. Б. Мода и люди. Новая теория моды и модного поведения / А. Б. Гофман. - 3-е изд. СПб. : Питер, 2004. - 208 с.
7. Нечипоренко А. Семіотичні горизонти дослідження моди / А. Нечипоренко // Людинознавчі студії : зб. наук. праць ДДПУ імені Івана Франка . Філософія. - Дрогобич, 2009. - 221 с.
8. [3, с. 104]. Кияк Т. Р. Функції та переклад термінів у фахових текстах / Т. Р. Кияк // Вісник Житомирського державного університету імені І. Франка. – 2007. – № 32. – С. 104–108.
9. Комиссаров В. Н. Теория перевода (лингвистические аспекты) / В. Н. Комиссаров. – М. : Высшая школа, 1990. – 253 с.
10. Бархударов л. С. Язык и перевод. Вопросы общей и частной теории перевода. – м.: Советский писатель, 1975. – 238 с
11. Rudenko, Maryna. 2014. “Vyivlennia Osoblyvostei Perekladu Terminolohii ta Ukladannia Tematychnoho Slovyka yak

Збірник матеріалів VI Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі»
Rezultat Proektnoi Metodyky Navchannia Perekladu». Visnyk
Kharkivskoho Natsionalnoho Universytetu, 21: 152–159

12.Vogue link [Електронний ресурс]. – Режим доступу до
джерела: <https://www.vogue.co.uk>

Лазаренко Є. В., студентка
Шехавцова С. О., д.пед.н., проф.
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ

РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ОБРАЗУ ЖІНКИ В АНГЛОМОВНІЙ ФРАЗЕОЛОГІЇ

Жінка, її роль у суспільстві, поведінка та відношення самого суспільства до жіночої статі завжди були в центрі уваги культурологів, письменників та поетів, лінгвістів.

У даній публікації ми спробуємо висвітлити це питання із точки зору фразеології, так як «мова – це культурне дзеркало, у якому відображається не лише світ, що оточує людину, не лише реальні умови її життя, але й суспільна самосвідомість народу, його менталітет, національний характер, образ життя, традиції, звичаї, мораль, система цінностей, світогляд» [4].

Образи, котрі асоціюються із жінкою, завжди були пов'язані із такими поняттями як чистота та цнотливість, розум та дурість, вірність і підступність, добро і зло і, звісно ж, краса.

У будь-якому суспільстві домінує негативна конотація мовних одиниць, зокрема прислів'їв та приказок, і усього, що пов'язане із жінкою. Особливо яскраво це проявляється у фразеології, де образу жінки приписуються майже завжди негативні якості.

Яскрава риса, яку має жінка від природи, згідно з англійськими гендерними стереотипами, – злість, сварливість, запальність: «*Hellhathnofurylike a womanscorned*». – *Фурія у неклі ніщо, порівняно із покинутою жінкою.*

«*Thefemaleofthespeciesismoredeadlythanthemeale*» – рядок із вірша Р. Кіплінга «*TheFemaleoftheSpecies*», який став стійким виразом, що означає смертоносну, небезпечну силу жінки, яка

може бути значно страхотливішою і потужнішою, ніж чоловіча [3, с. 66].

Краса жінки в англomовних фразеологізмах визначається у відповідності з деяким еталоном чи стандартом: «*Covergirl*» (a pretty girl or woman whose picture is put on the cover of a magazine – фотографія красуні, що вирізана із газети чи журналу).

Із недавніх часів жіночність уособлює собою спокусу [1]. Сьогодні в англomовній культурі сприйняття жіночої краси визначається сексуальною привабливістю та вмінням жінки «подати себе». Так, ряд фразеологізмів («*vital statistics*» – *життєво важливі дані, розміри жіночої фігури (об'єм грудей, талії та стегон, «a sweater girl*» – *дівчина із пишим бюстом*) характеризують важливість природних даних для жінки, обов'язковість її фізичної привабливості.

Негативне сприйняття серед носіїв англійської мови виражається у відношенні до незаміжньої жінки: «*a unappropriated blessing*» – *незатребуваний скарб, незаміжня жінка, стара діва; «be on the shelf*» – *залишатися старою дівою, не вийти заміж; «lead a pious life*» – *померти старою дівою*.

У системі будь-якого суспільства жінка є матір'ю, хранителькою домашнього затишку. Лише так досягається стабільність: «*Men build houses, women build homes*» – *Чоловіки будують будинок, а жінки роблять його затишним. «Where there is no wife, there is no home*» – *Там де немає дружини, немає дому*. Турбота про дітей та домашні справи також лягають на плечі жінки: «*A woman's place is in the home*» (*місце жінки вдома*), «*A woman's work is never done*» (*жіноча праця ніколи не закінчується*) [3, с. 66].

Також хотілося б наголосити на висвітленні в англomовній фразеології такої жіночої якості, як балакучість. Жінки говорять майже у три рази більше за чоловіків. Статистика говорить, що жінка проговорює кожен день близько 20 тис. слів, у той час, як чоловіки – всього лише близько 7 тис. [2]: «*A woman's hair is long; her tongue is longer*» – *Волоси у жінки довгі, проте язик довший*.

Жіночий розум в англійському суспільстві часто сприймається як нездатний прозоро і правильно мислити, так як жінка відрізняється нелогічністю та підвищеною емоційністю. До

інтелектуальних здібностей жінки відносяться доволі іронічно: «*dumbbunny*» – *душена*, «*cousinBetty*» – *недоумкувата*. Сприйняття жіночого розуму, як неповноцінного, відображається у фразеологізмі «*a woman'sreason*» – *жіноча логіка*, який сприймається як еталон нелогічності жіночого мислення.

Наведені приклади дають основу вважати, що у повсякденній англійській свідомості жіночий інтелект слугує свого роду зразком нерозвинутого, необ'ємного розуму. На цьому фоні яскравою є негативна конотація таких виразів як: «*Woman'smindistheinfantilemind*» – *Жіночий розум – розум інфантильний*; «*Longhairandshortwit*» – *Волос довгий, а розум короткий*.

Таким чином, аналіз жіночого образу в англійській фразеології дозволив зробити висновок, що сприйняття образу жінки в основному формується під впливом національних гендерних стереотипів (жінка – істота нелогічна та нерозумна; місце жінки – вдома; жінка асоціюється із красою, сварливістю та балакуністю).

Література

1. Арсентьева Е. Ф. Сопоставительный анализ фразеологических единиц, семантически ориентированных на человека в русском и английском языках и вопросы создания русско-английского фразеологического словаря: автореф. докт. филол. наук / Е. Ф. Арсентьева. – М., 1993. – 34 с.
2. Гейвандов Э. А. Женщина в пословицах и поговорках народов мира: Любовь. Красота. Супружество. Дети. Разноцветье / Э. А. Гейвандов. – М.: Гелиоцентр, 1995. – 304 с.
3. Павлищева Я. А. Фразеология как источник гендерных стереотипов (на материале английского языка) / Я. А. Павлищева. // Научные труды. Филология. Языкознание. – Харьков, 2013. – С. 64 – 67.
4. Тер-Минасова С.Г. Язык и межкультурная коммуникация / С.Г. Тер-Минасова. – М.: Слово, 2000. – 624 с.

Лихачова В.О., студентка

Шкарлет В.О., викладач

ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ

ОСОБЛИВОСТІ ВЖИВАННЯ ДІЄСЛІВ В ІСПАНСЬКИЙ МОВІ

Знання іноземних мов в сучасному світі є актуальним навиком, що надає можливості не тільки в роботі, але й в комунікації. Люди прагнуть вивчати мови, адже це дозволяє пізнати більше про різноманітні події, звичаї та традиції в країнах, мова якої вивчається. Знання іноземних мов розширює кругозір, надає людині можливість бути освіченою.

В іспанській мові, як і в будь-якій іншій мові, існують свої правила говоріння та правила написання, а також граматичні особливості. Але так само існують «*VERBOS CON SIGNIFICADO PARECIDO*», що означає: «Дієслова зі схожим значенням». Їх необхідно знати і розрізняти для того, щоб розширити свій словниковий запас і не робити граматичних помилок, які можуть змінити сенс речення. Детальне вивчення мови і її особливостей надає нам можливість познайомитись з різницею деяких дієслів.

В іспанській мові існує декілька пар таких дієслів, наприклад, *saber* і *conocer*, обидва з яких мають переклад «знати». Вони не є абсолютними синонімами, але використовуються в різних випадках [1, с.3]: *saber* використовується для того, щоб висловити своє знання або незнання будь-яких фактів, наприклад, *No sabemos cuánto cuestan estos zapatos* – Ми не знаємо, скільки коштують ці туфлі.

Також *saber* використовується, коли ми щось вивчили, запам'ятали і тепер знаємо це, наприклад, *Estas alumnas saben español muy bien* – Ці учениці знають дуже добре іспанську. Дієслово *saber* також може мати значення «вміти щось робити». Це стосується випадків, коли після нього стоїть інфінітив, наприклад, *Yo sé nadar* – Я вмію плавати.

Conocer – знати когось або щось більш матеріальне. Мається на увазі вже попередньо познайомитися з людиною або будь-яким місцем, наприклад, *¿Conoces a mis padres?* – Ти знаєш моїх батьків? Або *Los turistas conocen muy bien Barcelona* – Туристи дуже добре знають Барселону (тому що вже ознайомилися з цим містом) [2,с.145].

Наступна пара дієслів: *amar* і *querer*, які мають переклад «любити». Для того щоб сказати «Я тебе люблю» іспанською, можна використовувати обидва дієслова: *Te quiero* – Я тебе люблю. Або *Te amo* – Я тебе люблю. Однак, наведені дієслова мають свої особливості. Дієслово *querer* висловлює спокійне почуття любові, не шалене. Так любити можна родичів, улюбленого вихованця тощо. Наприклад: *Jose, te quiero tanto, eres mi mejor amigo.* – Хосе. Я тебе так люблю. Ти мій найкращий друг. Також дієслово *querer* має значення «хотіти» щось. Наприклад: *Quiero descansar un poco. Vamos a Sevilla el fin de semana!* – Я хочу трохи відпочити. Поїхали в Севілью на вихідні!

Дієслово *amar* висловлює глибоке, пристрасне почуття. Воно широко використовується в літературі або в особливій ситуації, коли потрібно підкреслити щирість почуттів і серйозність намірів. Наприклад: *Maria, te amo, eres mi vida.* -Марія, я тебе люблю. Ти життя моє! [3,с.95].

Дієслова *Ver* і *Mirar*, які мають переклад «бачити». Дієслово *Ver* має точний переклад «бачити», «побачити». Дієслово *Mirar* перекладається як «дивитися». Наприклад: *Yo veo a un chico.* –Я бачу хлопця. *Miré por la ventana y no vi nada.* –Я подивився у вікно і нічого не побачив.

Розглянемо дуже поширену в іспанській мові пару дієслів *Ser* та *Estar*, які мають переклад «бути». Дієслово *Ser* використовується для опису об'єктів і їх якостей. *Ser* висловлює постійні властивості об'єкта, які не залежать від зовнішніх обставин і властиві йому завжди (риси характеру, національність, професія, зовнішність колір, м'якість і т.п.). Дієслово *Estar* використовується для вказівки на місце розташування (бути, знаходитися, розташовуватися) [4,с.42].

Таким чином, ми можемо зробити висновок, що синоніми відіграють важливу роль в мові і її вивченні. Велика кількість

різних значень у дієслів має тільки позитивні якості, адже вивчивши всі, ми маємо можливість досягти справжнього професіоналізму в іноземному мовленні.

Література

1. Полещук О. Г. Ідентифікація ЛСП дієслів, сприйняття іспанської мови в статичній площині. – Білоруський державний університет, 2002.
2. Гонсалес-Фернандес А., Шидловська Н.М., Дементьев А.В. Самовчитель іспанської мови, – Москва, 2016.
3. Куцубіна Е.В. Іспанська мова, – Санкт-Петербург, 2011.
4. Петров Д. Castellano/Підручник іспанської мови, Модуль I, Урок 13, Тема 1, – Воронеж, 2015.

Лихопій В.І., студентка

Шаповалова Л.В., к. пед. н., доцент

**ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ**

ПОРІВНЯННЯ ЯК ОДИН ІЗ ЗАСОБІВ ВИРАЗНОСТІ ІДІОСТИЛЯ МАРКА ЛЕВІ НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ «OÙ ES-TU?» («ДЕ ТИ?»)

У сучасній українській лінгвістиці поняття порівняння має низку трактувань. Науковці по-різному підходять до вивчення порівняння і розглядають його із різних боків. Порівняння можна вивчати через специфіку вираження порівняльних відношень, розглядати у співвідношенні з метафорою та досліджувати порівняння як засіб формування авторського стилю. Найчастіше у проаналізованих працях під порівнянням передусім розуміють поняття, через яке реалізується процес осмислення та інтерпретації світу [1, с. 32].

У центрі нашого дослідження – індивідуально авторські порівняння, які О.О. Молчко визначає, як «...несподівані, створені майстрами слова одноразово, яскраві словесні образи, які спонукають реципієнта мислити, фантазувати, бачити, чути, відчувати» [2, с. 190].

Мета дослідження – вивчення особливостей ідіостиля сучасного французького письменника Марка Леві на основі дослідження порівнянь.

Дослідимо цікаві авторські порівняння, які використовує Марк Леві у романі «Où es-tu?» («Де ти?»), зокрема зв'язок порівнянь з індивідуальною моделлю світу письменника, їх роль у формуванні мовної особистості.

«Trois repas par jour; deux douches et un lit de camp, des cours intensifs d'espagnol et de secourisme, cela ressemblait à l'armée, mais sans le sergent-major» [3, с.12] – «Триразове харчування, душ двічі на день, табірне ліжко, інтенсивні курси іспанської та надання першої допомоги. Майже як в армії, хіба що без сержантів».

В даному випадку автор порівнює перебування головної героїні на місці після цунамі з армійськими умовами життя, він наочно показує читачу, з якими труднощами довелося зіткнутися дівчині під час надання допомоги потерпілій країні.

«Depuis l'accident elle n'est plus tout à fait la même, comme si les années s'étaient bousculées aux portes des réveillons, telles des cartes à jouer que l'on jette par deux pour distribuer plus vite» – «Після нещасного випадку вона змінилася, немов її роки пронеслися галопом, неначе карти, які для швидкості здають по дві» [3, с.5].

Автор порівнює минулі роки героїні з картами. Вони пролетіли так само стрімко і непомітно, немов карти, які здають по дві.

Розглянемо приклади порівняльних зворотів, на які накладається гіпербола. *«Son énorme baluchon vert déposé à ses pieds pèse presque plus lourd qu'elle»* [3, с.3] – «Величезний зелений рюкзак, який стояв біля її ніг, важив мало не більше її самої».

В даному випадку автор перебільшує вагу величезного рюкзака, який головна героїня взяла з собою в чужу країну. Ймовірно, він хотів показати, що вона розраховує залишатися там досить довго, не дивлячись на очікування її близьких.

«Il fallait se contenter des vivres dits de subsistence que les habitants des villages considéraient comme des festins de Dieu» [3, с.13] – «Довелося задовольнятися так званими продуктами

Збірник матеріалів VI Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі»
першої необхідності, яку мешканці сіл вважали «їжею богів»».

У країні, яка постраждала після цунамі, продукти першої необхідності вважалися розкішшю, «їжею богів». Автор ще раз демонструє величезну значимість найпростіших благ для постраждалих мешканців. Тут порівняння лежить в основі метафори.

«Sur les bas-côtés les herbes hautes que l'avion semblait saluer se courbaient» [3, с.10] – «Зростаюча уздовж смуги висока трава нахилилася, немов би відповідаючи на вітання літака».

Зростаюча уздовж смуги трава наділяється властивостями, які застосовуються до людини, немов вона може поклонитися і привітати. Літак вітав. Тут порівняння лежить в основі персоніфікації і служить для посилення переданих думок і почуттів. Головний герой протягом двох років чекав повернення своєї коханої з точки лиха; і ось, нарешті, настає момент її повернення, і все навколо радіє цій події.

«Le jour sembla se coucher plus tôt» [3, с.21] – «День, здавалося, заснув раніш».

У цьому прикладі Марк Леві про день говорить як про людину, яка заснула раніше, ніж звичайно. Цікавий приклад персоніфікації, яка служить для створення яскравої, виразної і образної картини.

«Sans toi j'étais bien plus que seule, comme dans le pire des cauchemars» [3, с.142] – «Без тебе я була б більше, ніж одна, як у гіршому з кошмарів».

Марк Леві таким чином передає всю тяжкість розлуки двох коханих людей.

«Il se mit alors à effectuer des petits mouvements saccadés de la tête, comme le ferait un prédateur à l'affût» [3, с.38] – «Потім він почав робити невеликі ривкові рухи голови, як це зробив хижак на гоїдалці».

Дане порівняння автор використав для передачі гніву і розпачу головного героя.

Підсумовуючи, зазначимо, що індивідуально-авторські художні порівняння у романі виконують не лише стилістичну

функцію і збагачують мову оригіналу, а також є невід'ємною складовою ідіостиля автора.

У романі існують порівняння, які лежать в основі тропів (метафора, персоніфікація), та індивідуально-авторські порівняння. У порівняннях автор використовує незвичні для контексту лексеми, а також прислівники, прикметники, які підсилюють його значення і створюють таким чином додаткову виразність та експресивність.

Таким чином, ми спостерігаємо тенденцію Марка Леві до використання яскравих, притаманних його ідіостилю порівнянь з додаванням додаткових тропів і фігур для більш яскравого опису дії або емоції. Автор майстерно творить і використовує порівняльні звороти таким чином, щоб читач зміг більш чітко зрозуміти почуття героїв або події, що відбуваються з ними. Проаналізувавши порівняння, які використовує Марк Леві в романі, ми бачимо, що він володіє справжньою майстерністю художника і здатністю створювати за допомогою порівнянь оригінальні картини і яскраві образи.

Література

1. Гадзало А. М. Теоретичні засади дослідження порівнянь у сучасній українській лінгвістиці / А. М. Гадзало // Актуальні проблеми філології та перекладознавства. – 2017. – Вип. 12. – С. 32–35.

2. Молчко О.О. Фонетичні засоби творення образності індивідуально-авторських та фразеологізованих порівнянь: способи відтворення у перекладі / О.О. Молчко // Од слова путь верстаючи й до слова ... : зб. на пошану Р.П. Зорівчак / ред. кол. : О.І. Чередниченко – Львів: Видавн. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2008. – С. 190–208.

3. Levy Marc, Tu es-ou? / М. Levy/ - Paris. : Robert Laffont, 2001. – 310 с.

Нос І. В., магістрантка

Шаповалова Л. В., к.пед.н., доцент

ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ

ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ «ПАТРІОТИЗМ» У РОМАНІ РОМЕНА ГАРІ «ПОВІТРЯНІ ЗМІЙ»

Для зображення змін ціннісних уявлень та моральних принципів народу під час війни за визволення країни характерні особливі емоційність та гострота, що яскраво показано в останньому романі французького письменника Ромена Гарі «Повітряні змії», який був включений до програми 11 класу. Двічі лауреат Гонкурівської премії, він уміло і вишукано вибудовує картину боротьби різних категорій населення за життя та свободу своєї нації, передаючи складні почуття персонажів до своєї країни не лише майстерним конструюванням відповідної фабули, але й лінгвістичними засобами, що заслуговують особливої уваги завдяки специфічному впливу на свідомість читача.

Мета нашого дослідження полягає в аналізові особливостей вербалізації концепту «патріотизм» на матеріалі роману Ромена Гарі «Повітряні змії». Об'єкт дослідження – ідіоконцепт «патріотизм», предмет – вербалізація цього концепту в тексті книги Ромена Гарі «Повітряні змії».

Для реалізації мети цього дослідження слід першочергово розглянути суть поняття «концепт». Концепт – це базова одиниця когнітології, яка відображає світогляд, мислення, сприйняття дійсності та створює певну структуру знань. Поняття «концепт» є узагальненим відображенням об'єктивної дійсності в конкретних продуктах діяльності людини чи її свідомості. Концепт репрезентує зміст окремої одиниці інформації про світ, при цьому він повинен мати «ім'я», відтворювати знакове явище в культурі, а також, на думку деяких дослідників, нести в собі властивості ментальності певного народу. Варто відзначити, що концепт у творі створюється автором, але реконструюється читачем [3, с. 246].

Характер явища патріотизму цікавив ще Платона, який у діалозі «Держава» розглядав любов до Батьківщини як піклування

про інтереси держави та спільне благо, при цьому великий мислитель вважав, що особистість не може повноцінно реалізувати себе поза межами держави. Згідно з Українською радянською енциклопедією поняття «патріотизм» – це одне з найглибших громадянських почуттів, яке включає в себе любов до батьківщини, відданість своєму народові, гордість за надбання національної культури, усвідомлення родових зв'язків, народних звичаїв [5, 26].

Науково-дослідна література характеризує патріотизм наступними напрямками: 1) піднесено-емоційним – яскраво виражене позитивне ставлення до рідного краю (спостерігається у першій половині роману); 2) активно-діяльним – вчинки на благо Батьківщини (третя частина сюжету); 3) суспільним – зовнішня і внутрішня політика держави; 4) державно-патріотичним – консолідація зусиль для зміцнення держави (третя частина роману); 5) альтернативним державно-патріотичним – особисті почуття людини; 6) духовно-релігійним [5, 29]. При цьому ми умовно ділимо роман «Повітряні змії» на чотири частини: 1) дитинство у Франції, коли досліджувана лексика орієнтується на історію французького народу, зображення краси ландшафтів та вираження патріотичних почуттів окремих персонажів (виготовлення повітряних зміїв дядьком Амбруазом, хвилювання Дюпра за ресторан з національною кухнею); 2) поїздка до Польщі і кохання – у цій частині окремим об'єктом патріотичних почуттів постає передвоєнна Польща; 3) повернення до Франції і участь у русі опору – найбагатша на експресіонізми частина (тут також розвиваються образи Німеччини та єврейського народу як об'єктів патріотичних почуттів); 4) післявоєнні часи – найбільш бідна в лексичному сенсі частина, чим автор, можливо, передає емоційне вигорання головних героїв.

На основі цього ми вважаємо, що найвлучнішою є класифікація педагога Вишневського, який виокремлює щонайменше три різновиди патріотизму: 1) етнічний – почуття власної причетності до свого народу, його культури та історії; 2) територіальний – любов до місця свого народження: землі, клімату, ландшафту та ін.; 3) державницький – бажання побудувати власну державу та здобути для неї незалежність, ґрунтується на двох попередніх. Нами була здійснена спроба відсортувати лексику,

синтаксичні конструкції, фразеологізми, тропи з патріотичними конотацією, підтекстом та надзмістом за трьома переліченими вище категоріями.

Було виокремлено шість основних специфічних сюжетотворчих елементів: божевільня, ресторан «Кло-Жолі», страви французької кухні, образ коханої головного героя, повітряні змії та історична пам'ять. Усі вони, подібно планетарній моделі, притягують до себе всі мовні вираження позитивного чи негативного ставлення до рідної країни. Найчіткіше це видно на прикладі мотиву божевільня, яке автор використовує як евфемізм для поняття «патріотизм»: «*Je dois peut-être rappeler qu'en ces heures de capitulation, la folie n'avait pas encore pris ses quartiers dans la tête des Français. Il n'y avait alors qu'un fou et il était à Londres*» («У ті часи капітуляції безумство ще не запанувало в головах французів. Тоді був лише один безумець, що перебрався до Лондона» (йдеться про де Голля)), «*Ménage ta folie. Le pays en aura de plus en plus besoin*» («Керуй своїм безумством. Країна матиме в ньому дедалі більшу потребу»), «*S'il n'y avait pas la folie, il y a longtemps que la France aurait mis la clé sous la porte*» («Якби не було безумства, Франція уже давно зникла б без сліду»).

Візьмемо для прикладу аналіз контекстуального використання назви ресторану, який у романі згадується близько ста десяти раз на сімдесят п'ять тисяч слів – Clos Joli («Чудовий куточок» згідно словника: *clos* – обгороджене місце, *joli* – гарний [4]). Варто звернути увагу, що в українському перекладі цей ресторан фігурує під назвою «Кло-Жолі» в лапках, у англійському та німецькому – Clos Joli із збереженням французького правопису, але в російському – «Прелестный уголок», що дає можливість читачу повноцінно відчувати специфіку назви і її зв'язок з образом Франції взагалі. Ми вважаємо, що «Кло-Жолі» уособлює Францію, бо це відстоює сам автор: «*Là où il y avait parfois, en lettres tricolores, Marcellin Duprat, Clos joli, France, il y avait à present Marcellin Duprat, France. Dire «Clos Joli» et «France» devait lui paraître un pléonasme*» («Там, де колись трибарвними літерами було написано «Марселен Дюпра, «Кло-Жолі», Франція», тепер просто видніло «Марселен Дюпра, Франція». Казати «Кло-Жолі» і «Франція» водночас, певне, видавалося йому плеоназмом»). Сюди ж: «...*gépète*

: « On ne reconnaît plus la France ! » Eh bien, qu'ils viennent au Clos Loli, ils la reconnaîtront !» («...повторюють: «Ми вже не впізнаємо Франції!» Гаразд, нехай прийдуть у “Кло-Жолі”, і вони впізнають її»). На цій підставі ми виокремлюємо «Кло-Жолі», як перший (за кількісним показником) фактор, який притягує до себе лінгвістичні одиниці, що вербалізують патріотизм.

Розглянемо зібрані фрагменти тексту за класифікацією Вишневецького: 1) приклади етнічного патріотизму: «La recette du Clos Joli, c'est sacré» («Рецепт із “Кло-Жолі” – це святе») – виокремлюємо тут лексему «святий» (sacré). Далі в тексті можемо побачити: «чудовий», «чари», «свято», «слава», «національна гордість» – усі ці слова відображають позитивне ставлення до культурних надбань свого народу; 2) територіальний: «Le Clos Joli se trouvait un peu en retrait du croisement des routes de Noisy et de Caen, en face des premières maisons du hameau d'Ouvières, au fond d'un petit jardin où le printemps et l'été vous accueilleraient avec des magnolias, des lilas et des roses» («Ресторан “Кло-Жолі” стояв трохи поодаль від перехрестя шляхів на Нуазі і Кан, навпроти перших будинків хутора Ув'єр, в глибині садка, де весна і літо вітали вас магноліями, лілеями й трояндами»); 3) державницький, коли почуття громадянськості згладжує міжетнічні суперечності, – на цьому рівні варто було б знайти приклади сюжетів взаємодії французів та євреїв як жителів однієї країни, але конкретно з «Кло-Жолі» пов'язані лише моменти примирення французів і німців: «...où un aristocrate prussien et un grand cuisinier français pouvaient se parler d'égal à égal» («...за розмовою в садку “Кло-Жолі” пруський аристократ і видатний французький куховар могли розмовляти, як рівня з рівнею»), «Священний союз мав відбутися навколо “Кло-Жолі”» (...union sacrée...).

Окремо від цієї класифікації варто відзначити, що патріотичні почуття проявляються і в незламній вірі в перемогу Франції в Другій світовій війні: «Duprat n'avait pas bougé. Il souriait, et avec quel mépris, avec quelle supériorité ! – Vous voyez, dit-il. C'est passé à côté. Et ça passera toujours à côté» («Дюпра не ворухився. Він усміхався, і то з якою зневагою, з якою вищістю! – Бачите? – мовив він. – Обминуло. І обминатиме завжди»), «...le Clos Joli survivra à tout» («“Кло-Жолі” переживе все»). Особливо яскравими

тут є лексеми «обминути» (*passer à côté*), «пережити» (*survivre*), «виграти» (*gagner*), бо вказують на віру автора у свою країну, а це у свою чергу є складовою концепту патріотизму. Переконаність у незнищенності має особливе значення в сценах взаємодії французів з німцями: «*Chaque Allemand un peu intelligent qui met les pied au Clos Joli se rend compte qu'il a affaire à une suprématie, une invincibilité historiques*» («Кожен, хто ступає ногою в “Кло-Жолі” усвідомлює, що має справу з *верховенством*, історичною *нездоланністю*»). У цьому випадку впевненість у стабільності виражається словами «верховенство» (*la suprématie*), «нездоланність» (*la invincibilité*), «вищість» (*la supériorite*), «зневага» (*le mépris*), «завжди» (*toujours*). Тобто ці лексеми об'єктивують у свідомості автора образ Франції як незмінної константи і нескоримої сили, яка з гідністю витримує усі випробування.

«Кло-Жолі» асоціюється у головного героя із незмінністю, заспокоєнням, впевненістю: «*Je fus frappé par l'immuabilité du lieu. Le Clos Joli ne portait aucune trace de meurtrissure. La cheminée fumait doucement. Les fleurs du jardin, le verger, les vieux marronniers avaient une sérénité qui me parut témoigner de quelque profonde certitude. Je n'avais guère l'esprit enclin à la méditation, à ce moment-là, mais je me souvenais d'avoir éprouvé, pour la première fois depuis le début de la journée, la sensation à la fois bizarre et apaisante que tout était sauvé*» («Я був приголомшений *незмінністю* ресторана. “Кло-Жолі” не мав жодного сліду руйнувань. Квітам у саду, фруктовим деревам, старим каштанам був притаманний *спокій*, який, здавалося, свідчив про глибоку *впевненість*. Тієї миті я анітрохи не був схильний до медитації, але пригадую, як уперше від початку того дня відчув, що *все врятоване*, і це відчуття здивувало й заспокоїло мене»). Звідси лексеми «незмінність» (*l'immuabilité*), «спокій» (*la sérénité*), «впевненість» (*la sertiitude*). Разом з тим через сюжети, пов'язані з «Кло-Жолі», можна побачити третій етап державницько-патріотичного самоусвідомлення, який є тривалим лояльним ставленням до своєї країни, і, очевидно, може виражатися і лексикою з яскраво вираженим негативним забарвленням: «*La nuit, je me suis levé et je suis allé mettre le feu au Clos Joli. Ce n'était qu'un mauvais rêve, heureusement*» («Уночі я

підвівся й пішов *підпалювати* “Кло-Жолі”. На щастя, то був лише прикрий сон»). Сюди ж: «Ici, c'est de la sous-merde» («А тут – гірше лайна»).

Наступний виокремлений нами фактор – це страви французької кулінарії, вишукані назви яких автор, можемо припустити, обирає з особливою скрупульозністю: «*Soupe crémière d'écrevisses de rivière... Galette feuilletée aux truffes au vin de Graves... Loup à la compotée de tomates... Il nous lut toute la carte du jour, du foie gras en gelée au poivre et de sa salade tiède de pommes de terre au vin blanc, jusqu'à le pêche blanche au granité de pomerol. – Que de Gaulle se rappelle à quoi ça ressemble. Qu'il sache pour quoi il lutte*» («Суп із вершками з раків річкових... Галета із трюфелями та білим бордоським вином... Зубатка в томатному м'якуші... Дюпра прочитав нам усе меню, від гусячої печінки в желе з перцем і теплого картопляного салату з білим вином до граніте з білого персика з вином помроль (...) – Нехай де Голль пригадає, на що це схоже. Нехай знає, за що він бореться»).

Образ коханої головного героя декілька раз прямо зіставляється з образом Франції: «Ти не знаєш, що це – широко любити кого-небудь. Не прощають нічого, а втім, прощають усе» (Tu ne sais pas ce que c'est, *aimer* quelqu'un vraiment. On ne pardonne rien et pourtant on pardonne tout), а потім: «...ці самі слова можна було б сказати і про Францію» (Il ne pouvait me venir à l'idée qu'avec deux ans d'avance, j'aurais pu dire la même chose de la France). Ключові слова: «любити» (*aimer*), «прощати» (*pardonner*), які відображають третій рівень розвитку патріотичних почуттів, коли акт патріотизму становить морально-духовну потребу в жертвному служінні Батьківщині незалежно від зовнішніх обставин.

Щодо ототожнення батьківщини з її видатними постатями, то це особливо широко реалізується в сюжетній лінії про Амбруаза Флері – дядька головного героя і, власне, самого майстра виготовлення летючих зміїв, які він створював подібними до образів відомих французів. Автором найчастіше згадуються імена філософів Жан-Жака Руссо (Jean-Jacques Rousseau), Дені Дідро (Denis Diderot) і Мішеля де Монтеня (Michel de Montaigne), письменника Франсуа Рабле (François Rabelais), науковця Блеза

Паскаля (Blaise Pascal), політичних діячів Жанни д'Арк (Jeanne d'Arc) та Жана Жореса (Jean Jaurès), кожен з яких є не просто гордістю Франції, але й по-своєму нею самою.

Усі наведені вище приклади вербалізації почуття патріотизму виформовують уявлення читача про Францію, але також і збагачують його власний культурний досвід, учать чуттєвості та емпатії, розвивають асоціативне мислення. Через призму патріотизму героїв український читач відчуває любов до своєї Батьківщини. Варто наголосити, що цей твір у шкільній програмі має назву «Повітряні змії», що є дослівним перекладом з російської мови (перекладач Е. Штофф), оскільки україномовна версія була опублікована лише у 2019 році під назвою «Летючі змії» за перекладом П. Тарашука. Слід зазначити, що назва «Повітряні змії» була використана і в роботі дослідниці Тетяни Кушнірової [2]. Отже, ця робота досліджує вербальні реалізації почуття патріотизму в романі Ромена Гарі «Повітряні змії» («Les cerfs-volants»), де йдеться про події Другої світової війни у Франції, героїзм Руху опору, а передусім про незнищенність сили пам'яті. Автору вдалося майстерно передати любов до Франції яскравими асоціаціями, які раз-по-раз зустрічаються в тексті, відкрито чи приховано впливаючи на свідомість читача.

Література

1. Гарі Ромен Летючі змії / Ромен Гарі. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2019. – 235 с.
2. Кушнірова Т. В. Жанрові особливості роману «Повітряні змії» Ромена Гарі / Т. В. Кушнірова // Філологічні науки: Науковий журнал. – Полтава, 2018.
3. Суперечливі аспекти поняття «концепт» / А. Огар // Проблеми гуманітарних наук. Філологія. - 2013. - Вип. 32. - С. 242–252.
4. Сучасний французько-український та українсько-французький словник / укл. С. Крисенко. – Х.: Промінь, 2007. – 800 с.
5. Широков, С. Явище патріотизму: структурний аналіз / С. Широков // Державне управління та місцеве самоврядування : зб. наук. пр. – Дніпропетровськ, 2019. – Вип. 2 (41). – С. 25-31.

Пасічна Є.В., студентка
Шалацька Г. М., к. філол. н., доцент
Криворізький національний університет,
м. Кривий Ріг

СЕМАНТИКА ТЕРМІНІВ НА ПОЗНАЧЕННЯ АПАРАТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОМП'ЮТЕРА

Майбутній фахівець з комп'ютерно-інтегрованих технологій повинен вільно володіти фаховою термінологією, розуміти специфіку лексики на позначення апаратного та програмного забезпечення комп'ютера, а також застосовувати ці знання у практичній діяльності. Провідні науковці слушно зазначають, що комп'ютеризація усіх галузей науки й техніки зумовлює динаміку творення нових власне українських слів та запозичення іншомовних, здебільшого англійських [1, с. 23]. Це пов'язано, як указує О. Семенов, із домінуванням у міжнародному науковому просторі англійської мови як глобальної мови науки. У світі нею публікують 80–85% досліджень [3, с. 6]. Відтак актуальною проблемою є визначення семантики термінів на позначення апаратного забезпечення комп'ютера, які у переважній більшості представлені термінами-англіцизмами.

Особливості перекладу комп'ютерної та технічної термінології досліджували Є. Єнікєєва, В. Карабан, Т. Кияк, А. Коваленко, І. Кучман, А. Ніколаєва, Н. Монарцик, Н. Сапальова, В. Овчаренко, Л. Симоненко, О. Федоренко, Л. Чернікова та ін. Метою нашого дослідження є пошук та аналіз термінів на позначення апаратного забезпечення комп'ютера, визначення їх семантики та особливостей використання. Об'єктом нашої уваги стала комп'ютерна термінологія, а її предметом – терміни-англіцизми на позначення апаратного забезпечення комп'ютера. Джерелом для аналізу послуговували такі лексикографічні праці: «Новий російсько-українсько-англійський словник з інформатики, 2002» [2], «Словник іншомовних слів, 2000» [4].

З-поміж усього різноманіття галузевих фахових іншомовних комп'ютерних термінів було виокремлено відповідні

терміни-англiцизми на позначення апаратного забезпечення комп'ютера. Означені терміни використовуються для найменувань основних і додаткових (розширюють можливості роботи на комп'ютері) пристроїв-компонентів архітектури комп'ютера, як-от:

ПРОЦЕСОР [*processor*] – центральна частина ЕОМ, що здійснює перетворення й оброблення інформації та керує всім обчислювальним процесом, а також взаємодією пристроїв обчислювальної машини [4, с. 772].

ТРАНСП'ЮТЕР [*transputer*] – надвелика інтегрована схема, що містить мікропроцесор, засоби міжпроцесорного зв'язку, власну оперативну пам'ять та засоби доступу до зовнішньої пам'яті [2, с. 468].

ДИСПЛЕЙ [*display*] – пристрій, призначений для автоматичного подання даних у формі, зручній для зорового сприйняття інформації, що зберігається протягом визначеного системою автоматизованого оброблення інформації проміжку часу й оперативно змінюється за командами або сигналами цієї системи [2, с. 100].

ДЕКОДЕР [*decoder*] – пристрій, який виконує операцію, зворотну до кодування [2, с. 92].

АДАПТЕР [*adapter*] – пристрій спряження периферійного обладнання з обчислювальною машиною [2, с. 26].

МОДЕМ [*modem*] – пристрій для обміну та перетворення інформації, який є сукупністю модулятора та демодулятора, що належать одному комплексу апаратури, призначений для роботи по одному каналу [2, с. 233].

СЛОТ [*slot*] – контактний рознім, змонтований на материнській платі та призначений для приєднання додаткових пристроїв (адаптерів, плат тощо) [2, с. 424].

МИША [*mouse*] – периферійний пристрій введення координат позицій з декількома кнопками, що приводиться в дію пересуванням по плоскій поверхні [2, с. 238].

ТРЕКБОЛ [*trackball*] – пристрій введення позиції, являє собою кулю, що обертається навколо свого центру [2, с. 473].

ДЖОЙСТИК [*joystick*] – пристрій введення у формі рухомої ручки з декількома кнопками, який широко застосовується в комп'ютерних іграх [2, с. 94].

СКАНЕР [scanner] – у комп'ютерній техніці система передачі даних – пристрій для зчитування зображень і перетворення їх на цифрову форму подання даних [4, с. 842].

ПРИНТЕР [printer] – пристрій ЕОМ для друкування літерно-цифрової інформації [4, с. 762].

ПЛОТЕР [plotter] – периферійний пристрій, що забезпечує виведення з ЕОМ даних, поданих у формі двовимірного графічного зображення, способом викреслювання на паперовому або плівковому носіїві [2, с. 304].

СТРИМЕР [streamer] – нагромаджувач на магнітній стрічці, який працює в безупинному режимі й забезпечує записування та зчитування даних магнітної стрічки суцільним потоком без зонних проміжків [2, с. 448].

Таким чином, аналіз лексикографічних праць показав, що сучасна комп'ютерна термінологія активно поповнюється лексемами-англіцизмами, які зберігають своє семантичне значення. Це пов'язано з бурхливим розвитком досліджень у сфері ІТ та оприлюдненням їх результатів англійською мовою.

Література

1. Галузинська Л. І., Науменко Н. В., Колосюк В. О. (2008). Українська мова (за професійним спрямуванням). К.: Знання.
2. Новий російсько-українсько-англійський словник з інформатики. (2002). Уклад.: М. Д. Гінзбург, Л. І. Білоусова, Г. М. Корніловська. Х.: Корвін.
3. Семеног О. М. (2010). Культура наукової української мови. К.: ВЦ «Академія».
4. Словник іншомовних слів: 23 000 слів та термінологічних словосполучень. (2000). Уклад.: Л. О. Пустовіт, О. І. Скопненко, Г. М. Сюта, Т. В. Цимбалюк. – К.: Довіра.

Торопцева А.І., магістрантка

Шехавцова С.О. д.пед.н., проф.

ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ

ПОНЯТТЯ ГЕНДЕРУ У СУЧАСНОМУ НАУКОВОМУ ЛІНГВІСТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

Англійська мова є однією з найпоширеніших мов у світі; це мова міжнаціонального спілкування. Мова є своєрідним індикатором, що відображає особливості життя суспільства, його домінантні цінності та моральні норми, а також актуальні аспекти. Так, сьогодні вельми актуальною є тематика гендеру, що наразі є ключовим терміном у сучасних наукових пошуках, зокрема у лінгвістичних, а також тема гендерних стереотипів. Тому, метою доповіді є визначення поняття «гендеру» та його ролі у сучасних лінгвістичних дослідженнях.

Термін «гендер» бере свій початок у Великобританії, і в перекладі з англійської мови gender означає «граматичний рід» – чоловічий, жіночий, середній. Поступово це поняття почало означати соціостатеві характеристики статі з властивими їй характерними особливостями способу життя, вчинків, задумів і прагнень тощо [4, с. 11-12].

Поняття гендеру є ключовим у сучасних наукових пошуках, зокрема в галузі лінгвістики. Так, Л. О. Ставицька трактує гендер як «соціальну стать на відміну від біологічної, що продукується у процесі соціальної, культурної і мовної практики». Науковиця наголошує на тісному зв'язку категорії «гендер» із соціальним, культурним та мовним компонентами [7].

На сьогодні, значна частина дослідників використовують поняття «стать» та «гендер» паралельно. Проте, окремі науковці відокремлюють ці два поняття одне від одного. Так, у контексті цього питання слід відзначити роботу Р. Унгер «Про перевизначення понять «стать» та «гендер», в якій автор чітко розмежовує категорії біологічного та соціального. Р. Унгер наполягає на тому, що вживання терміну «стать» є доречним лише для окреслення статевого розмежування. У той же час, термін «гендер» є комплексним поняттям, що поєднує у собі соціальний,

психологічний та культурний аспект, що співвідносяться із характеристиками, нормами, ролями тощо, що є або вважаються характерними для чоловіків та жінок [6, с.167].

І. Добропас визначає поняття гендеру як складний соціокультурний конструкт, що включає відмінність у ролях, поведінці, ментальних та емоційних характеристиках між чоловічим та жіночим, які конструюються суспільством [3, с. 59]. Науковиця трактує це поняття як «організовану модель соціальних відносин між чоловіками та жінками», а також акцентує увагу на тому, що гендер можна сприймати як «базовий вимір соціальної структури суспільства, який поруч з іншими (раса, клас, вік) складає соціальну систему» [3, с.59].

Якщо розглядати гендер у контексті лінгвістичного наукового знання, то це – когнітивний феномен, що проявляється як у кліше, так і в особливостях мовленнєвої поведінки комунікантів [5, с. 22]. Ця категорія є комплексною, вона взаємопов'язана із різноманітними аспектами функціонування певного суспільства, тому важливим є питання підходів до вивчення категорії гендеру. Так, О. Горошко виділяє три основні підходи: перший підхід, на її думку, виражений у соціальній характеристиці мови чоловіків та жінок, він виявляє мовні розбіжності, що пояснюються особливостями розподілу соціальної влади у суспільстві; другий соціолінгвістичний підхід розглядає мовлення жінок та чоловіків як особливості мовної поведінки статей; 3) третій підхід спрямований на виявлення когнітивного аспекту розбіжностей у мовленнєвій поведінці статей [1].

У контексті проблеми гендеру безпосередньо у лінгвістиці виділяють наступні підходи:

1. Підхід домінування (dominance approach) [2, с. 57] – полягає у думці, що чоловіки домінують над жінками в усіх сферах життя, що й спричинило розбіжності у їхньому мовленні.

2. Підхід культурних розбіжностей (cultural difference approach) [2, с. 57] – наполягає на відмінностях чоловіків та жінок в культурному аспекті, а особливості соціалізації є основоположним чинником, що спричинив відмінності у мовленні.

3. Підхід дефіциту (deficit approach) [2, с. 57] – мова жінок розглядалася узагалі як окреме явище.

4. Динамічний підхід (dynamic approach) [2, с. 57] – гендер та особливості мовлення розглядаються у динаміці, у розвитку.

Наразі гендерні дослідження відіграють важливу роль у гуманітарних науках. Завдяки цьому напрямку суспільство, культура, мова розглядаються з точки зору впливу на їх розвиток соціальних ролей чоловіків та жінок. Урахування гендерного аспекту в наукових дослідженнях – це нове, більш комплексне бачення та нові інтерпретації.

Література

1. Горошко Е. Гендерная проблема в языкознании. – [Електронний ресурс]. – <http://www.owl.ru/win/books/articles/goroshko.htm>. – (09.04.2011).
2. Гоца Н. Вивчення мови крізь призму гендерних теорій / Н. Гоца // Мандрівець. - 2013. - № 5. - С. 55-58. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mandriv_2013_5_11.
3. Добропас І. Проблема біологічного та соціального в людині: гендерний аспект / І. Добропас // Соціогуманітарні проблеми людини. – 2008, №3. – С. 55-64.
4. Мельник Т.М. Гендер як наука та навчальна дисципліна / Т.М. Мельник // Основи теорії гендеру: навч. посіб. [ред В.П.Агєєва]. – К.: К.І.С., 2004. – С. 10–30.
5. Основи теорії гендеру: навч. посіб. — К.: “К.І.С.”, 2004. — 536 с, с. 22
6. Семашко Т. Ф. Гендерна лінгвістика в системі сучасної мовознавчої науки / Т. Ф. Семашко // Вісник Маріупольського державного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. - 2010. - Вип. 3. - С. 166-170.
7. Ставицька Л. О. Актуальні проблеми сучасної української гендерної лінгвістики [Електронний ресурс] / Л. О. Ставицька. – Режим доступу: <http://linguistics.kiev.ua/1.html>.)

Халімон О.Г., студентка

Демченко Н.А., к. пед. н., доцент

ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ

АМЕРИКАНІЗМИ У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ ТА СПОСОБИ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ

Дана робота робить спробу розглянути проблему американізмів у сучасній англійській мові та способи їх перекладу.

Американізми – це лексикологічні, граматичні та фонетичні зміни або особливості, внесені американцями в англійську мову. Ці слова відображають свої особливості щодо державного, політичного, суспільного, культурного устрою. Їх виникнення пов'язане насамперед з історичним розвитком країни. Інтенсивне розповсюдження американізмів в стилі спілкування британців починається з 50-х років XX століття. Через велику популяризацію літератури США, американізми нескінченно потрапляють в британські видання та мову.

Не зважаючи на популярність британсько-англійської мови, великий вплив на світову англійську мову має саме американський варіант. Американізми з'являються в лексиконі не тільки жителів Великобританії, але й інших країн. Головними причинами цього є [6]:

- 1) кількість носіїв американсько-англійської мови становить 70% від їх загального числа, а британсько-англійської усього 17% ;
- 2) економіка Сполучених Штатів Америки перевершує Великобританію у суспільстві;
- 3) безумовне лідерство американської культури, її літератури та кінематографу і їх вплив на суспільство.

Починаючи з XIV ст., багато людей (не тільки з Британії), у пошуках кращого життя та свободи, почало прибувати до Нового світу. Їм був потрібний легкий і зрозумілий метод спілкування. Саме тому спрощення мови стало одним з головних положень у формуванні американської варіації англійської мови.

Найяскравішим прикладом цього є спрощення словосполучень «want to», «going to», «got to» на «wanna», «gonna», «gotta». Наприклад:

Американський варіант	Британський варіант	Переклад
«I wanna go shopping.»	«I want to go shopping.»	Я хочу піти по магазинах.
«I'm gonna do my homework.»	«I'm going to do my homework.»	Я збираюся зробити домашню роботу.
«I gotta write my essay till Monday.»	«I have to write my essay till Monday.»	Я маю написати твір до понеділка.

У плані лексичних варіантів слід зазначити, що в англійській мові є слова, які використовують в її обох формах, але вони мають зовсім різне значення. У Великобританії слово flat перекладається як квартира, а у США вживається у значенні плоскої поверхні; слово fall в американській варіації означає осінь, у британській – падіння. Наведемо приклад декількох лексичних варіацій:

Слово	Британський переклад	Американський переклад
Mad	Божевільний	Злий
Mean	Жадібний	Недоброзичливий

У граматиці американці спростили собі вивчення неправильних дієслів (Irregular Verbs) – вони їх практично не вживають. В американському варіанті замість них користуються дієсловами із закінченням –ed (learnt = learned, dreamt = dreamed).

В орфографії найпоширенішими спрощеннями є заміна закінчення -se (organise, recognise) на -ze (organize, recognize); заміна подвоєної букви l на одну (travelled = traveled, cancelled = canceled); або опущення букви u в таких словах як colour, labour, flavour тощо.

Також американський варіант особливо відрізняється від англійського у фонетиці. Так у таких словах як dance, ask, glass, path зникає звук [ɑ:] і з'являється [æ]. А головною особливістю є поява звуку [tch] наприкінці словосполучень «would you» та «don't you».

Американізми досить сильно впливають на британсько-англійську мову і не тільки. Останнім часом британці все частіше почали використовувати слова австралійської форми своєї мови у якості сленгу. І

хоча австралійська варіація ближче до британської за правилами орфографії і фонетики, але вона має деякі особливості, які поступово входять до лексику британців.

Найпопулярнішим запозиченням є зменшувально-пестливі скорочення із закінченням -ie, -ue, -y, наприклад, selfie (фото-селфі) або lollies (відомі цукерки lollipops). Під час розмови часто вживають слово mate (приятель) замість звернення. Австралійці використовують фразу «I reckon» замість «I think», а вигук «reckon!» означає «точно!». Крім того, австралійський варіант англійської мови має на увазі деякі відмінності від британського варіанту у вживанні часів, а також в концептуальному плані. Наприклад:

Австралійський варіант	Британський варіант	Переклад
«G'day, mate!»	«Hi!»	Привіт!
«How are you going?»	«How are you?»	Як справи?
«Did you eat yet?»	«Have you eaten yet?»	Ти вже поїв?

Британці вже давно звикли до натиску американізмів на британсько-англійську мову, однак через мовну експансію й самі почали все частіше використовувати американські запозичення в повсякденному мовленні.

Відомий англійський журналіст Метью Енгель вважає [5], що американізми загрожують самотності англійської мови. У своїй статті автор пише : « Ми дозволяємо британському варіанту англійської мови засихати.» Енгель підкреслює, що великі досягнення американців у технологічній, економічній та культурних сферах діяльності стали причиною виникнення багатьох американізмів, проте безглуздо використовувати американський варіант замість британського відповідника.

З іншого боку, публіцист Енгель визнає [5] силу та влучність американських висловів, проте йому не до вподоби недбалість британців до британсько-англійської мови, яка часто призводить до зникнення характерних англійських фразеологізмів.

Враховуючи усі фактори, можна сказати, що відбувається еволюційний розвиток англійської мови, у рамках якого йде активне поширення та вживання американізмів. І хоча велика кількість сучасних

Збірник матеріалів VI Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі»
мов відкриті до проникнення іноземних запозичень до їх лексикону, то британсько-англійська все ще намагається зберегти свою самобутність та традиції, не зважаючи на сучасні мовні тенденції.

Література

1. <https://uk.wikipedia.org/wiki/Американизми>
2. https://ru.wikipedia.org/wiki/Американский_вариант_английского_языка
3. https://ru.wikipedia.org/wiki/Австралийский_вариант_английского_языка
4. <https://lingua-airlines.ru/articles/osobennosti-avstraliiskogo-angliiskogo>
5. https://www.bbc.com/ukrainian/learning_english/2013/01/130130_le_american_english
6. https://www.bbc.com/russian/uk/2010/12/101220_english_in_ternational_language

Чучманова К.В., студентка
Биндас О.М., к. пед. н., доцент
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ

ЗАПОЗИЧЕННЯ ГРЕЦЬКОГО ТА ЛАТИНСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Англійська мова є феноменальним явищем з точки зору її словникового складу та специфіки його формування. Її основу сформували діалекти однієї мовної групи, а саме, старогерманської. У процесі історичного розвитку народу мова розвивалася і збагачувалася як завдяки внутрішнім ресурсам, так і зовнішнім. Під зовнішніми ресурсами слід перш за все вважати запозичення іншомовних одиниць.

Запозичення – елемент чужої мови (слово, морфема, синтаксична конструкція та ін.), який було перенесено з однієї мови до іншої в результаті мовних контактів, а також сам процес переходу елементів однієї мови до іншої [9]. Кількість запозичених

слів в англійській мові дійсно настільки значна, що багато закордонних учених (Л. П. Сміт, Х. Бредлі та ін..) були схильні зводити вивчення англійського словника для обговорення його етимології, приймаючи її як належне, що розвиток англійської мови був в основному за рахунок запозичень [4].

Латинська мова є фундаментом у розумінні фактів і закономірностей іноземних мов. У силу історичних умов латинська мова мала великий вплив на фонетику, граматику, лексику, словотворення іноземних мов. Це стосується і формування лексичної системи англійської мови. Протягом розвитку англійської мови її словниковий склад постійно поповнювався запозиченнями з латинської мови. У результаті цього слова латинського походження в англійській мові становлять майже половину її лексичного складу.

Томас Кейбл та Альберт Бо стверджують, що латинь завжди мала великий вплив на англійську лексику, починаючи від германського періоду і протягом континентальної епохи, і до того, як германські племена поселилися на Британських островах, і навіть до сьогодні. Вона є однією з перших та найбільш послідовних мов з якої англійська мова черпала нові слова протягом поступового свого розвитку і перетворення в сучасну англійську мову. Більш ніж 300 слів збереглися в сучасній англійській у початковій латинській формі, для прикладу такі слова – actor, labor, elevator та vertigo [3, с. 40]. Підраховано, що половина словника сучасної англійської мови походить від французької та латинської [4, с. 23].

Науковці виділяють три періоди латинських запозичень у давньоанглійській мові:

- 1) латинські континентальні запозичення перед тим, як англосакси іммігрували до Англії (їх прийнято називати запозиченнями нульового періоду);
- 2) ранні запозичення протягом заселення (колонізації) – латинські слова, що проникли в англійську мову з кельтської – запозичення першого періоду;

3) запозичення пов'язані з християнізацією англосаксів близько 600-650 років – запозичення другого періоду.

Загальновідомо, що значна кількість слів запозичено англійською мовою з латинської, які заздалегідь були прийняті латинською мовою з грецької.

Грецькі форми мають такі слова: *aggelos* (messenger, angel), *diabolos* (adversary, Satan), *Kyriakon* (the Lord's House), *presbiter* (eldest, priest). Фонологічний розвиток цих слів ледве зрозумілий, так як історія їх введення в староанглійську мову не відома. У сучасній англійській *devil*, *church*, *priest* – прямі нащадки староанглійських слів, а *angel* прийшло з французької мови (*angelous*, безпосередньо запозичено з грецької).

Багато грецьких слів прийшло в англійську мову з латинської перед завоюванням, латинська мова є джерелом й більшості пізніх грецьких запозичень. В англійській мові більшість грецьких запозичень походять з латинської мови, але за допомогою французької [2, с.26]. Дослідники вивчили походження цих слів через літературні та наукові писання. Гарною ілюстрацією цього є слова: *acrobat*, *alphabet*, *atom*, *celery*, *character*, *cycle* та багато інших.

Зараз грецькі технічні слова використовуються в науці і заповнюють сторінки найбільших словників, хоча більшість з них не ввійшли до щоденного вжитку. Дуже багато з них – складні слова грецької суміші [2, с.58]. Порівняно маленький ряд цих слів став популярним, наприклад: *telephone*, *telegraph*, *gramophone*, *thermometer*, *barometer*.

У висновку хочеться сказати, що незважаючи на деякий засмічення англійської лексики словами, запозиченими з інших мов, англійська мова в цілому не постраждав від збільшення іншомовних елементів. Навпаки, його словниковий склад безсумнівно збагатився. Це стало можливим завдяки тому, що він засвоїв іншомовні елементи, ввібравши в себе все цінне і потрібне, відкинувши в ході подальшого розвитку все випадкове, наносне.

Література

1. Васюченко Г. А. Історія англійської мови / Г. А. Васюченко. – Дніпропетровськ : Вид-во ДАУБП, 2001. – 214 с.
2. Костюченко Ю.П. Історія англійської мови (елементарний курс) видання друге, виправлене і доповнене. – Київ: «Рядянська школа», 1996. – 427 с.
3. Корунець І.В. Порівняльна типологія англійської та української мов. – Вінниця, 2003, – 438 с.
4. Арнольд, І.В. Лексикологія сучасного англійської / І.В. Арнольд. – М.: АспектПресс, 2001. – 536 с.

Шехавцова П.М., студентка

Шабас О.А., викладач

ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ

ПРЕЗЕНТАЦІЯ КЛАСИФІКАЦІЇ ЕВФЕМІЗМІВ НА ОСНОВІ ТЕОРІЇ ПОЛІТИЧНОЇ КОРЕКТНОСТІ

Протягом XX століття доволі багато лінгвістів приділили увагу вивченню та дослідженню евфемізмів як мовного явища. Було створено незліченну кількість різноманітних монографій, словників, написано статей та дисертацій в іспаномовних та англійськомовних країнах ще на початку XX століття. На території нашої ж держави та членів-країн СНД цей вагомий стилістичний засіб почали досліджувати лише в кінці XX століття. Незважаючи на довгий період дослідження евфемії, мовознавці ще досі розглядають різні цікаві питання та аспекти цих тропів. Явище евфемізації спостерігається в різноманітних сферах соціального життя людини та суспільства: дипломатія, репресивні дії влади, державні та військові таємниці та секрети, діяльність армії, розвідки, міліції, відносини між різноманітними соціальними та національними групами, деякі види професій [1, с. 452]. Із цього можна зробити такий висновок, що евфемізми грають ключову роль в усіх сферах діяльності людини, тому що мають таку якість, як непомітне та необмежене їхнє поширення, та ще й закріплення у свідомості серед різних ланок населення.

Кожен має розуміти, щоб досягнути мовної компетенції потрібно знати ряд універсальних законів, що роблять комунікативні звички щодо співрозмовця більш толерантними та коректними, а евфемізми – чудовим інструментом для уникнення різноманітних непорозумінь та чвар. Одним з таких законів, можна назвати, закон манери, запропонований Дж. П. Грайсом. Основне завдання якого полягає в тому, що людині слід висловлюватися чітко, уникати неоднозначності та незрозумілих висловів, бути лаконічним. У прагматичному плані евфемія пов'язана з порушенням цього постулату способу дії (чіткості і ясності викладу) [2, с. 41-42].

На даному етапі існує велика кількість різних класифікацій евфемізмів за особливими критеріями. Зокрема О. Селіванова пропонує підхід, котрий виокремлює магічну, ідеологічну, етикетну, іронічну та криптофорну функції евфемізмів [3, с. 135]. В основі цієї класифікації постали дві найважливіші групи евфемізмів: евфемізми, які відбивають чи знищують ідеї політкоректності. Така група має на меті усунути усілякі засоби щодо дискримінації людей за будь-якою ознакою. До другої групи відносяться евфемізми, які мають багато спільного з ідеями політкоректності й використовуються для притуплення негативних факторів, та в деяких випадках для маніпулювання громадською думкою для її можливої подальшої зміни.

До першої групи належать:

- ✓ евфемізми, які усувають расову або етнічну дискримінацію («representante de la diáspora africana» – «представник африканської діаспори» замість «unapersonanegra» – «негр»);

- ✓ евфемізми, які були створені з метою підвищення статусу жінки та усунування будь-яких проявів сексизму в мові («unacompañante personal» – „особистий супутник” замість «mayordomo, azafata» – «steward, stewardess „стюард, стюардеса»);

- ✓ евфемізми, створені для виключення дискримінації соціального статусу індивідуума («desempleo» – «незайнятість населення» замість «rago» – «безробіття»). До цієї ж групи також можна віднести такі евфемізми, котрі піднімають престиж окремих професій («trabajador» – «робітник» замість «obrero» – «робочий»);

✓ евфемізми, які викреслюють вікову дискримінацію («*elhombreanciano*» – „літня людина» замість «*viejo*» – «старий»)

✓ евфемізми, направлені проти дискримінації за станом здоров'я («*persona con capacidades limitadas*» – «особа з обмеженими можливостями» замість «*inválido*» – «інвалід»);

✓ евфемізми, направлені проти дискримінації за зовнішнім виглядом («*gorda*» – «товста» замінений на англіцизм “*curvy*”, а поняття «*tallagrande*» замінюється англійськими виразами “*plussize*” чи “*extendedsize*”);

До другої групи автор відносить:

✓ евфемізми, які відволікають від негативних економічних факторів (використовується «економічний спад» – «*desaceleración económica*» замість «економічної кризи») [4].

✓ евфемізми, направлені на прикриття антигуманної політики держав, особливо агресивних воєнних дій («*El apogón informativo escadavez mayor*» – «Інформативне знестримлення з кожним кроком збільшується» замість «інформативно-гібридна війна продовжується щодня») [5].

Отже, крім цієї класифікації, безумовно, існують ще спеціальні критерії, які об'єднують евфемізми разом. Якщо брати за основу закріплення евфемізмів у системі мови, їх кодифікацію, то виділяють узуальні та оказіональні евфемізми. Існує класифікація на основі прагматичних особливостей вживання евфемізмів. Дистортивна функція евфемізмів найбільш негативно впливає на ефективність комунікації та дуже заважає досягненню мовленнєвого співробітництва.

Література

5. Арсентьева Е. Ф. Сопоставительный анализ фразеологических единиц, семантически ориентированных на человека в русском и английском языках и вопросы создания русско-английского фразеологического словаря: автореф. докт. филол. наук / Е. Ф. Арсентьева. – М., 1993. – 34 с.

6. Харькова Е.В., Шигапова Ф.Ф. Лексико-семантические способы образования эвфемизмов (на примерах статей американской и британской прессы). /Е.В. Харькова, Ф.Ф. Шигапова // Филологические науки. Вопросы теории и практики

Збірник матеріалів VI Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі»
(входить в перелік ВАК). - Тамбов: Грамота, 2014. № 10 (40): в 3-х ч. Ч. II. С. 207-210.

7. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія / О. О. Селіванова. – Полтава: Довкілля–К., 2006. – 716 с.

8. La razon, La juez cita por primera vez al exconsejero Viera por el ERE de Egmasa [Електрон. ресурс] – Режим доступу: <https://www.larazon.es/local/andalucia/la-juez-cita-por-primera-vez-al-exconsejero-viera-por-el-ere-de-egmasa-EB11895001/#.Ttt1ZYUTnYfxtWr>

9. Tragedia en Ucrania Donbás: la guerra que ya produjo 10.000 muertos y de la que nadie habla, Agencia EFE 3/06/19 slovník [Електрон. ресурс] – Режим доступу: https://www.clarin.com/mundo/donbas-guerra-produjo-10-000-muertos-nadie-habla_0_V5k8W8I3B.html

Мурзич М.Ю., студентка

Биндас О.М., к. пед. наук, доцент

ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК АУДІЮВАННЯ У ШКОЛЯРІВ

На сьогодні аудіювання займає важливе місце серед інших видів мовленнєвої діяльності, які використовуються на уроках іноземної мови, так як згідно до програми навчання іноземних мов в середній школі його провідною метою є формування і подальше вдосконалення оволодінням іншомовною усною комунікацією.

Аудіювання – складна рецептивна розумово-мнемічна діяльність, яке пов'язана зі сприйняттям, розумінням і активною переробкою інформації, що міститься в усному мовленнєвому повідомленні [1, с.161]. Всім нам давно відомо, що аудіювання, так само, як читання і письмо, вважається одним з об'єктів контролю в ЗНО і ДПА. Слід підкреслити, що аудіювання є найважчим типом мовленнєвої діяльності, воно викликає утруднення в розумінні аудіотексту і в подальшому використанні почутої інформації.

У повсякденному спілкуванні нам доводиться більше слухати, в цьому випадку, наскільки чітко ми засвоїмо отриману нами інформацію, настільки продуктивно ми зможемо нею скористатися.

Аудіювання – це самостійний вид мовленнєвої діяльності. У повсякденному спілкуванні ми часто з ним можемо зіткнутися, будь то це новини, радіо, різні оголошення тощо.

З вищесказаного можна зробити висновок, що питання про використання аудіювання в навчанні сьогодні досить актуальне.

Проблемою навчання аудіюванню на уроках іноземної мови займаються вітчизняні та зарубіжні мовознавці. Так

С. Ніколаєва у своїх працях описує різноманітні методи та прийоми, які використовуються у навчанні іноземної мови, проблематику труднощів при навчанні аудіюванню тексту, що звучить іноземною мовою, розкриває Н. Прусаков, І. Лисовець досліджує проблему навчання аудіюванню і усному мовленню, багато праць присвячує аудіюванню С. Гапанова, в яких розкриває особливості текстів та аудіотекстів для навчання аудіюванню, а також звертає увагу на розвиток особистості у процесі навчання [2, с.230]. При навчанні іноземним мовам основною метою служить формування і розвиток комунікативної культури школярів, а також підготовка до практичного оволодіння іноземною мовою.

Отже, виходячи з вищезазначеного, можна зробити підсумок, що тема нашого дослідження, яка стосується проблеми формування навичок аудіювання у школярів при навчанні іноземної мови, дуже важлива і актуальна в даний час

Ми детально описали запропоновану нами схему роботи з системою вправ для розвитку умінь аудіювання, навели приклади вправ, відзначили труднощі, які можуть виникати при організації подібних уроків, представили можливі шляхи їх подолання.

Ефективність використання даної схеми була перевірена в ході дослідно-експериментальної роботи, під час якої нами було проведено ряд уроків з навчання аудіюванню з використанням запропонованого комплексу.

Результати переконливо показують, що організація подібних уроків значною мірою підвищує інтерес учнів до вивчення іноземної мови в цілому і полегшують оволодіння учнями навичками аудіювання.

В результаті проведеного дослідження і вивчення досвіду методистів, що займалися даною проблемою, був розроблений наступний комплекс завдань для навчання аудіювання на старшому етапі. Система включає в себе

завдання на розвиток фонетичних навичок аудіювання, завдання на розвиток лексичних навичок аудіювання, завдання на розвиток граматичних навичок аудіювання, завдання на розвиток оперативної пам'яті, завдання на розвиток мовленнєвої здогадки та імовірнісного прогнозування, завдання на розвиток уваги. Всі перераховані вище завдання діляться на три типи: підготовчі (орієнтують), мовні та контролюючі.

Узагальнивши весь отриманий матеріал, можна зробити наступний висновок: щоб з успіхом розвивати в учнів вміння іншомовного аудіювання, необхідно використовувати сучасні аудіотексти, оскільки вони повинні відображати різноманітні інтереси учнів, мати вихід в інший вид діяльності і зачіпати мотиваційну сферу учнів. Навчання аудіюванню є дуже актуальним на сьогодні, так як без аудіювання неможливо мовленнєве спілкування.

Слід підкреслити важливість використання аудіозаписів у навчальному процесі при розвитку в учнів умінь іншомовного аудіювання. Використання аудіоматеріалів в процесі навчання іноземним мовам здатне істотно підвищити ефективність навчальної діяльності вчителя, так як аудіоматеріали являють собою зразки автентичного мовленнєвого спілкування, створюють атмосферу реальної мовленнєвої комунікації, роблять процес засвоєння іншомовного матеріалу більш живим, цікавим, проблемним, переконливим і емоційним.

Література

1. Гальскова Н.Д., Гез Н.И. Теория обучения иностранным языкам: Лингводидактика и методика: Учеб. пособие для студ. лингв. ун-тов и фак. ин. яз. высш. пед. учеб. Заведений [Текст] / Н.Д. Гальскова, Н.И. Гез- М.: Академия, 2007. - С. 161-189.

2. Отрішко Т. Труднощі аудіювання та шляхи їх подолання // Збірник тез X Всеукраїнської студентської науково-технічної конференції «Природничі та гуманітарні науки. Актуальні питання», 25-26 квітня 2017 року. - Т. : ТНТУ, 2017. - Том 2. - С. 230–231.

СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ПРОСТОРІ

**Балацкая О. Б., магістрантка
Шехавцова С.О., д. пед. н., проф.**

ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ

ГЕНДЕРНІ СТЕРЕОТИПИ В ЗАСОБАХ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ: СУТНІСТЬ ТА ЗМІСТ ПОНЯТТЯ «ГЛЯНЦЕВИЙ ЖУРНАЛ»

Особливо важливу роль у поширенні або подоланні гендерних стереотипів відіграють сьогодні засоби масової інформації, які в сучасному суспільстві стали частиною системи соціалізаційного покоління та дорослих. ЗМІ відіграють важливу роль у формуванні суспільної думки, оцінці подій і задають певні життєві стандарти. ЗМІ відіграють неабияку роль у створенні образів сучасних чоловіків і жінок та значною мірою формують наші стереотипи стосовно статей.

Публічний простір, традиційно чоловічий, історично тривалий час сприймав жінку як девіацію (відхилення). Сфера приватного натомість була маркована як переважно жіноча.

Як наслідок, стереотипне висвітлення жінок і чоловіків у масмедіях є доволі потужним: воно містить подвійний стандарт оцінки суспільного внеску людини, залежно від її статі, різне оцінювання мотивації однакового вчинку чоловіка та жінки (як мотивованого обов'язками перед суспільством для чоловіка; як саможертвний, особистий, мотивований обов'язками перед родиною – для жінки) тощо. Такі стереотипи сприйняття, а отже, й висвітлення жінок і чоловіків представники масмедій застосовують і несвідомо, та навіть тоді, коли вони не є визначеними політикою певного засобу масової інформації [2, с. 271].

Експерти Міжнародного валютного фонду ООН в області народонаселення в навчальному посібнику «Гендер і ЗМІ» виділяють три стратегії динаміки стереотипів, які зустрічаються в творах засобів масової інформації:

- консервація – це збереження, стійкість стереотипу, який практично не змінюється з плином часу;

- модифікація – це часткова зміна стереотипу (залежить від впливу мінливих зовнішніх умов);

- трансформація – це повна зміна стереотипу [3, с. 36].

У текстах, які публікуються на сторінках гендерно-орієнтованих ЗМІ, створюється певний образ. Він відповідає запитам цільової аудиторії. Ці образи відображають соціальну орієнтацію читача, змушуючи виявити в образі героїв власні риси, приміряти на себе чужі ролі. Таким чином, встановлюється комунікативний зв'язок з виданням. У глянцевих журналах подаються «гламурні» стандарти життя. Ознаки, за якими видання можна віднести до цієї групи:

1) журнал виходить раз на місяць, читається довго і, як правило, часто переходить з рук в руки. Він друкується на більш щільному папері і має глянсову обкладинку (від цього залежить і більш висока ціна видання);

2) журнал «lifestyle», тобто читаючи таке видання, людина отримує практично повне уявлення про стиль життя. Це інформація стосується самих різних сторін відносин зі світом, які притаманні тій чи іншій групі соціуму;

3) ознакою видання є поліграфічна якість високого рівня, адже читачі в першу чергу звертають увагу на барвистість, чіткість друку і якість паперу;

4) ознакою видання є також поліграфічна якість високого рівня, однак глянець захоплює людини не інформативною змістовністю, а яскравим чином, який символізує успіх, багатство.

5) глянцевий журнал – це продукт масової культури, який створює ілюзію свята життя. Вважають, що суть масової культури полягає в особливому впливі суспільства як цілісного організму на поведінку індивідуума: чим більше численним є соціум, з яким щодня контактує окремий його представник, тим в більшій мірі поведінка людини носить суто знаковий характер [1, с. 168].

Отже, феномен глянцевого журналу – це своєрідна енциклопедія гламурного життя, ідея якої навіяна сучасними міфами (міфи про Попелюшку, вічну молодість). У кожного читача свій міф, хоча глянець є загальним для всіх. Так

Збірник матеріалів VI Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі»
відбувається знеособлення, що призводить до сліпого слідування «модним» стереотипам.

Література:

1. Карасик В.И. Инаяментальность./ В. И. Карасик, О. Г. Прохвачева, Я. В. Зубкова, Э. В. Грабарова.- Москва: Гнозис.- 2005. - 352 с
2. Сидорская И. В. Гендер и СМИ: учеб. пособие/ И. В. Сидорская, А. Радуга. – Минск: РИВШ, 2014. – 134с.
3. Скорик М.М. Гендер і ЗМК // Основи теорії гендеру: Навчальний посібник. – К.: «К.І.С.», 2004. – с.266-282.

Разан Зерарі, студентка

Костюк С. С., к. пед. н.

Криворізький національний університет,
м. Кривий Ріг

МІЖКУЛЬТУРНИЙ СКЛАДНИК У НАВЧАННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

У контексті міжнародного співробітництва виняткової актуальності набуває проблема здобуття вищої освіти іноземними громадянами в Україні. Необхідність органічного адаптування представників різних національних спільнот у поліетнічному суспільстві зумовлює створення умов в українських вишах для отримання студентами досвіду міжкультурного спілкування, усвідомлення культурного різноманіття світу, доброзичливого, неупередженого ставлення до будь-якої культури та її носіїв.

Упродовж багатьох років Україна надає освітні послуги громадянам іноземних держав. Одне із завдань сучасної освіти полягає в перетворенні багатства мов із перешкоди у спілкуванні на засіб пізнання та взаємозбагачення. Тому формування гармонійно розвиненої особистості, здатної до спілкування в суспільно-політичній, соціально-культурній та навчально-професійній сферах, готової до міжкультурного діалогу є пріоритетом сьогодення.

Особливої актуальності у процесі комунікації набувають знання мовної системи, мовленнєвої поведінки носіїв мови, соціокультурної інформації та здатності використовувати їх у конкретних життєвих ситуаціях. Формування навичок міжкультурної комунікації – необхідна умова опанування української мови студентами-іноземцями задля повноцінної взаємодії в багатокультурному середовищі, формування особистості, готової до потреб міжнародної мобільності.

Практика міжкультурної взаємодії свідчить про те, що для ефективної взаємодії з представниками різних культурних спільнот саме знання фонетичної та лексико-граматичної будови мови є недостатнім. Важливим чинником установлення і підтримання продуктивного співробітництва є занурення в культуру країни, мова якої вивчається, що враховує ознайомлення її з історією, культурними нормами, цінностями, правилами невербального спілкування, психологічними характеристиками носіїв тощо [1, с. 32].

Перебуваючи у країні навчання, іноземні студенти завжди є учасниками процесу міжкультурної комунікації, що відрізняється від того, яким вони послуговуються всередині власної культури, й суттєво впливає на успіх чи невдачу комунікативної події. Слушною є позиція Г. Єлізарової, на думку якої, засвоєння лише мовної форми без залучення культурного компонента призводить до демонстрації поведінки, яка відображає власні культурні норми, що не завжди є прийнятними в країні, мова якої вивчається, що своєю чергою може призвести до конфліктів між іноземцем і носієм мови [3].

Тому мета навчання української мови як іноземної полягає не так в ознайомленні студентів з правилами уживання мовних одиниць, як в їхній підготовці до міжкультурних контактів: навчити розуміти й визнавати культурну різноманітність, за допомогою мови опановувати нову культуру, готувати до міжкультурного та міжособистісного спілкування. Володіння знаннями й уміннями з мови і культури, уміння виокремити розбіжності, які перешкоджають розумінню під час спілкування,

стануть запорукою успішного розвитку особистості в багатокультурному середовищі.

Основною ідеєю залучення міжкультурного складника під час навчання української мови як іноземної є формування толерантного ставлення до інших культур, залучення до світових гуманістичних цінностей (прав людини, свободи, плюралізма) [2, с. 34].

Виховання доброзичливого ставлення до представників інших спільнот, духовне збагачення культурними цінностями, ознайомлення з історичним підґрунтям, специфічним способом мислення народу, мову якого вивчають студенти-іноземці – аспекти, які мають урахуватися під час добору вправ та завдань у процесі вивчення української мови як іноземної.

Метою таких вправ є збагачення і розширення активного словника студентів, розвиток умінь порівнювати інформацію з культурознавчим компонентом, формувати вміння аргументувати свою думку з позиції різних культур, проведення паралелей між культурами, покращення діалогової взаємодії між представниками різних культур.

Важливість формування означеного поняття у процесі навчання української мови студентів-іноземців є беззаперечною, оскільки тісні контакти, співпраця між представниками різних країн та культур вимагає адекватного сприйняття різного роду інформації (історичної, соціокультурної, ціннісно-нормативної) для кращого порозуміння і запобігання конфліктним ситуаціям.

Література

1. Бакум З. П., Пальчикова О. О., Костюк С. С. Навчання іноземних мов: крос-культурний підхід: монографія. Тернопіль. 2019. 288 с.
2. Дирда І. А. Проблема міжкультурної комунікації в освіті. *Педагогічний процес: теорія і практика*. 2014. Вип. 1. С. 34–39.
3. Єлизарова Г. В. Культура и обучение иностранным языкам. Санкт-Петербург : КАРО, 2005. 352 с.

Комлик Н.Ю., магістрантка

Биндас О.М., к. пед. н, доцент

ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ

КРОС-КУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

У сучасних умовах життя будь-яка людина має володіти хоча б однією іноземною мовою. У даний час міжнародною мовою спілкування вважається англійська мова, тим самим вивчення цієї мови стало найважливішою складовою всіх рівнів освіти в Україні.

Сьогодні абсолютно всі освічені люди залучені в процес спілкування з представниками інших країн і культур. Таким чином, виникає питання формування крос-культурної компетенції людини ще зі шкільного етапу освіти.

Загальна мета, властива педагогічній діяльності як професії і покликанню – залучення людини до цінностей культури. Ця мета визначається як особлива місія, призначення якої – створення і самовизначення особистості в культурі. Механізмом залучення людини до культурних цінностей є соціокультурна і крос-культурна діяльність, яка може бути реалізована в рамках навчання іноземних мов.

Сутність крос-культурної освіти полягає в спробі трактування суспільства як єдності частини культурного і частини суспільного, утворених і перетворюваних діяльністю людини [3, с. 37].

Для реалізації цілей і завдань крос-культурної освіти в навчанні іноземної мови характерні дві тенденції інтерпретації фактів і культури в навчальних цілях. Перша з них базується на методі «прогресу» навчання від мовного змісту до змісту культурного, а друга, навпаки, рухається від фактів культури до фактів мови. Так, перша інтерпретація передбачає демонстрацію того, як в одиницях мови відображаються особливості культури і мислення носія мови, а інформація про культуру країни мови витягується із самих мовних одиниць або відношень між ними. Такий тип знайомства з фактами культури розробляється в рамках лінгвокраїнознавства [1, с. 13].

У другій інтерпретації пріоритетним джерелом отримання інформації стає, перш за все, культура носія мови, що вивчається. Була запропонована нова парадигма дослідження і практичного застосування таких досліджень: культура-мета, мова-засіб, яка отримала втілення в області лінгвістики і методики – лінгвокультурології.

Крос-культурний підхід вимагає ґрунтовної опори на такі поняття, як глобалізація, гуманістична спрямованість, культурно направлена соціологізація змісту мовної освіти.

Основою для крос-культурної освіти засобами іноземної мови є лінгвістично маркована культурологія (лінгвокультурологія). Іноземна мова – засіб спілкування, інструмент пізнання світової культури, національних культур і соціальних субкультур народів країн мови, що вивчається.

Саме тому такими важливими при її вивченні є система та комплекс методик, які застосовують проблемні соціокультурні та крос-культурні завдання: пізнавально-пошукові, пізнавально-дослідницькі завдання, комунікативні та комунікативно-пізнавальні рольові ігри, пізнавально-дослідницькі навчальні проекти, навчальні дискусії.

При практичному застосуванні такого підходу в навчанні іноземної мови та формуванні відповідних компетенцій передбачається значна опора на дидактично орієнтований соціологічний і культурологічний аналіз мовного середовища навчання та вивчення іноземної мови, соціокультурних особливостей мов і культур, діапазону суспільних функцій іноземної мови, що вивчається, в конкретному середовищі проживання, соціокультурних, комунікативних та інших потреб учнів, а також їх рівня соціокультурної освіти [2, с. 55].

З вищесказаного випливає, щоб уникнути труднощів, пов'язаних з розходженням не стільки предметів і явищ у мові, що вивчається, скільки культурних дефініцій, явищ і реалій, необхідно глибоко знати культурну специфіку країни, мова якої вивчається. Таким чином, крос-культурний підхід в сучасній методиці та педагогіці є одним з головних принципів навчання іноземних мов.

Література

1. Ариян М.А. Лингвострановедение в преподавании иностранного языка в старших классах средней школы // Иностранные языки в школе. – 1990. – № 2. – С. 11 – 16.
2. Гальскова Н.Д. Современная методика обучения иностранным языкам: Пособие для учителя. – М.: АРКТИ, 2003. – 192 с.
3. Ляховицкий М.В. Методика преподавания иностранных языков: Учебное пособие. – М.: Высшая школа, 1881. – 159 с.

Назарова І. В., студентка

Биндас О. М., к. пед. н., доцент

ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ

ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕВФЕМІЗМІВ У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Не дивно, що сьогодні процес вивчення евфемії є актуальною лінгвістичною проблемою, оскільки в останні десятиліття утворення евфемізмів протікає з особливою інтенсивністю. Це пояснюється тим, що в даний час одним з найбільш важливих факторів, що сприяють утворенню евфемізмів і їх закріпленню в мові, є їх здатність бути потужним засобом формування нових суспільних установок, причому евфемізми отримують виключно широке поширення в суспільно значущих сферах мовної діяльності, таких, як засоби масової інформації. Не випадково, що саме евфемізми є невід'ємною і, можливо, найхарактернішою рисою таких видів дискурсів, як новояз (Newspeak), політичний дискурс, чи політкоректний рух.

Евфемізми в більшості випадків є не просто стилістичним синонімом одиниці. Вони зміщують емоційну ідею та пропонують нове трактування певного явища, новий ракурс його розгляду, містять нову морально-етичну оцінку явища. Виходячи з цього, поява великої кількості евфемізмів в певному дискурсі є досить симптоматичним: воно свідчить про зміну суспільних орієнтирів в даній сфері людського життя. Багато сучасних евфемізмів є результатом появи і закріплення в

суспільній свідомості нових соціально-політичних доктрин (перш за все, доктрини політичної коректності). При цьому евфемізми, з одного боку, відображають зрушення суспільної свідомості, які вже відбулися, а з іншого боку, самі сприяють поширенню і закріпленню в суспільстві нових ідей» [4, с. 111].

Дослідження, присвячені процесам евфемізації є в лексикології, соціолінгвістиці, прагмалінгвістиці. Лексикоморфологічний підхід дозволяє висвітлити проблему утворення евфемізмів та побудувати моделі різних їх видів. Прагматика вивчає відношення між мовою і говорять і, зокрема, причини, за якими автор висловлювання вибирає ту чи іншу мовне засіб. Практично всі існуючі визначення евфемізму так чи інакше відображають саме його прагматичну сторону, тобто мети вживання евфемізмів (пом'якшення висловлювання, спроба говорити підвищити свій статус в очах співрозмовника, сприяння успішній комунікації і т.д.).

Частота вживання евфемізмів в тому чи іншому типі дискурсу і ступінь евфемізації мовного спілкування в цілому тісно пов'язані з особливостями мовного етикету даного мовного колективу. В основі мовної поведінки різних народів лежать різні системи цінностей. У той час як в одних мовних культурах цінується прямота і відвертість, в інших на перший план виходять міркування ввічливості, які змушують говорити вдаватися до алегорій, ухильну оборотам, різного роду пом'якшення. Це неминуче позначається на частоті вживання евфемізмів» [1, с.6].

Проаналізувавши деякі публіцистичні статті та доповіді політичних діячів, ми прийшли до висновків, що зараз все більше поширення знаходить нова функція евфемізації мови – перебільшення деяких моментів того, що є насправді. До того ж, слід звернути увагу на те, що в наш час число назв, що застосовуються до широкого кола речей, про які небажано говорити безпосередньо, стрімко зростає (old – representative of the older generation, oily skin – problem skin and more). Звідси можна зробити висновок, що цільовими установками використання евфемізмів є бажання не вплутуватися в конфліктні ситуації, пов'язані з комунікацією людей, не

створюючи у свого співрозмовника почуттів, які викликають дискомфорт.

Евфемізмах, які на це націлені, більшість слів називають словами в більш «м'якій» формі. Прикладом слугують такі евфемізми, як «a person with visual impairments» замість сліпий, «full» або «overweight» замість fat, «hearing impaired man» замість deaf.

Слід виділити і назви деяких професій. У цій сфері евфемізми вживаються для того, щоб підвищити престижність і викоринити різко негативне враження, знаючи пряме назва таких видів діяльності. Наприклад, доярок називають наступним словосполученням «machine milking operators», прибиральників в професійній діяльності прийнято називати «technical staff», «наглядач» має евфемістичну заміну словом «controller», сміттяр – «garbage collector»; сфера діяльності влади або репресивних дій (поліція, суд, прокуратура) – «observant institutions». Наприклад, «apply sanctions» замість «арешт» або «висилка людини», або «економічна блокада країни» »

Не дивно, що і самі слова (бідність, бідний, бідні) в ЗМІ, особливо на телебаченні, практично завжди замінюються евфемізмами: соціально незахищені верстви населення, матеріально не забезпечений і т.д. Аналогічно і в англійській мові слово «poor» в офіційних ЗМІ часто замінюється на наступні: the needy (потребують), penniless (бідствуючий), (socially) deprived (знедолені), low-income family (сім'я з низьким доходом) etc.

За медичними термінами часто ховаються прості поняття з не дуже позитивним змістом. Щоб ці слова не завдавали слухають занадто сильного стресу, замість них використовуються евфемістичні заміни: insane asylum (психіатрична лікарня) – mental home, mental hospital, mental health clinic; terminal Home (богадільня) - hospice etc.

Наступна цільова установка евфемізації - це вуалювання істотностей того чи іншого. Наприклад, у СМІ можна найчастіше схилити, що ФСБ (Federal Security Service) називають «competent authorities», colony and prisons -

correctional institutions, scarce goods - goods of increased attempt і т.д.

Варто зазначити, що таке «шифрування» повідомлень є відносним. Таке часто зустрічається в оголошеннях про вакансії. У якості прикладу можна розглянути наступне: «Young people with a good appearance are invited to a high-paying position». Таки способом створюються і коли означення предметів, що застосовуються, може негативно сказати на реакції оточуючих і вмiсти отримати бажану ефективність. Ще прикладом слугують словосполучення як «a price hyperbolization», таке словосполучення для підтримки людей, що змінюються, часто використовують у своїй практичній економіці, люди, що мають відношення до влади та інших. Нові часи всього таких рекордних оборотів указують на підвищення цін і використовують, що завуалізують малоприємне для людей явлення» [2, с. 14].

У побуті ми часто користуємося евфемізмами, так як оригінальні слова іноді вважаються недоречними: вагітна – в цікавому положенні, чекає дитину; п'яний – нетверезий. Аналогічно евфемізми використовуються і в англійській мові: pregnant (вагітна) – expecting a baby; stupid (дурний) - not clever; evil (злий) – unkind. Вживаючи евфемізми, ми не тільки виконуємо прийняті суспільством норми, а й збагачуємо свій побутової лексикон новими словами і виразами.

Як бачимо, евфемізми використовуються з стилістичних ресурсів мови. З їх допомогою, як той, що пише, так й той, що говорить, може варіювати мовлення у залежності від ситуації, в якій він знаходиться, а також від цільної комунікації. Евфемізми дозволяють уникати комунікативних конфліктів і невдач у цих випадках, коли прямо названі предмети властивостей або дії виглядають неміцними або виходять за рамки пристойного. Як лінгвістичний феномен евфемізму необхідно досліджувати в багатьох аспектах: співставлення з іншими мовами, визначення часу і причини їх появи, визначення вживання літературних і наукових книг. Для філолога дуже важливо знати об використанні евфемізми на мові правильно. Філологам дуже важливо знати та правильно використовувати евфемізми.

Література

1. Тиша Н.В. Національно-культурні особливості евфемії в сучасній англійській мові: Автореф. дис. Канд. філол. наук. – М.: Державний лінгвістичний університет, 2006. – 26 с.
2. Баскова Ю.С. Евфемізми як засіб маніпулювання в мові ЗМІ: Автореф. дис ... канд. філол. наук / Ю.С. Баскова, - Краснодар, 2006. – 25 с.
3. Крисін Л.П. Евфемізми в сучасній мові // Філологічний Інтернет-портал "Philology". URL: philology / linguistics2 / krysin-94.html

Сбітисва Л. М., магістрантка

Шехавцова С. О., д. пед. н, проф.

ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ

НЕОЛОГІЗМИ У СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ ЛЕКСИКОНИ

За допомогою різноманітних мовних варіацій члени соціуму отримують можливість не лише вільно виражати свої думки, але й робити це різними способами, створюючи при цьому нові номінації.

Поява величезної кількості нових слів та необхідність їх опису і систематизації зумовили створення особливої галузі лексикології – неології – науки про неологізм [1].

Метою нашої публікації є аналіз інноваційних процесів та явищ у збагаченні словникового складу англійської мови останнього двадцятиліття.

Визначенням неологізмів та особливостями функціонування неологізмів в сучасній англійській мові займався і займаються багато лінгвістів, серед яких А. В. Янков, А. А. Харьковская, Ю. А. Зацний. Також закономірностями зумовлена поява значної кількості робіт англійських та американських дослідників, які розробляють різні аспекти неології. Проблемами вивчення

неологізмів займалися Н. М. Булавін, С. С. Волков, Р. З. Гінзбург, В. І. Заботкіна, Р. Бечфилд.

Розвиток мови значною мірою зумовлений розвитком її словотворчої системи, становленням нових словотворчих моделей слів, зміною існуючих, збільшенням або зменшенням їх продуктивності [3, с. 365].

Створення нових слів здійснюється, перш за все, як відображення у мові потреб суспільства у вираженні нових понять, які постійно з'являються у результаті розвитку науки, техніки, культури, суспільних відносин [4, с. 15]. Встановлення тенденцій розвитку словотворчих процесів, удосконалення теорії та практики лексикографії – завжди були найважливішими проблемами лексикології. На думку Г.О. Козьмика є два підходи до інтерпретації неологізмів: „З одного боку, термін „неологізм” використовується, коли йдеться про новоутворення, тобто про наново створені на матеріалі мови, відповідно до існуючих в мові словотворчих моделей слова та словосполучення, що позначають нові, невідомі раніше або зовсім не існуючі поняття, предмети, ланки науки, професії, рід діяльності та ін. З іншого боку, термін „неологізм” застосовується до слів у новому значенні, а також до наново створених синонімів вже існуючого в мові слова на позначення відомого поняття” [2, с. 14].

Про велику кількість неологізмів в сучасній англійській мові свідчить той факт, що такі словники як Longman Dictionary of Contemporary English, Oxford Advanced Learners Dictionary, Webster's Collegiate Dictionary фіксують тисячі неологізмів. Цілком зрозуміло, що при перекладі неологізмів можуть виникнути труднощі. Це поповнення словникового складу йде не тільки за рахунок запозичень різного роду, але й за рахунок „внутрішніх ресурсів” мовної системи – словотворчих процесів і переосмислення вже існуючих значень (вторинної номінації). Щоб зберігатися у стані комунікативної придатності, мова повинна постійно перебудовуватися й розвиватися, зберігаючи при цьому своєрідність системи. Слід зазначити, що не кожне нове слово, створене яким-небудь мовцем, закріплюється в мові. Спочатку це слово - окказіоналізм, значення якого жорстко пов'язане з даним контекстом і не сприймається за його межами. Пізніше, при

наявності цілого комплексу передумов до цього, слово може поступово закріпитися в мові (лексикалізуватися); на цій стадії воно вже – неологізм, що може або остаточно ввійти в лексичну систему, або припинити своє існування. Нова лексична одиниця проходить кілька стадій соціалізації (прийняття її в суспільстві) і лексикалізації (закріплення її в мові). З'явившись, неологізм поширюється, як правило, викладачами університетів, шкільними вчителями, працівниками засобів масової інформації, і тільки потім він фіксується в друкованому виді. Наступна стадія соціалізації – прийняття нової лексичної одиниці широкими масами носіїв мови. Після цього розпочинається процес лексикалізації; тобто придбання навиків використання неологізмів в суспільстві. Неологізми пов'язані практично зі всіма сферами життя сучасного англomовного суспільства.

Поява міжнародної комп'ютерної мережі Інтернет докорінно змінила можливості сучасної людини. Змінила всесвітня комп'ютерна мережа і лексичний склад сучасної англійської мови. Інформаційна революція та проникнення мережі Інтернет в усі сфери людської життєдіяльності призвели до появи величезної кількості нових, незнаних раніше, понять, яким було дано назви як шляхом використання вже наявного мовного інвентаря, так і шляхом створення абсолютно нових лексичних одиниць.

На сучасному етапі просліджується новий поштовх до більш уважного і детального вивчення неологізмів, це відбувається внаслідок швидкого зростання їх кількості.

Таким чином, неологізми це новостворені слова, значення слів, причина появи яких полягає в необхідності давати назви тим новим явищам і поняттям, що з'являються у процесі неупинного розвитку людського суспільства.

Вивчення неологізмів дає можливість визначити зміни та тенденції у подальшому розвитку словотворчої системи тієї чи іншої мови, що зумовлює актуальність цієї теми на даному етапі розвитку лінгвістики.

Література

1. Будагов Р. А. Что такое развитие и совершенствование языка. – М.: Наука, 1977. – 264 с.

2. Верба Л.Г. Порівняльна лексикологія англійської та української мов / Л. Г. Верба. – Вінниця: «Нова книга», 2003. – 160 с.
3. Herberg D. Neuer Wortschatz. Neologismen der 90er Jahren in Dueschen / D. Herberg, M. Kinne – Berlin; New York: de Gruyter, 2004. – 370 p.
4. Rowling J. K. Harry Potter and the Deathly Hallows / Joanne K. Rowling – L.: Bloomsbury, 2007.– 607 p.

Андрієць Ю.В., студентка
Мельник Т.М., к. філол. н., доцент
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця

**ТЕМА ПОКЛИКАННЯ ТА САМОСВІДОМОСТІ
ВІКТОРІАНСЬКИХ ЖІНОК ЗА РОМАНОМ
ДЖ. ЕЛІОТ «МІДДЛМАРЧ»**

Питання самореалізації жінки і усвідомлення себе як особистості постає з часів вікторіанської епохи й є актуальним і в наш час. Мета статті: визначити втілення гендерної самосвідомості жінок у вікторіанську епоху на прикладі головних героїнь роману Дж. Еліота «Міддлмарч».

Вікторіанське суспільство заперечувало доцільність тієї діяльності жінок, яка б ініціювалася їхнім покликанням. Це обмежувало можливості жінок та змушувало їх сприймати шлюб і материнство своєю єдиною місією. Джордж Еліот була, мабуть, першою англійською романісткою, яка вивела на перший план оповіді в англійському романі з моменту його появи покликання як серйозний та прогресивний стимул життя.

Хоча усі її романи стосуються теми жіночого покликання, тільки у «Міддлмарчі», головна героїня якого Доротея Брук, ця тема розкрита так глибоко, що його інколи називають феміністичним. «Міддлмарч» можна розглядати як твір, в якому покликання зображене і як засіб розкриття самосвідомості жінки, і як можливість одночасно із суспільною діяльністю взяти участь у соціально передбачених ролях шлюбу та материнства. Саме покликання є однією з головних тем «Міддлмарча», оскільки воно очевидно втілено в описі долі і Доротеї, і Лідгейта, головних героїв роману. Протягом всього твору ці герої прагнуть самореалізуватися.

Дж. Еліот була стурбована обмеженими соціальними ролями жінок, їхнім обов'язком виконувати лише репродуктивні функції. Свої погляди письменниця висловлювала у листах і

романах. З одного боку, вона підкреслювала, що знецінені жінки в кінцевому рахунку зневажають чоловіків і що малоосвічені жінки знищують амбітних чоловіків, таких, як Лідгейт. З іншого ж боку, вона, як і сучасні їй феміністки, розуміла, що доля жінок залежить саме від чоловіків: “youngmen – are just the class I care most to influence” – “Чоловіки – це просто клас, на який я найбільше можу вплинути” [1, с.397].

Пристрасне бажання Доротеї побудувати котеджі для мешканців Міддлмарча залишається зневаженим чи недооціненим, і вона не може не шкодувати, коли виявляє, що більше нічого не може зробити для бідних. Таким чином Дж. Еліот показує вузькі межі, в яких можуть діяти жінки, і все ще обмежену сферу вибору покликання.

Доротея – молода жінка зі стійкими духовними принципами. Шлюб їй здається можливістю самореалізації, такою самою, як і професія, і вона ідеалізує свій шлюб, в якому гармоніюють романтична любов і професійне прагнення. Саме це було метою виховання вікторіанських жінок середнього класу, щоб утримати їх у ролі дружини-домогосподарки та матері.

На прикладі образу Розамонд письменниця демонструє ще один варіант прояву самосвідомості жінки-вікторіанки. На перший план тут виходять її нечесність стосовно чоловіка Лідгейта та її слабкість. Розамонд зображується Дж. Еліот як втілення ідеальної вікторіанської жіночості, так званого «домашнього ангела».

На відміну від Розамонд, Доротея має майже активістський характер з “desire to make her life greatly effective” – «бажанням зробити своє життя надзвичайно корисним» [2, с. 320]. Дж. Еліот пише, що “a man would think twice before he risked himself” – «Чоловік подумав би двічі, перш ніж ризикувати собою» [2, с. 321], але, безумовно, самосвідомість Доротеї виявлялася набагато глибшою, ніж її релігійна чутливість та прагнення до високої мети.

Дж. Еліот у «Міддлмарчі» зображує прірву, яка лежить між людиною, життя якої сповнене покликанням та благородною метою, і людиною, яка витрачає час на просте обивательське життя. Не тільки Доротея, але й інші головні героїні «Міддлмарча» могли досягти успіху в житті й іншим способом (крім шлюбних перспектив), якби вони могли бути позбавлені соціальних

обмежень звичайного жіночого життя та мати можливість отримати несексистську освіту.

Отже, роман Дж. Еліот «Міддлмарч» демонструє чудове розуміння письменницею соціального становища та гендерної самосвідомості жінки-вікторіанки. Однак, окрім всепроникної ролі, яку шлюб відігравав у житті жінок-вікторіанок, «Міддлмарч» підкреслює необхідність кожної людини – чоловіка чи жінки – мати покликання або мету в житті.

Література

1. Eliot G. Letters. URL: <https://www.gutenberg.org/files/43045/43045-8.txt>
2. Eliot G. Middlemarch. URL: <http://flibusta.is/b/272377/read> с.320-321

Бандурова Т.М., магістрантка

Биндас О. М., к. пед. н., доцент

ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ

СТИЛІСТИЧНО-СИМВОЛІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЖАНРУ ФЕНТЕЗІ

Жанр фентезі з'явився у двадцятому столітті і досить швидко став популярним та зайняв своє місце в художній літературі. Засновником фентезі-літератури вважається британський письменник, поет, лінгвіст та філолог, професор Оксфордського університету Джон Рональд Руел Толкін. Його бачення фентезі мало великий вплив на формування особливостей цього жанру. Актуальність даної роботи зумовлена популяризацією жанру фентезі в літературі, кінематографі та комп'ютерних іграх. Це викликає необхідність дослідження особливостей стилістики та символізму жанру. Об'єктом дослідження виступають твори британського автора Террі Пратчетта із серії «Плаский Світ». Для виявлення особливостей жанру, та стилістичних особливостей притаманних жанру та саме цьому конкретному автору, досліджуються понад десять книжок серії. Метою роботи є

дослідження творів Террі Пратчетта із серії «Плаский Світ» для виявлення особливостей стилістики та символізму жанру фентезі.

До літературних особливостей жанру належать чарівні вигадані світи, такі як Плаский Світ або світ Середзем'я, та вигадані або міфічні істоти. Ці істоти можуть бути взяті із легенд та міфології різних народів або вони можуть бути власною вигадкою самого автору. Наприклад, легенди про перевертнів та вампірів зустрічаються в легендах багатьох народів, а ось такі істоти як орки є власною вигадкою Дж. Р. Р. Толкіна. До власних вигаданих істот Террі Пратчетта можна віднести Нак-Мак Фіглів. Але й інші досить розповсюджені фольклорні персонажі в книгах Пратчетта набувають нового значення.

Герої книг фентезі також мають свої особливості. Вони можуть бути частиною фентезійного світу та мати надприродні здібності, або вони можуть бути і мешканцями нашого світу і потрапити у фентезі історію якимось чарівним способом.

До різновидів жанру фентезі можна віднести: епічне фентезі, гумористичне фентезі, романтичне фентезі, міське фентезі та детективне фентезі, темне фентезі, героїчне фентезі, ігрове фентезі та технофентезі. Для епічного фентезі характерна боротьба між силами добра і зла в масштабі цілого світу, герої прагнуть врятувати світ, а не переслідують власні інтереси. Героїчне фентезі має менший масштаб дій, герої можуть бути найманцями, і найчастіше вирішують власні проблеми або виконують якусь роботу. В гумористичному фентезі герої не тільки виконують свою роль по порятунку світу або ще якусь місію, але й потрапляють в процесі в різноманітні комічні ситуації. Наприклад твори Т.Дж. Пратчетта, які розглядаються в роботі, відносяться саме до жанру гумористичного фентезі. Жанри міського та детективного фентезі тісно пов'язані. В центрі оповідання розслідування якогось випадку або злочину скоєного або розслідуваного за допомогою магії. В так званому темному фентезі, сюжет базується на тому що в світі вже все погано і зло перемогло, але знаходиться герой, що повертає світ до нормального стану і добро тріумфує. Ігрове фентезі це твори засновані на сюжетах комп'ютерних ігор. В сюжеті технофентезі наука та магія тісно пов'язані і доповнюють одна одну. Щодо останнього жанру: романтичного фентезі, то його сюжет схожий на

сюжет будь-якого любовного роману, в центрі оповідання любовна лінія, єдина різниця в тому, що герої можуть бути чарівними створіннями або мати надприродні здібності.

Вигадані та міфічні істоти фентезі-творів мають своє символічне значення. Найрозповсюдженіші міфічні істоти це – вампіри, перевертні, єдинороги, дракони, ельфи, велетні, гноми, гобліни, тролі та відьми. Вампіри можуть бути прикладом таємних, підсвідомих страхів, символом небезпеки, а також символом паразитів, що живуть за рахунок інших, нездорових стосунків. Перевертнів можна назвати символом тваринного початку в людях та темних бажань. Єдиноріг вважається символом чистоти і непорочності, а також символом непереможності в християнстві. Дракона вважають символом зла в західній міфології, а у східній навпаки його вважають символом родючості та довголіття. Ельфи мають багато описів і трактувань, але найчастіше їх вважають символом мудрості та довголіття. Велетнів можна назвати символом руйнівних та ворожих сил природи. Гноми вважаються символом майстерності, але також, і скупості. Гобліни зазвичай виступають символом дрібних негараздів, а тролі символізують ворожі чари. Відьми іноки символізують зло, інколи мудрість, але вони завжди є символом таємних знань.

Щодо стилістичних особливостей жанру фентезі, то тут можна відмітити, що йому притаманні майже всі ті самі особливості, що й загалом стилю художньої літератури. Для посилення експресії в жанрі фентезі використовуються такі стилістичні засоби як: метафори, гіперболи, порівняльні звороти, повтори, діалектизми та говорящі імена та назви. Для англومовного фентезі притаманний чіткий порядок слів в реченнях, використання специфічних фразеологізмів та фразових дієслів. Це є лексико-стилістичною особливістю при перекладі англومовного фентезі. Перекладач повинен мати глибокі знання всіх нюансів іноземної мови, а також вміти аналізувати всі особливості тексту з яким працює, щоб зрозуміти, які імена та назви впотрібно перекладати, які можна просто транскрибувати, а до яких потрібно підібрати аналог з рідної мови. Також при перекладі іноземної фентезі-літератури, варто пам'ятати, що англومовним текстам притаманний інший порядок слів в реченні,

це означає, що перекладач має так перефразувати речення, щоб вони стали зрозумілими та милозвучними для мови на яку перекладаються. Також до стилістичної особливості можна віднести спосіб зв'язку між частинами висловлювання. Україномовному і російськомовному фентезі, наряду із іншими способами зв'язку, притаманні безсполучниковість та багатосполучниковість. Але в англomовному фентезі, безсполучниковий зв'язок не використовується.

Література

1. Арнольд И.В. Стилистика. Современный английский язык: Учебник для вузов. — 4-е изд., испр. и доп. — М.: Флинта: Наука, 2002. — 384 с.
2. Білоус О.М. Теорія і технологія перекладу. Курс лекцій: доопрацьований та доповнений. Навчальний посібник для студентів перекладацьких відділень. — Кіровоград, РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2013. — 200 с. Єфімов Л. П., Ясінецька О. А. Стилистика англійської мови і дискурсивний аналіз. Учебно-методичний посібник. - Вінниця: НОВА КНИГА, 2004. - 240 с
3. Єфімов Л. П., Ясінецька О. А. Стилистика англійської мови і дискурсивний аналіз. Учебно-методичний посібник. - Вінниця: НОВА КНИГА, 2004. - 240 с
4. Комиссаров, В. Н. Современное переводоведение / В. Н. Комиссаров. — Москва : ЭТС, 2001. — 424 с.
5. Конвэй Диана. Мифологические существа народов мира. Магические свойства и возможности взаимодействия. ИГ «Весь»; Санкт-Петербург; 2013. — 272 с.

ТЕМА СМЕРТІ У ТВОРЧОСТІ ФЕДЕРІКО ГАРСІА ЛОРКИ

Вважається, що центральним символом поезії Гарсія Лорки є смерть, вся його творчість пронизана нею, а також мотивами фатальності, суму і любові. Чому ця тема, цей образ переслідували життєрадісну, душевну молоду людину все життя? Мабуть одною з причин було те, що Лорка був справжнім сином своєї Батьківщини. Іспанія – країна контрастів, під маскою свята і радості тут часто ховаються туга сум і, навіть, трагізм. Навіть прапор Іспанії підкреслює амбівалентність іспанського життя, бо на ньому співіснують жовтий, червоний і чорний кольори. Жовтий колір – символ сонця і піску, червоний – символ крові і чорний – символ смерті. Зневажливе ставлення до смерті ми бачимо і в розвагах іспанців, наприклад у знаменитій кориді, яку нам дуже важко прийняти і зрозуміти. Напевне краще за всіх таке відношення до смерті у іспанців пояснив сам Гарсія Лорка. Він писав: *«У всіх країнах смерть означає кінець. Вона приходить - і завіса падає. Але тільки не в Іспанії. В Іспанії завіса тільки тоді і піднімається. Безліч людей живуть в цій країні, немов замкнені в чотирьох стінах до самої смерті, лише тоді їх витягують на сонці. Мрець в Іспанії - більш живий, ніж мрець у будь-якому іншому місці земної кулі: його профіль ранив як лезо бритви. Жарти про смерть і мовчазне її споглядання звичні іспанцям ... все найбільш значне володіє в Іспанії останнім металевим присмаком смерті»* [1, с. 135-137]

Вже у двадцятирічному віці Федеріко розмірковував про плинність життя, про неминучість смерті. Він підмічав смерть у повсякденності, у кожному кроці, у кожному просуванні людини вперед на шляху життя. Ці свої почуття, ці думки він відобразив у «Книзі поем». Смерть для Лорки – це частина світу, частина життя, щось звичайне, але незбагненне. Те, як безпосередньо, просто вона з'являється у його творах, інколи навіть лякає. Бо, коли читаєш

його твори, складається відчуття постійної присутності цієї похмурої супутниці нашого життя.

Інколи смерть вплітається в саму структуру нашого світу, як, наприклад в «El diamante» (*Los chopos niños recitan /La cartilla. Es el maestro /Un chopo antiguo que mueve /Tranquilo sus brazos viejos. /Ahora en el monte lejano /jugarán todos los muertos a la baraja. ¡Es tan triste /la vida en el cementerio!*) [2]. Або вона є часткою пейзажа, як у «Баладі на майданчику» (*Ранені вітром кленові очі роняють, мов сльози, мертві листочки*) [3, с. 28].

Смерть для Лорки є завжди, він пам'ятає про неї і в радості, і в буденності, емоції настільки сильні, що в його ліриці ви завжди можете знайти потік образів смерті і умирання. (*Смерть входить у таверну, виходить із таверни. Проходять чорні коні і люди лиховісні глибокими ярами гітари. Немов у лихоманці над морем туберози, в них пахне сіль гірка і кров жіноча. Смертьувійде у таверну, і вийде із таверни, і знов туди заверне*) [4].

Поняття життя і смерті для Лорки невід'ємні одне від одного: якщо існує життя, обов'язково буде і смерть, бо це - закон всесвіту. (*Бачити, як життя і смерть, синтез всесвіту, в глибинних просторах зливаються воедино*) [5, с. 276].

Але що для Лорки смерть? Здається він сам не може розв'язати цю загадку і відповісти на це питання. В його ліриці ми не знаходимо опису потойбічного життя, привидів, раю. Здається для Лорки те, що відбувається після смерті, – тайна, яку б він хотів зрозуміти понад усе. Він хоче вірити, що з нею життя не закінчується, але він не може прийняти на віру канони католицизму, бути впевненим, що за дверима життя його очікує той світ, про який говорять священнослужителі. Його мертві герої інколи говорять, але вони самі не можуть зрозуміти, що з ними зараз відбувається і що буде далі. Наприклад у п'єсі «Коли мине п'ять років» на сцені з'являються мертвий хлопчик і вбита дитяча кішка. У їх діалозі смерть описується дуже фізично, вони розповідають про біль, хлопчик говорить про те, як вбивали цвяхи у кришку гроба. Хлопчик звертається до кішки і говорить, що янголи не прийшли до нього. І та рука, яка забирає і кішку і хлопчика, символом чого вона є? Може символом неможливості розуміння природи смерті... [6, с. 242-245].

Мабуть, неможливість зрозуміти, що є смерть, і фіксує увагу Лорки на тілесному аспекті вмирання. Його друг Сальвадор Далі розповідав, що Лорка любив гратися у свою смерть. Він лягав і починав здригатися у конвульсіях. Він вмирав настільки реалістично, що це лякало його друзів. Про свою смерть він згадував і у віршах (*Коли я помру, Покладіть мене й мою гітару В піскову труну. Коли я помру, Поховайте мене в руті-м'яті, В миртовім гаю*) [4].

Можливо, те, що момент смерті був для Гарсія Лорки таким важливим, і було справжньою причиною його смерті. Може, це була якась жертвність, бо він пішов на неї без остерогу, без вагань. Може, якщо б він не шукав так навіжено відповідь на свої питання, не шукав своєї смерті, його можна було б врятувати?

Література

1. Дали С. Дневник одного гения / С. Дали. — М.: Эксмо, 2009. 384 с.: ил
2. Збірник віршів Гарсія Лорки. Режим доступу: <https://www.poemas-del-alma.com/federico-garcia-lorca.htm>
3. Федеріко Гарсія Лорка. Лірика. Художня література «Дніпро». Київ, 1969. — 319 с.
4. Збірник віршів Гарсія Лорки. Режим доступу: <http://www.ukrcenter.com> Література : Федеріко Гарсія Лорка.
5. Москаленко О.О. Стан «містичної співучасті» в ранній ліриці Ф. Гарсія Лорки / О.О. Москаленко // Нова філологія. Збірник наукових праць. — Запоріжжя : ЗНУ, 2010. №40. С. 270–276.
6. Лорка Ф.Г. Театр. — М.: Искусство, 1957. с. 234.

Данильченко Ю.А., магістрантка

Биндас О.М., к.пед.н., доцент

ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ

СВОЄРІДНІСТЬ ГОТИКИ В МАЛІЙ ПРОЗІ ДЖ. Ш. ЛЕ ФАНЮ НА ПРИКЛАДІ НОВЕЛИ «GREEN TEA»

Актуальність роботи зумовлена важливістю розкриття такого літературного феномена як готичний роман, який має попит у сучасному світі, та недостатньою вивченістю творчої спадщини Дж. Ш. Ле Фаню.

Мета роботи – проаналізувати своєрідність готики в малій прозі Дж. Ш. Ле Фаню на прикладі новели «Green Tea».

Багато дослідників літератури про надприродне вважають ірландського письменника Джозефа Шерідана Ле Фаню (Joseph Sheridan Le Fanu 1814 – 1873) видатним автором такого роду творів. На думку більшості літературознавців, Ле Фаню зіграв вирішальну роль в процесі становлення англійської новели жахів. Для його творчості характерна літературна універсальність і неповторність. Спадщину письменника складають балади, вірші, історичні романи і численні готичні новели. У його новелах жахів широко представлені як фольклорні мотиви, так і сучасні філософські та наукові погляди [1].

З 1839 року Дж. Ле Фаню присвятив себе журналістиці, видавав журнал «*Evening Mail*». Пізніше став видавцем, а потім і власником журналу «*Dublin University Magazine*». На сторінках цього журналу друкувалися готичні новели, розповіді про привидів. В цьому ж журналі публікувалися роботи і самого Ле Фаню. Перше оповідання автора «*The Ghost and the Bonesetter*» з'явилося в 1838 році. Його ранні роботи увійшли потім до збірки «*Ghost Stories and Tales of Mystery*» (1851). З-під його пера вийшли найбільш визнані знавцями «*Uncle Silas*» (1864) і «*The House by the Churchyard*» (1863) [2].

У творчості Ле Фаню чітко проявилися художні віяння, що виникли у другій половині XIX століття в Ірландії і які отримали назву «ірландське Відродження». Невід'ємною складовою цих

громадських і літературних процесів став потужний інтерес до ірландської історії та народної культури. Ле Фаню вважав, що ірландський фольклор відкриває великі можливості для вираження таких естетичних категорій, як «живописное» и «чудесное» [3].

Ще в ранньому дитинстві майбутній письменник засвоював кельтську міфологію. Безумовно, міфологічна спадщина знайшла відображення в останньому прижиттєвому збірнику готичних новел Ле Фаню «*In a Glass Darkly*» (1872), в який увійшли п'ять новел. Всі розповіді об'єднані фігурою головного героя, німецького лікаря-психіатра Мартіна Хесселіуса. Кожна новела є історією хвороби одного з пацієнтів лікаря. Твори Ле Фаню наділені унікальними «поэтологическими особенностями» [3, с. 32].

Відкриває вищевказаний збірник новела «Green Tea». Твір являє собою наукоподібний опис хвороби якогось священика Дженнінгса, який кінчає своє життя самогубством. Дивна хвороба була викликана появою привида-мавпи «*It is a small monkey, perfectly black. It had only one peculiarity—a character of malignity—unfathomable malignity...*» [4, с. 60]. Поява потойбічної істоти трактується головними героями з різних ракурсів. Священик бачить в цій істоті прокляття через пристрасть до язичницьких таємниць, в той час як доктор розглядає дану ситуацію з наукової (медичної) точки зору. Така демонстрація протилежних бачень ірраціонального явища показує застосований Ле Фаню готичний канон паралельного існування двох світів. Е. П. Зикова зазначає, що «писатель всерьез обращается к явлениям, выходящим за рамки естественного и научно объяснимого, и, балансируя между суеверием и наукообразованием, стремится их осмыслить» [5, с. 13].

Як учений-медик, доктор пояснює причини дивних галюцинацій свого пацієнта зловживанням зеленого чаю, який викликає зміни якості мозкової рідини. «*By various abuses, among which the habitual use of such agents as green tea is one, this fluid may be affected as to its quality, but it is more frequently disturbed as to equilibrium. This fluid being that which we have in common with spirits, a congestion found upon the masses of brain or nerve, connected with the interior sense, forms a surface unduly exposed, on which disembodied spirits may operate: communication is thus more or less*

effectually established» [4, с. 93]. Вся ірреальна сутність буття, загадковість, лякаюча сторона «жахливо-незбагнених» подій відкривається перед очима самого героя – містера Дженнінгса. У новелі яскраво відбилася «завороженість ірраціональним» [1, с. 45]. *«I drew back, not knowing whether it might not meditate a spring. I fancied that one of the passengers had forgot this ugly pet, and wishing to ascertain something of its temper, though not caring to trust my fingers to it, I poked my umbrella softly towards it. It remained immovable—up to it—through it. For through it, and back and forward it passed, without the slightest resistance»* [4, с. 52].

Про проникаючий вплив потойбічного світу свідчить захоплення Дженнінгсом працями натураліста і теософа Е. Сведенборга. Головний герой черпав в працях шведського містика суть злих духів, які супроводжують кожну людину. *«When man's interior sight is opened, which is that of his spirit, then there appear the things of another life, which cannot possibly be made visible to the bodily sight»* [4, с. 27]. Вони були вихідцями з аду. *«The place where they then are, is in the midst between heaven and hell, and is called the world of spirits»* [4, с. 28]. Духи, які вселилися в людину, поділяють з нею насолоди. Містер Дженнінгс увірував в те, що їм оволоділи сили зла, яким Бог віддав його на розтерзання, із-за його наукової роботи в області релігійної метафізики древніх уявлень світобудови. *«...the actual religion of educated and thinking paganism, quite apart from symbolic worship?»* [4, с. 46].

Джозеф Шерідан Ле Фаню, використовуючи зразок подвійного мотивування, «неявній фантастики», підтримує напружений читацький інтерес. Він вміло надає зображуваному зловісний колорит, створює атмосферу тривожного очікування, але при цьому уникає однозначного трактування описуваних містичних явищ. Він розробляє тему провини і відплати, досліджуючи темні закутки людської душі і її хворобливих станів. Надприродне явище представлено не як справжнє свідоцтво, а як сприйняття і переживання центрального персонажа. Таким чином письменник відкриває перед читачем перспективу самотійних тлумачень. Сфера фантастичного максимально зближується зі сферою реальності, в результаті створюється паралелізм версій: фантастичної, реальної і навіть природно-наукової.

Література

1. Водолажченко Н. В. Зеркальный концепт в сборнике готических новелл Дж. Ш. Ле Фаню «В зеркале отуманенном». Вестник Новгородского Государственного Университета. 2015. №87. Ч. 1. С. 44 – 48.
2. Дом с призраками. Английские готические рассказы. СПб. Санкт-Петербург: Азбука-классика, 2009. 576 с.
3. Водолажченко Н. В. Фольклорно-мифологические мотивы в готической новелле Джозефа Шеридана Ле Фаню «Давний знакомый». Вестник Новгородского Государственного Университета. 2007. №41. С. 31 – 34.
4. Le Fanu J.S. In a Glass Darkly. Vol. I. // London, 1872. 299 p.
5. Амелина Е. Е. Проблема «Точки зрения» в новелле Дж. Ш. Ле Фаню «Зеленый чай». Филологические науки. Вопросы теории и практики. 2016. №10(64). Ч. 3. С. 13 – 16

Іванова Д.І., студентка

Мельник Т.М., к. філол. н., доцент

Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця

ОСОБЛИВОСТІ САТИРИ ДЖ. СВІФТА

Відомо, що літературна спадщина Дж. Свіфта характеризується яскравою сатиричною спрямованістю. У літературі та естетиці категорія «сатира» розглядається як складова частина більш загальної категорії «коміксів», яку розуміють як особливу форму ставлення до дійсності [1, с. 131].

Натомість Л. І. Тимофєєв дає зрозуміти, що це не просто комікс, але і «специфічний вид художнього відтворення реальності, що розкриває її як щось хибне, невідповідне, внутрішньо неспроможне (змістовний аспект) за допомогою сміхових образів (формальний аспект)» [3, с. 341].

За словами В. Є. Халізева, сатира моделює свій предмет і таким чином, створює «образ високого ступеня умовності», що досягається за допомогою перебільшення, загострення, гіперболізації та гротеску [4, с. 92]. Ідеал сатирика виявляється через антистандарт, тобто через його величезну відсутність у предметі переконання. Отже, сатиричний образ є результатом свідомого викривлення образу людського життя.

Важливим фактом сатиричних творів є те, що суб'єктивність автора проявляється насамперед у його відкритій публіцистиці, яка вказує на непереборну межу між моральним світом митця та викритим об'єктом. На ранній фазі Просвітництва обурена сатира Дж.Свіфта викривала вади сучасного йому світу і знищила надії на майбутній прогрес.

Глибока народність Дж. Свіфта з повною силою проявилася в творах, написаних ним під час перебування в Ірландії. Під впливом письменника-есеїста В. Темпла склалися основи світогляду митця.

«Подорожі Гуллівера» фіксували час, коли цивільні відносини були ретельно зміцнені у всіх сферах суспільного життя, а роман передає свою відносну нерухомість завдяки його побудові. Обставини в цьому сатиричному творі мають лише один напрямок

розвитку, який виявляється у розширенні та поглибленні сфери зла. Життя та все живе здаються нерухожими: трагедія самотнього Гуллівера зростає під прикриттям цієї непорушності. Час рухається в ворожому людині напрямку. Тому сатира письменника є трагічною за своєю суттю та за своїм художнім характером. Мистецтво Дж. Свіфта полягає в тому, що він вміє конкретно і чітко висловлювати найбільш абстрактні речі. Сила сатири Дж. Свіфта полягає в тому, що певні факти, персонажі та ситуації стають універсальними і стосуються всіх епох і народів.

Гротескно-сатиричний опис усіх трьох країн, які відвідує герой перед останньою поїздкою, містить контрастний момент — мотив утопії, ідеальну соціальну структуру. Мотив утопії виражається в ідеалізації предків. Він надає оповіді Гуллівера особливої перспективи, в якій історія постає перед читачем як зміна принизливих поколінь і час повертається назад. Ця думка була представлена в останній поїздки, в якій мотив утопії висувається на перший план, а розвиток суспільства зображується як другорядний.

Сатиру Дж. Свіфта доцільно розглядати через призму такої текстової категорії, як модальність. Саме сатирична модальність є основним текстовим елементом тетралогії письменника. Модальність — одна з основних категорій мови, тексту взагалі. Як зазначає Ю. М. Лотман, художній простір являє собою «модель світу даного автора» і є нерозривним процесом, в якому розміщуються персонажі й відбувається дія [2, с. 41].

Кожен світ тексту моделює автор. Він ґрунтується на ряді припущень, які не тривіальні для читацького світу (хоча вони можуть бути можливими). З цієї причини сприйняття тексту є важким: читач може не повністю зрозуміти ці припущення і може не зрозуміти вигаданий світ, або сприймати його як тривіальний світ, ідентичний його оточенню. У зв'язку з цим перед автором стоїть складне завдання: створити з тексту смисловий конструкт, доступний читачеві. Можливі шляхи вирішення цієї подвійної проблеми представляють особливий інтерес для досліджень.

Література

1. Боров Ю. Б. О комическом. – М.: Искусство, 1957. – 234 с.
2. Лотман Ю.М. Учебник по русской литературе для средней школы. М.: Высшая школа, 2001. — 256 с.
3. Тимофеев. Л. И. Основы теории литературы: [Учебное пособие для университетов и педагогических институтов]. 5-е изд., испр. и доп. М.: Просвещение, 1976. 448 с.
4. Хализев В.Е. Теория литературы. М.: Высшая школа, 2002. — 438 с.

Коломак І.О., магістрант

Степикіна Т. В., к.філософ.н., доцент
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ

ВПЛИВ ФІЛОСОФІЇ ДОБИ ВІДРОДЖЕННЯ НА ФОРМУВАННЯ ТРАГЕДІЇ ЯК ЖАНРОВОЇ ОСОБЛИВОСТІ ТВОРЧОСТІ К. МАРЛО

Актуальність питання впливу філософії доби Відродження на формування трагедії як жанру у творчості К. Марло відіграє важливе літературне значення [1]. За різними джерелами, роль першовідкривача жанру трагедії відводиться саме К. Марло.

Метою даної роботи є дослідити та співставити закономірності ходу історичних подій доби Відродження [2], що спровокувало К. Марло використовувати трагедію як жанр, а згодом і як основу літературного мистецтва.

Епоха відродження датується кінцем XV та початком XVII ст. Цей період характеризується суттєвими соціальними змінами. Формуються початкові етапи руйнування феодалізму, міста починають прискорений розвиток за рахунок розширення торгівельних зв'язків та збільшення кількості ремесників, формуються економічні відносини з Фландрією та Італією. Проте разом з прискореним розвитком відбуваються великі соціальні зрушення, причиною яких були гуманістичні віяння з Фландрії. Також на розвиток літератури вплинула і Столітня війна (1337-1453), яка розпочала рух за зміцнення королівської влади. На фоні

тривалих воєнних дій відбувається об'єднання англійців, як наслідок відбуваються процеси росту соціальної значущості кожного громадянина. Проте загальні настрої того часу слугували підґрунтям для великого селянського повстання (1381 р.), яке очолив Уот Тайлер, таким чином відбувається створення реформаторського руху лоллардів, що виступають проти церкви та монархії в цілому. Серед англійців рух набув великої популярності, оскільки революція створена «народом, для народу».

Загальні настрої та процеси, що формувались у той час, створили передумови формування мови, літератури та англійської культури в цілому. Розвиток англійської мови почався із сіл, де спілкування відбувалося за допомогою англосаксонського діалекту, натомість в аристократичному середовищі та при дворі спілкування відбувалося французькою мовою, що була офіційною мовою середньовічної Англії після нормандського завоювання (XI ст.). Тільки на початок другої половини XIV ст. на основі лондонського діалекту почала формуватися англійська літературна мова.

Епоха Ренесансу створила групу літераторів-класиків, що писали англійською мовою. До них належать В. Шекспір, Б. Джонсон та драматурги з гуртка «Університетські уми» Дж. Лілі, Дж. Піль, Т. Лодж, Т. Неш, Р. Грін, Т. Кід, Томас Мор, автор роману «Утопія» (повна назва твору — «Золота книга, така ж корисна, як і забавна, про найкращий устрій держави і про новий острів Утопія»); Філіп Сідні, який наслідував Петрарку й уславився своїми сонетами; Едмунд Спенсер, який написав поему «Королева фей» своєрідною строфою, яка одержала назву спенсера [1-5].

Але творчість К. Марло особливо відрізнялась від інших авторів, які використовували трагедію як жанр. Початок творчості для К. Марло, як на той час маловідомого драматурга, в 1587—1588 роках з трагічної п'єси «Тамерлан Великий». Центром всієї драматичної п'єси є велична постать, котра ставить перед собою грандіозні, величні, майже нездійсненні цілі, що в епоху Ренесансу є гідним для величної постаті людини. Простий невідомий пастух — Скіф, був обдарований автором величчю, міццю, та прагнення створити величну імперію та оволодіти всім світом. За описом автора він нагадував аполона, що мав світле волосся, розвинуті

м'язи та внутрішню велич. Багато хто з дослідників вказував на схожість душевних поривів головних героїв та самого К. Марло.

За шість років К. Марло написав шість трагедій, які ввійшли в світову класику та стали взірцем для літераторів наступних поколінь. Зокрема, такі твори: «The Tragedie of Dido, Queen of Carthage» 1587, «Tamburlaine the Great» 1587-1588, «The Tragic History of the Life and Death of Doctor Faustus» 1589, «The Jew of Malta» 1589-1590, «Edward II» 1592 The Massacre at Paris» 1593 [6-10]. Для всіх цих творів спільним було те що, головні персонажі відрізнялися силою духу та значною самопожертвою. Саме на контрасті таких персонажів і була побудована трагедія як жанрова особливість творчості К. Марло.

Українські літературознавці досліджують творчість видатного К. Марло порівняно недовго. Так, серед них В. Георгієвська та М. Стріха досліджували творчість англійського драматурга. Варто вказати, що М. Стріха почав вивчати п'єсу «Трагічна історія доктора Фавста», де провів аналіз, а за результатами досліджень було опубліковано статтю «Крістофер Марло і його Фавст» (2003), а в подальшому і переклав на українську мову «Трагічна історія доктора Фавста». Проте переклад цього твору на українську мову є за авторством Є. Крижевич та Є. Чорнозмова. Загалом, значний внесок у дослідження творчості К. Марло внесли як Д. Коул, Л. Едінбург, Е. Бартел, Н. Мікеладзе.

В. Георгієвська також опублікувала статті, які присвячені вивченню ідей пізнання, що були опубліковані в наступних працях «Ідея пізнання у п'єсі К. Марло «Трагічна історія життя та смерті доктора Фауста», «Основні художні принципи трагедії De Casibus у п'єсі Крістофера Марло «Паризька різня», «Історична доба в трагедії». У своїй дисертації вивчила та виокремила місце творчості К. Мерло, де співставила загальні тенденції літературних змін доби відродження. Зокрема, у п'єсі «Мальтійський єврей» 1589 р., де К. Марло є фундатором використання мотиву de casibus та впроваджує філософські тенденції Н. Макіавелі, які стають провідними доктринами у подальшій творчості. Автором дисертаційної роботи було доведено, що використані елементи у поєднанні з жанровими особливостями – трагедією, дають

можливість К. Марло створити образ Варвари, що є уособленням чистого зла. Всі негативні риси характеру, вчинки, що поєднав Марло у цьому образі дають можливість автору підкреслити та описати той релігійний конфлікт, який був в той час. У добу Відродження, в Англії релігійні протистояння набули небачених масштабів, це питання було гострим та болючим для кожного мешканця туманного Альбіону. Оскільки саме на той час припало від'єднання і розкол англійської церкви від священного Риму, а як наслідок впровадження нових релігійних віянь, зокрема набуло поширення – протестантство. Саме завдяки майстерному, новому вітіленню ідей та талантів К. Марло його твори набули поширення та історико-літературної цінності [11-17].

Отже, підсумовуючи вищесказане, можна дійти до висновку, що епоха Ренесансу, була багата на народження літературних талантів, а в той час була складна та неоднозначна. Постійні кризи у відносинах, економічний занепад, спричинені війнами, а в деякій мірі і початок формування кастовості в суспільстві спричинили появу нових течій у релігії та літературі.

Трагедія, як жанр творчості К. Марло у п'єсах почав проявлятися поступово та досяг свого апогею на початок 1587 року, коли за шість років автор написав шість п'єс, які стали класикою трагізму та драматичності.

Література

1. Галич О. Теорія літератури: [Підручник] / О. Галич, В. Назарець, Є. Васильєв – К.: Либідь, 2008. – 488с.
2. Микеладзе Н.Э. Шекспир и Макиавелли: тема «макиавеллизма» в шекспировской драме / Микеладзе Наталья Эдуардовна. – М.: «ВК», 2005.– 492 с.
3. Парфенов А.Т. Кристофер Марло / Парфенов Александр Тихонович.– М.: Художественная литература, 1964. – 221 с.
4. Літературознача енциклопедія / [авт.-уклад. Ковалів Ю.І.]. Т. 1. – К. : ВЦ«Академія», 2007. – 608с.
5. Bartel E. Critical Essays on Christopher Marlow / Emily Bartel. – N.Y.:Twayne Press, 1997,240 p.
6. Cole D. Christopher Marlowe and the Renaissance Tragedy / Douglas Cole. –London: Cambridge University Press, 1995. -119 p.

7. Cope J. I. Marlowe's Dido and the Titillating Children / Jackson I. Cole. –London: English Literary Renaissance, 1974. – 325 p.

8. Edinburg L. Christopher Marlowe, Renaissance Dramatist / Lisa Edinburg. –London: University Press, 2008. -179 p.

9. Munson S. Sex, Gender, and Desire in the Plays of Christopher Marlowe / Sara Munson. – London: University of Delaware Press, 1998. – 210 p.

10. The Complete Works of Christopher Marlowe: All Ovid's Elegies, Lucan's First Book, Dido Queen of Carthage, Hero and Leander, Vol. I. – London: Benediction Classics, 2012. – 274 p.

11. Георгієвська В. В. П'єса К. Марло «Едуард II» у контексті англійської літератури XVI ст. // Наук.зап. Хар. нац. пед. ун-ту ім. Г. С. Сковороди. Літературознавство. 2011. Вип. 2 (66). Ч. I. – Харків, С. 11–16.

12. Георгієвська В. В. Історична доба у п'єсі К. Марло «Мальтійський єврей» // VII Міжнародні Чичеринські читання «Світова літературна класика у “великому часі”». 2011. Вип. 20. Ч. I. – Львів, С. 89–92.

13. Георгієвська В. В. Античні ремінісценції у трагедії К. Марло «Геро та Леандр» // Наук.зап. Хар. нац. пед. ун-ту ім. Г. С. Сковороди. Літературознавство. 2012. Вип. 1 (69). Ч. II. – Харків, С. 28–33.

14. Георгієвська В. В. Витоки жанру драматичної хроніки у п'єсі К. Марло «Паризька різанина» // «Світова література на перехресті культур і цивілізацій». 2012. Вип. 6. – Сімферополь, С. 88–93.

15. Георгієвська В. В. Становлення жанру історичної хроніки у п'єсі Крістофера Марло «Едуард II» // Вісник Львівського університету. 2012. Вип. 20. Ч. I. – Львів, С. 89–94.

16. Георгієвська В. В. Античні рецепції в трагедії К. Марло «Дідона – цариця Карфагену» // «Література у літературознавчому континуумі». 2013. Вип. 88. – Чернівці, С. 318–328.

17. Георгієвська В. В. Ідея пізнання у п'єсі К. Марло «Трагічна історія життя та смерті доктора Фауста» // Література в контексті культури. 2013. Вип. 23 (2). – Дніпропетровськ, С. 15–21.

МОВНІ ТА СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ КОМІЧНОГО ЕФЕКТУ В ХУДОЖНІХ ТВОРАХ

Стилістичні особливості створення комічного ефекту викликають велику зацікавленість з точки зору стилістики та літературознавства. Механізми та засоби створення комічного ефекту та розуміння цього явища набувають особливої значущості. Проблема розуміння комічного і, більш того, створення комічного ефекту виникає не лише у сучасному суспільстві, але й в сучасній літературі.

У даній публікації ми спробуємо дослідити стилістичні засоби створення комічного ефекту.

Засоби створення комічного бувають як стилістичні так і мовні. Мовні засоби створення комічного ефекту наступні: фонетичні, лексичні,

Мистецтво комічного здатне виявляти комічний потенціал не тільки загальноновживаних, емоційних слів, але й термінів, термінологічних слів і словосполучень. Важливою умовою надбання лексичними одиницями комічного забарвлення є комічне середовище, несподіваний зв'язок слова у тексті з іншими словами та твердженнями. Н. Степанова зазначає, що більшість найбільш значущих досліджень комічного виділяють протиріччя як базовий фактор виникнення цього явища [38, с. 3].

Розрізняють такі види комічного як гумор, сатира, гротеск, іронія, карикатура, пародія та інші. Таке виділення видів комічного виникає із змішування форм та засобів комічного. Стилістичні засоби створення комічного ефекту є „несумісні” фонетично-граматичні, лексичні, семантичні, синтаксичні, стилістично забарвленні одиниці, які створюють комічний ефект та у сукупності утворюють мовні і стилістичні засоби комічного. Також існують різні стилістичні засоби створення комічного: деформація ідіом, комічні метафори, парадокс, повторення, вставні конструкції, перифраз, змішування стилів мови, алюзії, епітети та

інші. Отже, комічний ефект досягається за рахунок зіткнення несподіваного, суперечливого.

Більшість англomовних авторів 20 ст. використовують у своїх творах так названі кліше, які повторюючись створюють іронічне звучання (наприклад, *heart of gold, crown of thorns, angel of mercy* etc.). Колись вони прикрашали мову, виникнувши як яскраві образи, з часом вони втратили цю образність та перетворилися на кліше.

За допомогою перенесення значення слова на об'єкт звичайні слова та фрази набувають нового значення у новій мовній ситуації, як наслідок, виникає комічна метафора. П. Дук вважає, що бувають такі види метафори як індивідуально-авторські okazіональні метафори та загальноновживані метафори [14, с. 1].

Дуже поширеним серед англійських письменників є такий стилістичний засіб створення комічного ефекту як повторення, який на різних мовних рівнях (від лексичного до текстового) упродовж розгортання усього твору допомагає досягти максимальної цілісності тексту.

Притаманним для створення комічного ефекту є використання такого стилістичного засобу як парадокс, який є яскравим прикладом зіткнення двох протилежних змістових планів. Головною характерною рисою парадокса є присутній у ньому алогізм.

Англіїці відомі використанням евфемізмів, пом'якшенню виразів або навіть замовчанню. За допомогою евфемізмів можна досягти двозначності, яка в свою чергу при виявленні створює комічний ефект.

Комічний ефект створюється також ввідними конструкціями, які формують два паралельні мовні плани, тобто, план оповідача та план оповідання. Таким чином, комічний ефект досягається за рахунок протиріччя між їдким стилем „зауважень” і нейтральним тоном оповідання.

На найважливішу для реалізації іронії семантичну особливість алюзій обернув увагу І. Гальперін. Він зазначав, що алюзія повинна розглядатися як форма для значення, яке є новим [10, с. 48].

Найулюбленишим стилістичним засобом створення комічного ефекту в англійській літературі, наряду з гіперболою, є гротеск. А гіпербола, у свою чергу, також використовується для створення комічного ефекту через спотворення або зміщення норм дійсності і сумісності контрастів. За допомогою гіперболи створюється такий стилістичний засіб як іронія.

Одним із найулюблениших та доволі поширених засобів створення комічного ефекту у творах англійських письменників є каламбур, або гра слів. Головний елемент каламбуру, який забезпечує створення комічного ефекту, – непередбачуваність тієї чи іншої ланки у ланцюзі мовлення, так званий „ефект несподіваності”.

Серед письменників дуже поширеним є використання цитат, які надають автентичності творові та оригінальності. Хоча зазвичай цитати даються в неспотвореному виді, іноді автори все-таки деформують їх для більшого комізму.

Алогізми (навмисне порушення в літературному творі логічних зв'язків з метою підкреслити внутрішню суперечність цього положення), каламбури, хіазми, незвично тлумаченні звичні поняття часто служать для глузливого, жартівливого або шокуючого викриття.

Таким чином, аналіз різних засобів і прийомів створення комічного ефекту, які використовуються в літературі письменниками, дозволив зробити висновок, що комічний ефект утворюється завдяки порушенню будь-якої норми, реалізується за рахунок зіткнення різних контекстів, та різних стилів мови, особливо наукового та художнього. Оскільки, в основі механізму створення комічного ефекту лежить протиріччя, то контраст є одним із головних засобів створення комічного ефекту у тексті.

Комічний ефект не тільки створює парадоксальну ситуацію та викликає сміх, але і розкриває прихований зміст твору. Він досягається синтезом й одночасним протиставленням текстуальних елементів, які існували раніше, та новим контекстом.

Література

1. Гальперин И. Р. Стилистика английского языка. English Stylistics : учеб. для студ. высш. уч. зав. / И. Р. Гальперин. – 3-е изд., испр. и доп. – М.: Либроком, 2010. – 336 с.

2. Дук П. О. Метафора та порівняння як засоби гумору / П. О. Дук [Електронний ресурс]. – Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара. – 2008. – Режим доступу до статті : http://www.nbuv.gov.ua/portal/Natural/Vdpu/Movozn/2008_14/article/17.pdf.

3. Степанова Н. Ю. Контраст как средство создания комического эффекта (лингвостилистический аспект): автореф. на соискание учен. степени канд. филол. наук: спец. 10.02.04 „Германские языки” / Н. Ю. Степанова. – М.: 2009. – 16 с.

Сідельнікова М.Л., студентка

Рева І.А., викладач

ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ

ЕМОЦІЙНО-ЕКСПРЕСИВНА ЛЕКСИКА В РОМАНІ «ТРИ ТОВАРИШІ» Е. РЕМАРКА

Сучасна лінгвістика поєднує в собі різні типи лексичних значень слова. Серед них не менш важливими є категорії експресивності та емоційності. На думку М. Вінтоніва, експресивність і емоційність – засоби посилення виразності, зображальності мовлення [2, с. 96]. Саме тому, за допомогою емоційно-експресивної лексики автор має змогу передавати не лише свої емоції та почуття, пов'язані з героями, їхніми настроями в творі, але й змушує читача підсвідомо переживати моменти такими, які вони є, доповнюючи спектр усвідомлення влучними виразами. До емоційно-експресивного змісту відносимо слова, які містять соціальні діалектизми (жаргонізми), побутові повсякденні вирази, оклики та ін.. Ці слова ілюструють позитивну чи негативну оцінку з погляду мовця. Експресивність таких лексем може виражатися не тільки внутрішньо, семантично, а й зовнішньо, через

використання словотвірних засобів (суфіксів чи префіксів) або ж контекстуально.

Еріх Марія Ремарк – відомий німецький письменник ХХ століття, представник «втраченого покоління». Тягар війни, складні часи змусили Е. Ремарка наповнити свої тексти влучними та доречними виразами, які сповнені не лише гумором, але і глибоким філософським змістом.

Роман «Три товариші» як не можна краще підходить для репрезентації всієї експресії, притаманної Е. Ремарку.

Актуальність дослідження полягає у тому, що в сучасному мовознавстві не достатньо висвітлені питання про емоційно-експресивну лексику, а особливо її використання в романі «Три Товариші» Е. Ремарка.

Мета вивчення – визначити емоційно-експресивну лексику на семантико-стилістичному рівні в романі «Три Товариші» Е. Ремарка.

Для того, щоб продемонструвати емоційно-експресивну лексику, ми обрали приклади цитат із творчого доробку «Три товариші» Е. Ремарка.

1. *«Protestierend hob sie die Hände. «Das bin ich nich gewesen! Auf Ehre! Den hab' ich nich angerührt!»»* [4, с. 14] – окрім скорочень та неправильних форм дієслів, автор вживає жаргонізм *«hab ich nicht angerührt»*, який в перекладі означає «я навіть не пригубила (мається на увазі рюмка спиртного напою)».

2. *«Köster lachte. «War eine verwickelte Sache. Zu lang zum Erzählen. Aber sag mal, wie fühlst du dich denn? Wie dreißig?» Ich winkte ab. «Wie sechzehn und fünfzig gleichzeitig. Nicht besonders.»»* [4, с. 25] – на даному прикладі спостерігаємо, що герої роману послуговуються мовою на побутовому рівні, але з певною метафоризацією, яка посилюється виразом *«wie fühlst du dich denn? Wie dreißig?»* («відчувати себе на тридцять»).

3. *«Der Geruch verbreitete sich sofort durch die ganze Werkstatt. «Heiliger Moses», sagte Gottfried. Wir schnupperten alle. «Phantastisch, Otto. Man muß schon in die hohe Poesie gehen, um da würdige Vergleiche zu finden.»»* [4, с. 73] – герой роману Готфрід використовує вислів «Святий Мойсей!» як вигук. Так автор хотів підкреслити емоційну важливість моменту для героїв.

4. ««Otto», sagte ich, «da kommt ein Opfer». Hinter uns huppte ungeduldig ein schwerer Buick. Er holte rasch auf. Bald lagen die Kühler nebeneinander. Der Mann am Steuer sah lässig herüber. Sein Blick streifte von oben herab den ruppigen Karl. Dann wendete er sich ab und hatte uns schon vergessen.» [4, с. 58] – герої, як і всі звичайні люди любляють давати певні прізвиська іншим, тому митець вживає слово «Opfer», яке дослівно перекладається як «жертва», що несе в собі певний зміст. Оскільки головними героями є власники авто майстерні, то жертвами вони називають потенційних покупців відреставрованих машин.

Можна помітити, що для чіткого відображення емоцій та експресії Е. Ремарк застосовує саме розмовний стиль. Розмовна мова виступає одним із найважливіших засобів характеристики дійових осіб і локально-мовного колориту, через які читач вивчає край, побут, звичаї [5, с. 169]. У романі «Три товариші» прибиральниця Матильда Штос послуговується берлінським діалектом: «Ihnen hab ich noch nicht erwartet. « Das ja – aber's is mir peinlich». Sie wischte sich über den Mund «Direkt platt bin ich» [4, с. 15]. Das bin ich nich gewesen! Auf Ehre! Den hab ich nich angerührt! Das sind ja glühende Kohlen auf meine Haut! Zaster in Fülle! Herr Lohkamp» – «ich bin so gerührt, – darauf muß ich unbedingt noch einen zwitschern. Wo ich Ihnen doch gern hab wie einen Sohn» [4, с. 16]. Е. Ремарк на прикладі діалекту «Direkt platt bin ich» дає як позитивну так і негативну оцінку героїні. Під позитивним зображенням («тендітна та вразлива як троянда») бачимо опис зовнішності Матильди Штос і її внутрішній світ. З негативної точки зору прибиральниця використовує «Direkt platt bin ich» як лайку («тримай язик за зубами»).

Таким чином, творча спадщина Е. Ремарка є яскравою, дотепною, романтичною. Роман «Три товариші» є чудовим відображенням тієї епохи, а фрази та вирази з нього можна вважати класикою золотого резерву цитат про дружбу, кохання та життя.

Література

1. Вавринюк.Т. І. Емоційно-експресивна лексика в поетичному мовленні. Серія «Філологічні студії». – Київ, 2010. Вип. 4. – С. 64 – 68.

2. Вінтонів М., Вінтонів Т., Мала Ю. Синтаксичні засоби експресивізації в українському політичному дискурсі – Вінниця, 2018. – 336 с.

3. Гуйванюк.Н. Емоційно-оцінна лексика у «словнику буковинських говірок», 2011.– с. 88.

4. Erich Maria Remarque. Drei Kameraden. Roman. 1991 by Verlag Kiepenheuer & Witsch, Köln.

5. Турчин В. В., Турчин В. М., Стилистичні пласти лексики у романах Е. Ремарк «Три товариші» та «Ніч в Лісабоні» / В. Турчин, В. Турчин // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія : Філологічна. – 2012. – Вип. 30. – С. 169 – 170.

Шарук М.В., студентка

Мельник Т. М., к. філол. н., доцент

Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця

ТЕМАТИКА ФАНТАСТИЧНИХ ТВОРІВ

СТІВЕНА КІНГА

Тематика фантастичних творів С.Кінга досить різноманітна. Митець, продовжуючи традиції, які склалися в жанрі наукової фантастики, вносить багато нового та оригінального, що складає особливий індивідуальний стиль письменника. Мета нашої статті – проаналізувати тематичне розмаїття фантастичних творів С.Кінга.

Будучи професійним філологом, довгий час він працював викладачем англійської мови і літератури. С.Кінг закоханий в англійську мову. Віртуозно володіючи нею, він буквально «насолоджується» словом. Недарма в багатьох його творах головними героями виступають саме викладачі англійської мови.

Так, описуючи щоденну роботу вчителя Метта Берка в романі «Салімова доля» (Salem's lot), С. Кінг багато в чому автобіографічний: *«He had ranged across the length and breadth of the English language like a solitary and oddly complacent Ancient*

Mariner: Steinbeck period one, Chaucer period two, the topic sentence period three, and the function of the gerund just before lunch» [2].

Фантастика – нев'януча любов Кінга з раннього дитинства. Він згадує в своєму есе «Як писати книги», якому в українському перекладі поданий підзаголовок «Мемуари про ремесло», як 10-річним хлопчиком вперше почув звістку про запуск в космос радянського супутника. Ця новина приголомшила дитячу уяву.

Перші свої твори про таємничі земні та позаземні світи С. Кінг написав у віці 10-12 років. Своїми вчителями в літературі С. Кінг називає кількох всесвітньо відомих фантастів і майстрів оповідань про надприродне. Це Роберт Блох і Рей Бредбері, Айзек Азімов і Говард Лавкрафт, Франц Кафка і Артур Кларк. Намагаючись розібратися в причинах популярності Стівена Кінга, критик Бернет Лін Боски пише, що «його твори відображають нас самих і наш світ, в який ми хочемо вірити» [1, с. 235].

У своїх ранніх романах С. Кінг зображує модні в 70-ті роки минулого століття теорії паранормальних здібностей людей. По суті справи, ці романи засновані на тих реальних фактах, які не в змозі пояснити сучасна наука. С. Кінг – постійний читач журналів, присвячених проблемам парапсихології, з яких він і черпає сюжетну канву для багатьох своїх творів.

У романі «Мертва зона» (The Dead Zone) письменник розповідає про молоду людину, яка впала після травми в кому і перейшла в п'ятирічний летаргічний сон, після якого нещасний герой з типовим для англосаксів ім'ям Джон Сміт набуває не цілком типового дару: він стає ясновидцем. Але ці паранормальні здібності приносять йому тільки горе і страждання: від нього відвертаються найближчі люди, а підприємливі ділки пропонують йому незavidну роль циркового вирока. Але життя зіштовхує Джона Сміта з ще більш тяжким випробуванням: він дізнається, що один з безпринципних політиків, який рветься до вищої в країні влади, розв'яже в майбутньому атомну війну. Це таємне знання штовхає Джона Сміта до тяжких роздумів: «*The Question was this: If you could jump into a time machine and go back to 1932, would you kill Hitler?*» [4].

Не оминув своєю увагою Кінг і вічно привабливу для фантастів тему прибульців. Вражає його епічний роман

«Томмінокери», в якому він продовжує кращі традиції не тільки Герберта Уеллса, Жозефа Роні-старшого і Джона Кемпбелла, але і своїх старших і молодших сучасників, таких як Альфред Ван-Вогт, Фредерік Браун, Едмонд Гамільтон, Філіп Дік, Кліффорд Саймак, - тих класиків фантастики, які писали про зіткнення з прибульцями, про «війну світів».

Перегукується з романом «Томмінокери» і виданий нещодавно роман «Ловець снів» (Dreamcatcher), в якому описується проникнення інопланетної субстанції в людський організм і розповідається про боротьбу чотирьох друзів дитинства з цією напастю. С. Кінг задається питанням про природу Світового зла, вмістилищем і провідником якого служать не тільки загадкові прибульці, а й цілком звичайні люди, представники homo sapiens.

У перерахованих вище творах Кінг виступає як представник «science fiction», того жанру в літературі, який у нас не цілком точно перекладають як «наукова фантастика». Але наукова фантастика – лише одна з граней його різноманітного таланту. У своїх творах, написаних в ключі традиційної англомовної готичної прози, С. Кінг звертається до опису жорстокого і безкомпромісного протистояння Добра і Зла.

Тема дитинства і його впливу на подальшу долю людини червоною ниткою проходить через багато творів Кінга. Він часто замислюється над тією безоднею зла, що може таїтися в дитячій душі. Вражає твір «Відпустіть дітей», в якому «невинні діти» довели своїми витівками вчительку до божевілля. Кінг так описує ці породження пекла в коротких штанцях: *«Their eyes wide and empty, but somehow deep. One smiled, and another put his fingers in his mouth slyly. Two little girls clutched each other and giggled»* [3]. Зрештою нещасна стара діва «вбила дванадцять учнів і вбила б їх усіх», якби їй не завадили.

Описуючи негативних героїв, які стали носіями зла, С. Кінг шукає його витoki саме в дитинстві. Маніяки-вбивці, гвалтівники та психопати - всі вони «родом з дитинства», всі вони стали в дитячі роки жертвами насильства або зіткнулися з потойбічним жахом.

Кінг широко відомий і як творець інтелектуальних трилерів, детективів, соціально-побутових романів і повістей. Але в

сучасну американську літературу він увійшов насамперед як автор, який пише в руслі фантастики і містики. Спираючись на традиції майстрів минулих років, він створив принципово нову форму фантастичного і містичного твору.

Кращі твори Стівена Кінга не тільки будять розум, вони ще й дають читачам потужне «підживлення», «інформацію до роздумів». Здається, що в історії американської літератури кінця XX - початку XXI століття багатоаспектна і різнобічна творчість Стівена Кінга займе одне з провідних місць.

Література

1. Bosky B. L. The Mind's A Monkey: Character and Psychology in Stephen King's Recent Fiction. In: Kingdom Of Fear: The World Of Stephen King. Ed. by T. Underwood and Ch. Miller, New York, New American Library, 1986. 300 p.
2. King Stephen. *'Salem's Lot*. URL: <http://1.droppdf.com/files/uyZQW/salem-s-lot-stephen-king.pdf>
3. King Stephen. Suffer the Little Children. URL: <https://www.bestlibrary.org/files/suffer-the-little-children.pdf>
4. King Stephen. The Dead Zone. URL: http://allking.club/download/book/the_dead_zone/1530/

Наукове видання

Збірник матеріалів

*VI Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції
«Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі»*

Редакційна колегія:

Савченко С.В., д-р пед. наук, професор, ректор (голова);
Шехавцова С.О., д-р пед. наук, професор, декан факультету іноземних мов;
Биндас О.М., канд.пед.наук, доцент, зав. каф. романо-германської філології
(відпов. редактор);
Кокнова Т.А., канд.пед.наук, доцент;
Шаповалова Л.В., канд. пед. наук, доцент;
Савельєва Н.О., канд. філ. наук, доцент;
Зінковська О.В., викладач (відпов. секретар).

За заг. ред. д-ра пед. наук, професора, декана факультету іноземних мов
С.О. Шехавцової

Коректор – О.М. Биндас

Комп'ютерне макетування – О.В. Зінковська

Відповідальна за випуск:

Биндас О.М., канд.пед.наук, доцент.

Здано до склад. 13.04.2020 р. Підп. до друку 15.04.2020 р.

Формат 60x84 1/16. Папір офсет. Гарнітура Times New Roman. Друк
ризографічний. Ум. друк. арк. 8,3. Наклад 35 прим. Зам. № 98

Видавець і виготовлювач

Видавництво Державного закладу

«Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

пл. Гоголя, 1, м. Старобільськ, 92703. Тел./факс: (06461) 2-16-02.

e-mail: mail@luguniv.edu.ua

Свідцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3459 від 09.04.2009 р.